

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
GEOGRĀFIJAS UN ZEMES ZINĀTŅU FAKULTĀTE
GEOGRĀFIJAS NODAĻA

Ronalds Veiss

Praktikanta matr.Nr.rv12013

Līga Neimane

Praktikanta matr.Nr.ln12008

Zane Seržante

Praktikanta matr.Nr.zs07011

Eva Gulbe

Praktikanta matr.Nr.eg12008

KURSA DARBS

„Kursa darbs teritorijas plānošanā” otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmā „Telpiskās attīstības plānošana”

„Ķekavas novada ciema *Dzērumi* lokālplānojuma projekta meta izstrāde ciema ilgtspējīgai attīstībai – metodoloģija un priekšlikumu sagatavošana”

Kursa vadītājs:

Dipl.arh., prof.plan., lekt. Edgars Bērziņš

Rīga, 2013

SATURS

IEVADS	3
1. Esošā situācija	5
1.1. Fiziskā situācija	5
1.2. Plānošanas situācija	14
1.2.1. Ciema attīstības nosacījumi atbilstoši esošajiem attīstības dokumentiem	14
1.2.2. Attīstības impulsi	22
2. Strukturēta analīze	24
<i>Kopsavilkums</i>	<i>29</i>
3. Dzērumu ciema attīstības potenciāls un priekšlikumi	31
4. Lokālplānojums (<i>mets</i>)	44
Izmantotā literatūra	60
PIELIKUMI	62

IEVADS

Dārzkopības kooperatīvi Latvijā ir Padomju laiku mantojums. Tie raksturīgi visai Latvijas teritorijai. Sākotnēji dārzkopības ciemati bija paredzēti kā brīvdienu atpūtas vietas ar iespēju iekopt savu mazdārziņu. Mūsdienās notiek šo teritoriju transformācija par pastāvīgajiem dzīvojamajiem rajoniem. Bet galvenā problēma ir tā, ka šajās teritorijās nav izveidota atbilstoša infrastruktūra, lai šos rajonus varētu veiksmīgi transformēt par pastāvīgajiem dzīvojamajiem rajoniem.

Galvenais izaicinājums, kas jāpārvar plānojot attīstību bijušo dārzkopības kooperatīvu teritorijās, ir šo teritoriju izvērtējums, jo ne visas teritorijas ir iespējams transformēt par pastāvīgām dzīvojamajām teritorijām. Galvenais, kas jāizvērtē, ir pastāvīgai dzīvošanai atbilstošas infrastruktūras izveides iespējamība – izmaksas, iedzīvotāju skaits, kam tas ir nepieciešams u.c.

Apdzīvotā vieta *Dzērumi* veidojusies padomju gados kā vairāku dārzkopības savienību kolonijas pie bijušās Dzerumu muižas (*Misshof*). Šīs zemes tika piešķirtas labākajiem dažādu rūpnīcu strādniekiem, inženieriem un arī inteliģencei.

Dzērumu ciems izveidots uz kooperatīvo dārzkopības biedrību bāzes 20. gadsimta 70. gadu beigās 80. gadu sākumā. *Kooperatīvās* dārzkopības teritorijas, atšķirībā no *individuālās* dārzkopības, bija sadalītas starp pilsētas uzņēmumiem un organizācijām un piešķirti to nodarbinātajiem un pensionāriem – padomju periodā bija liels pieprasījums pēc dārziņiem pilsētas teritorijā, pilsētas uzņēmumos nodarbinātiem bija noteiktas priekšrocības tikt pie vēlamā zemes gabala. Šo biedrību pārvaldību veica Dārzkopības kooperatīvu sabiedrības (DKS), kas tika veidoti pie atbilstošā bāzes uzņēmuma, kā arī varēja apvienot vairāku uzņēmumu biedrus. Dārzkopības biedrības arī palīdzēja individuālo dārziņu nomniekiem realizēt ražas pārpalikumus Latvijas Patērētāju biedrību savienības un Latvijas Tirdzniecības ministrijas sagādes organizācijām, kā arī nodrošināja iespēju brīvprātīgi nodot ražu pionieru lēģeriem un pansionātiem.

Pēdējos divdesmit gados novērojama pakāpeniska Dzērumu transformācija par pastāvīgi apdzīvoto teritoriju, mājas tiek rekonstruētas un siltinātas. Tomēr sākotnējai funkcijai – sezonālai atpūtai un dārzkopībai vēl tiek izmantota lielāka daļa no īpašumiem. Šo teritoriju transformācijas procesā uz pastāvīgi apdzīvojamām teritorijām, iedzīvotāji sastopas ar problēmām, kas ir raksturīgas vairākumam Latvijas DKS teritorijām – mūsdienu dzīves kvalitātei neatbilstoša inženierinfrastruktūra, sociālo pakalpojumu nepieejamība, nesakārtota publiskā ārtelpa u.c., kas tiks izanalizētas nākamajās apakšnodaļās.

MĒRĶIS: Lietišķajā pētniecības un plānošanas darbā pārbaudīt un parādīt teorētiskajā kursā apgūto zināšanu, izpratnes un prasmju praktisku pielietojumu.

UZDEVUMI:

1. Izvērtēt Ķekavas novada ciema *Dzērumi* izcelšanās un līdzšinējās attīstības posmu, tā vietu apdzīvojuma struktūrā un priekšnoteikumus turpmākajai attīstībai.
2. Izvērtēt Ķekavas novada ciema *Dzērumi* attīstības nosacījumus atbilstoši Ķekavas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai, Attīstības programmai un Teritorijas plānojumam, valsts tiesību aktiem, kā arī citiem attīstības normatīvajiem dokumentiem, valsts un pašvaldības institūciju lēmumiem.

3. Izvērtēt uz Ķekavas novada ciema *Dzērumi* attiecināmos Rīgas plānošanas reģiona spēkā esošos un sagatavošanas procesā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, lietišķos, pētnieciskos un citos informācijas avotos ietvertos materiālus.
4. Apsēkot teritoriju un izmantojot lauka izpētes metodes - veikt esošās situācijas analīzi – par iedzīvotājiem un apdzīvojumu, funkcionālajām vietām, tīkliem un mezgliem, citiem fiziskās telpas objektiem, attīstības norisēm/tendencēm, dzīvesvides attīstības apstākļiem – identificējot vietas, problēmas un jautājumus, kuri ietverami ciema telpiskās plānošanas risinājumos (nosacījumu sagatavošana teritorijas plānojuma detalizācijai lokālplānojumā).
5. Balstoties uz minētajiem izvērtējumiem, apsekojuma un tā analīzes rezultātiem, iegūtās informācijas no iedzīvotājiem, speciālistiem un politiķiem analīzi, izstrādāt priekšlikumus ciema un tam pieguļošās teritorijas plānojuma detalizācijai (lokālplānojumam).
6. Izstrādāt ciema *Dzērumi* lokālplānojuma projekta būtiskākos grafiskos materiālus.
7. Izstrādāt ciema *Dzērumi* ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikumus (projekta priekšlikumu formā).
8. Sagatavot darba starpatskaites un atskaiti, prezentēt un piedalīties izstrādātā kursa darba rezultātu apspriešanā Ķekavas novadā un LU ĢZZF.

HIPOTĒZE:

Ja, plānojot kāda konkrēta novada attīstību, netiks veikta arī šādu ciemu plānošana un to attīstības iespēju padziļināta analīze, kuras laikā tiks ņemti vērā gan sociālie, gan vides, gan ekonomiskie aspekti, tad nākotnē tas varētu novest pie tā, ka šīs teritorijas pakāpeniski norobežojas no kopējās sabiedrības un kļūst par degradētām teritorijām.

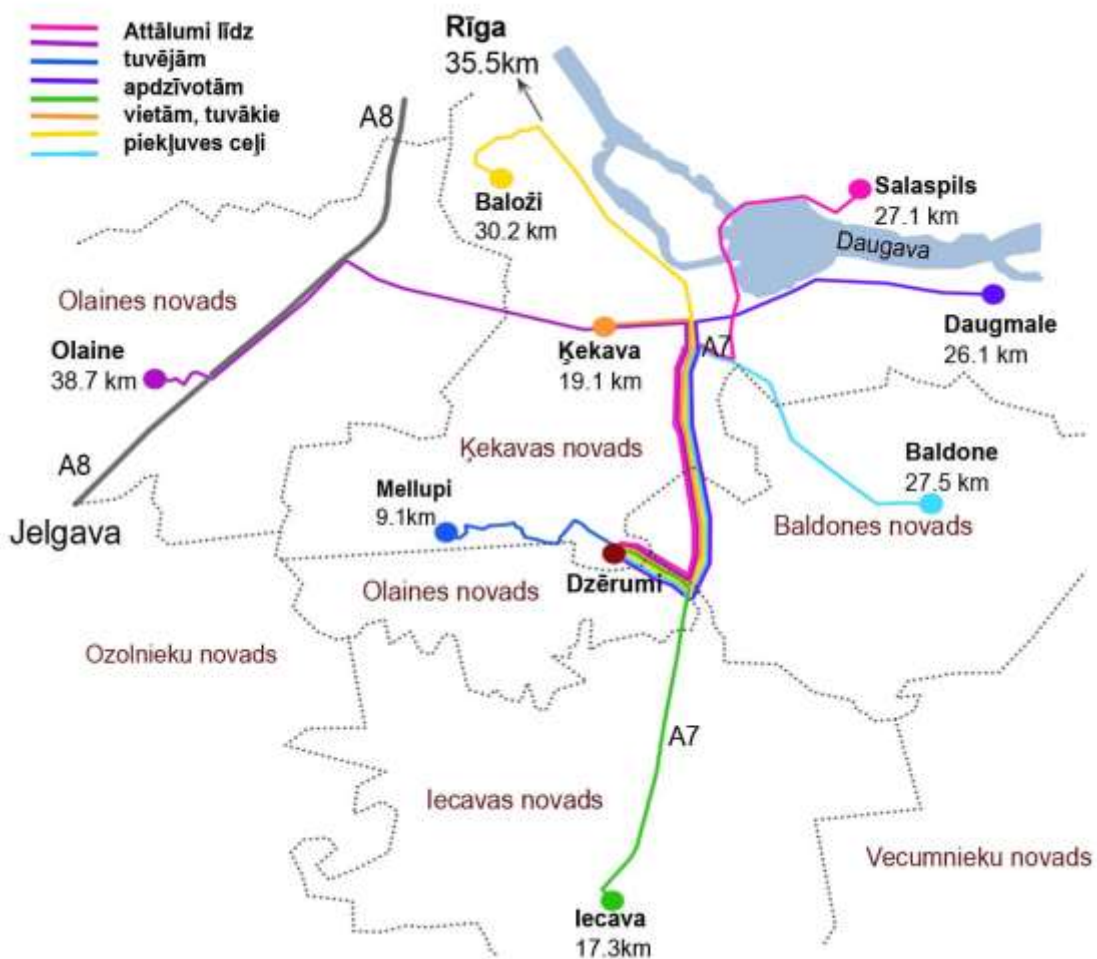
1. ESOŠĀ SITUĀCIJA

1.1. FIZISKĀ SITUĀCIJA

ĢEOGRĀFISKAIS STĀVOKLIS

Dzērumi (*agrāk Dzērumcelmi, Dzerumi*) ir apdzīvota vieta un vasarnīcu ciemats Ķekavas novada Ķekavas pagastā (sk. 1.attēlu). Izvietojusies pagasta dienvidos valsts nozīmes upes Misas krastos 18 km no novada centra Ķekavas un 35 km no Rīgas centra. Dzērumi sastāv no vairākām atsevišķām daļām - kooperatīviem: Teika, Rožkalni, Lāčplēsis, Radiotehnika, Tekstilnieks, Ausma, Veckalni, Aviators, Pļavas, Restaurators, kas sākotnēji lielākoties veidojušies kā atsevišķu uzņēmumu darbinieku vasarnīcu kooperatīvi. (sk. pielikuma 1.attēlu). Kopējā platība 404,4ha (4044043,49m²).

Dzērumu ciems atrodas vairāku pilsētu perifērajā zonā (sk. 1.attēlu), kas netieši ir veicinājis šo zemju transformācijas procesu, kā rezultātā Dzērumu ciems pilda ne tikai rekreācijas funkciju, kā tas sākotnēji tika paredzēts, bet arī „guļamraiona” funkciju.

1.attēls. Dzērumu ciema atrašanās vieta un attālumi līdz tuvējām lielajām apdzīvotajām vietām.

IEDZĪVOTĀJU RAKSTUROJUMS

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs un ikdienā lietotā valoda ir dažāda - lielāko īpatsvaru sastāda latvieši un krievi, kā arī nelielā proporcijā citu tautību cilvēki (baltkrievi un ukraiņi). Nacionālā sastāva dažādība veidojusies jau vēsturiski, kad zeme piešķirta rūpnīcu darbiniekiem. Vecumstruktūra arī ir samērā vienāda - pastāvīgie iedzīvotāji pārsvarā ir pensijas vecuma. Ģimenes ar bērniem, jauniešiem uz ciemu atbrauc atpūsties, baudīt dabu nedēļas nogalēs, atvaļinājumos un vasarā. Tomēr jaunieši nav ieinteresēti ciemu izvēlēties kā pastāvīgo dzīvesvietu.

Dzērumos deklarējušies 276 iedzīvotāji (vecuma grupā no 0 līdz 17 gadiem – 50 iedz., no 18 līdz 61 gadiem -180 iedz. un no 62 gadiem – 46 iedz.), pastāvīgi dzīvo apmēram 900 iedzīvotāji, vasaras periodā apmēram 3500 iedzīvotāji. Starp ciemā deklarētajiem iedzīvotājiem 222 ir Latvijas Republikas pilsoņi un 54 nepilsoņi.

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Izglītības iespējas Dzērumos nav pieejamas. Jauniešus uz skolu Ķekavā ved skolas autobuss. Bērnodārzi atrodas tuvākajās apdzīvotajās vietās – Ķekavā, Iecavā, Rīgā.

Dzērumos nenotiek nekāda veida publiskie *kultūras* pasākumi, jo iedzīvotāji nav īpaši ieinteresēti šo pasākumu rīkošanā, organizēšanā, kā arī netiek nodrošināta atbilstoša infrastruktūra, lai šādu pasākumu rīkošana būtu iespējama.

Dzērumu ciemā nav iespējams saņemt *veselības aprūpi* vai pirmo palīdzību, jo ciema teritorijā nav doktorāts vai medpunkts. Tuvākās pilsētas, kur iespējams saņemt šo medicīnas pakalpojumus ir Iecava un Ķekava.

Šobrīd *pārvaldību* nodrošina kooperatīvu pārvaldnieki, tiek veikti kopēji maksājumi par pakalpojumiem, daudzi iedzīvotāji to uzskata par ērtu veidu “pašam nav par to jādomā”. Augstāko pārvaldību par Dzērumiem nodrošina novada pašvaldība, lielāko ceļu apkalpošana, satiksmes nodrošināšana. Pārvaldība ciemā kopumā nav spēcīgā līmenī, tā ir spēcīga atsevišķos kooperatīvos, taču tādējādi izslēdz sadarbības principu ar pārējiem iedzīvotājiem un pašvaldību. Ciemam tiek nodrošināti arī *apsardzes* pakalpojumi.

NODARBINĀTĪBA

Tā kā ciemā nav darba iespējas, darbības vecuma cilvēku darba vietas pārsvarā ir Rīgā, kā arī citās tuvumā esošajās apdzīvotajās vietās. Bet pārsvarā ciema pastāvīgie iedzīvotāji ir pensionāri, kuri izvēlējušies dzīvot šeit, jo nevar atļauties dzīvot pilsētā.

UZŅĒMĒJDARBĪBAS RAKSTUROJUMS

Lai gan ciems atrodas ģeogrāfiski izdevīgā vietā – tuvu Rīgai, uzņēmējdarbība attīstīta vāji. Ciema teritorijā atrodas divi veikali, kur iegādāties pārtiku un nepieciešamākās sadzīves lietas, taču pakalpojumu pieejamība ciema teritorijā ir nepietiekoša. Lai saņemtu sabiedriskos pakalpojumus, medicīnas, veselības aprūpes, bankas pakalpojumus iedzīvotāji dodas uz citām apdzīvotām vietām, piemēram, Ķekavu, Iecavu, Rīgu. Nav izklaides iespēju. Sezonas laikā iedzīvotāju papilddienākumu avots var būt lauksaimniecība, auklopība, ogas un sēnes.

NOTEIKTIE KOPĒJIE NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA NODOKĻI DZĒRUMOS

Dzērumos, pēc Ķekavas novada sniegtās informācijas, reģistrēti kopā (īpašumi gan ar/bez apbūves struktūras) 3503 īpašumi, no kuriem apm. 25 atrodas ārpus ciema robežām. Lielāko daļu no ārpusciema īpašumiem aizņem Latvijas Valsts mežu īpašumi, nodokļos nomaksājamā summa sasniedz niecīgu daļu - 307,00Ls.

Kopējais nekustamā īpašuma nodokļu aprēķina summa par reģistrētajiem 3503 īpašumiem 2013.gadā ir 51 681,66 Ls. No kuriem 2041 īpašums reģistrēts kā zemes vienība, (īpašumi zem ūdeņiem, meži, zemes ar neregistrētajām ēkām, u.c.) par ko piemērots 39828,88Ls liels nekustamā īpašuma nodoklis. Zemesgabali ar apbūves struktūru reģistrēti 1462 īpašumi, par kuriem kopējais nekustamā īpašuma nodoklis aprēķināts 11 853,00 Ls. Vidējā nodokļa summa uz vienu īpašumu Dzērumos ir apmēram 15Ls (sadalījumu veido gan lieli zemes gabali(>1200m²), kas apvienoti un iegūti zemes dalīšanas procesā, vai atpērkot zemi no kaimiņiem, gan sākotnēji piešķirtie 600m²).

2012. gadā ceļu apsaimniekošana, greiderēšanai, uzturēšanai iztērēti apm. 15 000,00 Ls. Ķekavas novada pašvaldības Vides nodaļa 2012.gadā ceļam pieguļošā meliorācijas grāvja apsaimniekošanai – apmēram 3 000,00 Ls. Gada sākumā pašvaldības iedalītais budžets uz visu Ķekavas novadu apsaimniekošanas vajadzībām 200 000,00 Ls, valsts dotācijas 100 000,00 Ls (1,5-2% no kopējā novada budžeta).

MĀJOKLIS, APDZĪVOJUMS UN ZEMES LIETOJUMS

Ciema robežās apdzīvojums izkļiedēts (sadrumstalots) teritorijas ZR – R daļā (DK „Radiotehnika” un DK „Tekstilnieks”, kā arī bijušais DK „Teika”), savukārt ciema A daļā apdzīvojums ir kompakts (DK „Lāčplēsis”, „Aviators” un „Pļavas”). Dārzkopības kooperatīvu teritoriju robežās raksturīga blīva apbūve – pārsvarā pareizas formas zemesgabaliem (600 m²) ar šauriem piebraucamiem ceļiem. Atsevišķas apdzīvotas teritorijas (bijušā DK „Teika”) no pārējā ciema nošķir Misa upe (sk. pielikuma 2.attēlu). Dzērumu ciema esošo teritorijas izmantojumu skatīt Pielikumā Nr.4.

Ņemot vērā Dzērumu vēsturisko attīstību, ciemam nav viens izteikts administratīvais centrs (kodols). Par vietējas nozīmes sabiedrisko aktivitāšu un „tirdzniecības” centru var uzskatīt veikalu (atrodas DK „Aviators” teritorijā galvenās ielas/ceļa malā).

Pirms dārzkopības kooperatīvu attīstības ciema tagadējās robežās bija izkļiedēta viensētu apbūve, kas tad arī uzskatāma par „vēsturisko” apbūvi. Viensētu apbūve saplūdusi ar vēlāko laiku apbūvi un vietām dabā nav skaidri identificējama. Bet pārsvarā ciemā novērojama 20.gs. 70.gadu beigu un 80.gadu sākuma (padomju laika) apbūve – tipveida projekta dārza mājiņu apbūve visā ciema teritorijā, turklāt kopš 20.gs. 90.gadu vidus līdz mūsdienām ciemā norisinās tipveida projekta dārza mājiņu transformēšana pastāvīgā dzīvojamā mājā, kā arī jaunu savrupmāju būvniecība visā ciema teritorijā, kam raksturīgi netipiskie apbūves projekti un materiālu pielietojumi. Transformētā apbūve un jaunbūves mijās ar padomju laika tipveida projektiem, moduļu ēkām un dzīvojamajiem vagoniņiem.

Esošās plānojuma struktūras pamatu veido galvenā iela/ceļš (sadala ciemu divās daļās, šķērsojot Dzērumus no DA uz ZR) un divi tās atzari virzienā uz dienvidiem no galvenās ielas – viens uz DK „Radiotehnika” un DK „Tekstilnieks”, otrs uz DK „Veckalni” un DK „Ausma”.

Apbūve koncentrējas gar galveno ielu un tās diviem atzariem. Teritorijā starp galveno ielu/ceļu un Misas upi apbūves izkārtojums veidojies gar piebraucamiem ceļiem – perpendikulārs pieslēgums galvenajai ielai/ceļam, savukārt upes virzienā ceļš beidzas ar strupceļu (DK „Rožkalni”), gar cilpveida piebraucamiem ceļiem (DK „Lāčplēsis”), gar piebraucamiem ceļiem (perpendikulārs pieslēgums galvenajai ielai/ceļam), kuriem, savukārt, pieslēdzas mazie celiņi ar strupceļu upes virzienā (DK „Aviators” un „Pļavas”). Bijušā DK „Teika” teritorijā apbūves izkārtojums veidojies gar Kursas ielu (nepastāv strupceļu sistēma), kā arī Misas upes pretējā krastā (upes ielokos).

Teritorijā no galvenās ielas/ceļa uz D – DR apbūves izkārtojums veidojies gar galvenās ielas/ceļa atzaru un piebraucamo ceļu tīklu (perpendikulārs pieslēgums pie galvenās ielas/ceļa atzara). DK „Radiotekhnika”, „Tekstilnieks” un „Restaurators” piebraucamie ceļi beidzas ar strupceļu.

Ciema apkārtnē (meži, Misas upe) nodrošina rekreācijas funkcijas (ogošana un sēņošana, pastaigas pa mežu, laivošana un makšķerēšana upē).

TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

Lielākajai daļai īpašnieku ir dziļurbumi, spices, ar kuru palīdzību tiek nodrošināts ūdens katrai mājsaimniecībai individuāli. Bet divos kooperatīvos ir ūdenstorni, kas nodrošina centralizētu **ūdens apgādi**. Šo pakalpojumu izmanto tikai daļa mājsaimniecību. Jāmin arī tas, ka šis pakalpojums tiek piedāvāts tikai sezonāli – no maija līdz oktobrim. Ūdensapgādes caurules nav iebūvētas atbilstošā dziļumā, t.i. vismaz par 0,5 m lielākam par dziļumu, kādā gruntī iespējama 0 °C temperatūra, un ziemā ūdensvads aizsasalst, vairs nespējot nodrošināt ūdens padevi tiem, kas šo pakalpojumu izmantoja sezonas laikā. Pēdējo gadu laikā no šī pakalpojuma atsakās arvien lielāks cilvēku skaits, ierīkot individuālās ūdens ņemšanas vietas (spices, dziļurbumus), tā nodrošinot ūdeni visu gadu.

Dzērumu ciemā netiek piedāvāta iespēja pieslēgties pie kopējā **siltumapgādes** tīkla – būtībā siltumu katra māja nodrošina, izmantojot individuālos risinājumus – malkas, gāzes apkure vai atjaunojamo resursu izmantošana.

Ar **kanalizāciju** ir līdzīgi – nav vienotas kanalizācijas sistēmas, kā arī netiek nodrošināta sadzīves kanalizācijas ūdeņu attīrīšana. Katrai mājsaimniecībai ir individuālās kanalizācijas akas. Plūdu laikā šīs akas pārplūst, piesārņojot tuvākās ūdenstilpes un pazeminot vides kvalitāti.

Meliorācijas sistēmas uzturēšana arī ir kooperatīvu kompetencē. Pašvaldība izlases kārtā tīra sev piederošos grāvjus. Vairāki kooperatīvu vadītāji minēja, ka šī ir vien no problēmām, kāpēc ir paaugstinājusies plūdu intensitāte pēdējo gadu laikā. Pēc kooperatīvu vadītāju teiktā, šis ir tas pasākums, kuram visbiežāk novērojama kooperatīvu sadarbība, jo no šī pasākuma veikšanas ieguvēji ir visi. Kā arī lielās izmaksas ir tās, kas veicina nepieciešamību pēc kooperatīvu sadarbības tieši naudas jautājumos – tehnikas īre, darbaspēks u.c. izdevumi.

Lielākā daļa **elektroapgādes** infrastruktūras pieder dārzkopības kooperatīviem. Pievadi ir AS „Latvenergo” īpašums, bet par to uzturēšanu ir jārūpējas pašam kooperatīvam, iekļaujot tādus darbus kā koku izciršana elektropārvades tīklu ceļā, stigu attīrīšana u.c. apkalpojošos pakalpojumus. Visā ciemā **Dzērumi** nepieciešama elektroinfrastruktūras rekonstrukcija, kuras veikšanu kavē augstās izmaksas. Kā jau iepriekš minēts, pašvaldība neiegulda naudu to teritoriju infrastruktūru uzlabošanā, kuras nepieder pašai pašvaldība, un šīs izmaksas būtu jāsedz kooperatīviem, tai skaitā arī pašiem iedzīvotājiem. Šīs izmaksas sastāda apmēram 800,00 Ls no katra kooperatīva biedra.

Problēma ir arī elektroenerģijas zagšana nelegāli pieslēdzoties elektroapgādes tīklam, kā arī nemaksāšana par saņemtajiem pakalpojumiem. Nesamaksāto maksājuma daļu sedz no kooperatīvu līdzekļiem (galvenokārt, biedru naudas), līdz ar to atsevišķai kategorijai ciema iemītnieku ir izdevīgi nemaksāt, zinot, ka šo daļu tāpat nosegs no kopējiem līdzekļiem. Lai gan jāmin, ka pastāvīgajiem nemaksātājiem elektrības padeve ir pārtraukta.

Vairāki kooperatīvu vadītāji norādīja, ka vairākums no *ielu apgaismojuma* gaismekļiem, kas izvietoti gar kooperatīva īpašumā esošajiem ceļiem, strādā, bet gar pašvaldības ceļiem – nē. Šeit arī novērojama sezonālā apdzīvojamā rakstura iezīme – tie iedzīvotāji, kas dzīvo pastāvīgi ir gatavi maksāt par ielu apgaismojumu, bet tie, kas dzīvo tikai vasaras sezonā, nevēlas maksāt par tiem mēnešiem, kuru laikā nedzīvo ciemā. To, kas vēlas šo apgaismojumu visu gadu, ir mazākumā, un viņi nevar un negrib maksāt lielos rēķinus.

Dzērumi atrodas 18 km no novada centra Ķekavas un 35 km no Rīgas centra. *Ceļu infrastruktūra* Dzērumu ciemā ir diezgan kritiskā stāvoklī, jo, kā jau iepriekš minēts, lielākā daļa pieder kooperatīviem. Pašvaldība nodrošina ceļu tīrīšanu ziemā ne tikai sev piederošajiem ceļiem, bet arī kooperatīvu piederošajiem ceļiem. Pie ceļu infrastruktūras jāmin, ka tā ir diezgan haotiski veidota, trūkst norāžu ar dažādu informāciju, piemēram, virzienu norādes, apdzīvoto vietu tuvums, norādes uz kooperatīviem. Bieži ceļš, īpaši kooperatīvu teritorijās, beidzas ar strupceļu un tā kā tie ir šauri, ir grūti apgriezties, izmainīties ar pretim braucošo automašīnu un mainīt virzienu.

Ciema teritoriju šķērso galvenā iela/ceļš, kas savieno Plakanciemu un Mellupus ar Rīga-Bauska šoseju (A7). Galvenā iela/ceļš no šosejas līdz bijušā DK „Teika” robežai ir asfaltēts, tālāk grants ceļš (ziemā un pēc lietavām grūti izbraucams). Galvenā iela/ceļš praktiski ir vienīgā saite ar pārējo pasauli.

Dzērumu teritorijā ir vairākas *sabiedriskā transporta* pieturas. Pa galveno ielu kursē Rīgas taksometru parka mikroautobuss maršrutā Rīga – Tekstilnieks (maršruta Nr.6991). Pa galveno ielu/ceļu kursē skolnieku autobuss uz Ķekavas vidusskolu un atpakaļ (skolēnu autobusu maršruts Čagas – Demmas – Dzērumi – Balkas – Odukalns – Ķekavas sākumskola – Ķekava, autobusu galapunkts). Pieturas ir vāji aprīkotas – informācijas stabs ar sarakstu, reti arī soliņš.

Ciema iedzīvotājiem ir iespēja pievienoties pie centrālā *sakaru komunikāciju* tīkla (telefons, internets). Šo iespēju pagaidām izmanto tikai ļoti neliela Dzērumu iedzīvotāju daļa - pieslēgums ir 16 Dzērumu iedzīvotājiem un divām Dzērumu teritorijā reģistrētām juridiskajām personām - dārkopības kooperatīvā sabiedrība "Radiotehnika - 5" un SIA "Skonto apsardzes dienests". Pārējie iedzīvotāji izmanto individuālos risinājumus - mobilos telefonus un mobilo internetu. Tā kā ciema teritorijā ir divi mobilo operatoru torņi un radio-TV masts, šo pakalpojumu kvalitāte ir laba.

Ciemā Dzērumi pieejamos publiskos objektus un inženierkomunikācijas skatīt Pielikumā Nr.5.

VIDES STĀVOKLIS

Dzērumu ciems atrodas Misas upes kreisajā krastā. Misas upe - 4. tipa Potamāla tipa¹ (lēna) vidēja upe, ietilps Lielupes upju baseina apgabalā un ir Iecavas upes labā pieteka, kuras gada notece ir ~0,22 km². Regulēta upe, izveidojot grāvju tīklu. Augšpus Plakanciema Misā

¹ Upe ir sekla, straumes ātrums mazāks par 0,2 m/s. Gultnes substrātu veido smilts, kas ir klāta ar organiskas izcelsmes detritu un dūņām

ievadīts Daugavas-Misas kanāls. Dzērumu ciema iedzīvotāji no upes ūdeni ņem dārziņu laistīšanai. Misas upes kopējais garums - 108 km. Misai ir noteikta tauvas josla – 10 m.

Pēc veiktajiem mērījumiem ūdenstilpē, Misas upes ekoloģiskā kvalitāte neatbilst karpveidīgo zivju upes robežvērtībām. Par **ūdens kvalitātes** ietekmējošo faktoru var uzskatīt lauksaimniecības ietekmi (piesārņojums ar nitrātiem) un apbūves attīstība pie Misas esošajos ciemos – Dzērumos un Plakanciemā.

Misas upes kvalitātes rādītāji:

- O₂ ir 3,0 - 5,0 mg/l;
- BSP₅ ir 3,0 – 4,0 mg/l;
- N/NH₄ ir 0,24 – 0,32 mg/l;
- N_{kop} ir 3,0 – 4,0 mg/l;
- P_{kop} ir 0,090 – 0,135 mg/l;
- Saprobitates indekss ir 2,3-2,7.

Misas upes kvalitātes rādītāji vērtējami kā vidēji, bet saskaņā ar Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānu 2010.-2015.gadam, īstenojot dažādus pasākumus uz 2015.gadu ir plānots sasniegt tādas kvalitātes rādītājus, kas būtu vērtējami kā „labi”.

Dzērumu ciems atrodas Arukilas – Amatas ūdens horizonta kompleksa teritorijā. **Pazemes ūdeņu kvalitāte** ir apmierinoša. Tie ir cieti un ātri kļūst duļķaini no dzelzs daļiņām aerācijas procesā, tādēļ nepieciešama ūdens atdzelžošana. Iegūtā ūdens kvalitāte kopumā atbilst sanitārajām prasībām, bet neatbilst dzeramā ūdens kvalitātes ķīmiskajām prasībām.

Novērtējot pazemes ūdeņu piesārņojuma iespējas, jāatzīmē, ka tā nav viendabīga un pārsvarā ir diezgan nelabvēlīga. Tam par iemeslu ir plānā kvartāra nogulumu sega, īpaši vietās, kur to veido ūdeni caurlaidīgi slāņi, kas var neizturēt piesārņojošo vielu infiltrāciju dziļākajos pazemes slāņos, jo ierīkojot savām vajadzībām urbumus pazemes ūdens ieguvei netiek ievēroti sanitārie noteikumi.

Ķekavas pagasta teritorija ir īpaši jutīgā teritorija, uz kuru, saskaņā ar 2002.01.22. Noteikumiem Nr. 34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”, attiecas paaugstinātas prasības komunālo **notekūdeņu attīrīšanai**. Dzērumu ciemā nav savas notekūdeņu attīrīšanas ietaises un nav pieejami centralizētas kanalizācijas pakalpojumi, līdz ar to iedzīvotāji izmanto individuālos risinājumus – izsmelamās bedres, skeptiķus, sausās tualetes u.c., bet daļa notekūdeņu neattīrīti nonāk Misas upē vai infiltrējas augsnē.

RISKA OBJEKTI UN TERITORIJAS

Dzērumu ciems atrodas Misas upes applūstošajā teritorijā (sk. 2. un 3.attēlu), kura tiek uzrādīta Ķekavas pagasta teritorijas plānojumā: grafiskajā materiālā un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Teritorijas plānojums šajā applūstošajā teritorijā neparedz jaunas apbūves teritorijas Dzērumos. Applūstošajā teritorijā jāievēro Aizsargjoslu likuma 37.pantā noteiktie ierobežojumi.

2008. gadā SIA „Metrum” pēc Ķekavas pagasta pašvaldība pasūtījuma Misas upes applūstošo teritoriju ar applūšanas varbūtību 10% modelēšanu. Izmantojot iegūtos mērījumus un ilggadīgo novērojumu datus no pastāvīgajiem hidroloģisko novērojumu posteņiem, tika aprēķināti prognozētie ūdens līmeņi ar atkārtotās varbūtību reizi 10 gados ar vidējo intervālu 500m uz upes.

Salīdzinot faktiskās applūšanas zonas (attēlotas ar zilu krāsu) ar modelētajām (attēlotas ar pelēku krāsu) applūstošajām teritorijām 2.attēlā redzams, ka daļā teritorijas tās sakrīt gandrīz pilnībā, taču vairāk lejteces virzienā atšķirības palielinās - plūdu rakstura nevienādība laikā un telpā.

Datu analīze apliecina modelēšanas rezultātu augsto korelāciju ar reāliem plūdu scenārijiem dabā, kā arī pierāda, ka arī samērā biežam applūšanas riskam ir pakļautas teritorijas, kuras pēc novērojumiem dabā starp- palu laikā netiktu pieskaitītas applūšanas risku teritorijām.

2.attēls. Meodeļa un novērojumu dabā salīdzinājums (Avots: SIA „METRUM”).

3.attēls. Plūdi Misas upē pie Dzērumiem 2010.gada pavasarī (foto: SIA „METRUM”).

3.attēlā redzamā aerofotografēšana veikta 2010. gada 1. aprīlī (līmenis - 324 cm), kad pēc LVGMC informācijas bija sasniegts ūdens līmeņu maksimums Misas upē pie Lielveisiem (novērotais maksimums 6. aprīlī - 339 cm).

Dzērumos palu laikā tiek applūst esoši dārzkopības sabiedrības un tajos esošā apbūve – Pļavas, Aviators, Lāčplēsis, Rožkalni un Teika. Plūdu ietekmē, būtiski tiek ietekmēti applūstošajās teritorijās esošo ēku dzīves cikls, kā arī veidojas piesārņojums no kanalizācijas nosēdbedrēm, kas nav hermētiskas.

ATKRITUMU SAIMNIECĪBA

Ķekavas pagastā, saskaņā ar Ķekavas pagasta pašvaldības iepirkumu procedūras rezultātā noslēgto līgumu, līdz 2014.gada 3.aprīlim sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nodrošina SIA „Veolia vides serviss”. Bet Dzērumu ciemā izveidotajos dārzkopības kolektīvos atkritumu saimniecība tiek organizēta dažādi. Daļa no dārzkopības kolektīvie atkritumu apsaimniekošanu organizē, izveidojot šim nolūkam paredzētus laukumus ar konteineriem (sk. 4.attēlu.) un

noslēdzot līgumu par atkritumu izvešanu. Turpretī, daļa kolektīvu atteicās no šādas sistēmas dēļ iedzīvotāju un vasarnieku maksātspējas, kā rezultātā, tiek slēgti individuāli līgumi par atkritumu izvešanu vai arī atkritumi tiek vesti uz kolektīvu iemītnieku pastāvīgo dzīves vietu.

4.attēls. DK „Radiotehnika” atkritumu konteineru novietnes laukums (*Autoru uzņemts foto*).

AINAVAS VĒRTĒJUMS

Cilvēks uztver un izjūt ainavu, tajā pārvietojoties. Pārvietošanās gaitā ainava mainās telpiski, un šo maiņu cilvēks izmanto, lai orientētos tajā. Savstarpēja mijiedarbība starp būvēm un atvērto telpu, augiem un citu elementu kombinācijām veido ciema ainavu. Izmaiņas ainavās ietekmē cilvēka attieksmi pret to vērtību. Ainava var tikt vērtēta gan kā dabas un kultūras komplekss (vai arī kā telpa un vide, ko veidojušas dabas un cilvēka mijattiecības), gan kā tiešs apkārtējās vides sajūtu atspoguļojums, un arī kā ekonomiskais resurss. Ciema *Dzērumi* svarīgākie ainavu veidojošie elementi ūdens, zaļās struktūras, apbūve ar atsevišķiem vertikāliem elementiem un piemājas augļu dārzjiem. Ainavu raksturo tās:

- **Estētiskā vērtība.** Teritorija ir degradēta, ko nosaka ēku sliktais tehniskais stāvoklis un apkārtnes piesārņojums. Vērtību nosaka apkārtnes sadalītais dažādā apbūves koncepcija ar ēku fasādes ritmu, jumtu ainava, sarkano līniju ainava, mazās arhitektūras formas, uzbērumu veidošanas raksturs. Vide nav labiekārtota;
- **Ekoloģiskā vērtība.** Veido „zaļu” salu blīvas apbūves ainavā. Lielas vides infrastruktūras problēmas, un dabas ietekmes procesu sekas, samērā blīvs ceļu tīklojums, augsts gruntsūdens līmenis, mitrums, haotiskā, bieži patvaļīgi veidota grāvju sistēma, maz ainaviski vērtīgu stādījumu. Dzērumu ciema ainavā nav sistēmas, to ir grūti iedzīvotājam aptvert;
- **Kultūrvēsturiskā vērtība.** Nav vēsturisku stādījumu, ainavu elementu, objektu. Kā kultūrvēsturiskas var uzskatīt lielās priedes Dzērumu ciema sadrumstalotā struktūrā;
- **Sociālekonomiskā vērtība** - vērtējama kā zema, bet perspektīvā varētu būt viens no permakultūras ciemiem Latvijā ar augstu sociālekonomisko pienesumu ciemam. Ciems ir **nozīmīga** iedzīvotāju ģimeņu rekreācijas, un pārtikas iegūšanas vieta;

Ainavas vērtību degradē nesakārtotā publiskā ārtelpa, kā arī atsevišķu ēku sliktais tehniskais stāvoklis. Atsevišķu ēku un žogu sliktais tehniskais stāvoklis, sadzīves atkritumi, degradējoša apbūve, neapsaimniekoti zemes gabali, patvaļīgi stiprinātie grāvju krasti, vāji koptās zaļās

struktūras, sliktas kvalitātes pieturvietas, informācijas dēļi, atkritumu novietošanas sistēma.

Ekoloģiski un estētiski augstvērtīga apkaimes mēroga dabiska meža ainava, ar daudzfunkcionālām izmantošanas iespējām iedzīvotāju atpūtā. Ainava sabiedriski nozīmīga un estētiski pievilcīga funkcionējoša, dzīva ciemata telpa, kurā dominē sociāli vienojoša kultūrvēsturiska aura un kvalitatīva mūsdienīgām prasībām atbilstoša dzīves vide.

1.2. PLĀNOŠANAS SITUĀCIJA

1.2.1. Ciema attīstības nosacījumi atbilstoši esošajiem attīstības dokumentiem

LATVIJAS IZAUGSMES MODELIS: CILVĒKS PIRMAJĀ VIETĀ

Šis dokuments nosaka uz cilvēku centrētu Latvijas izaugsmes modeli. Šajā dokumentā tiek runāts par cilvēku potenciāla kā galvenā resursa izmantošanu valsts labklājības celšanai. Netiek aizmirsts arī par cilvēka labklājības nodrošināšanu. Un cilvēka labklājības nodrošināšanā ietilpst arī viņa izvēlētas vides sakopšana un kvalitātes celšana. Tāpēc, plānojot kādas teritorijas attīstību, nepieciešams domāt par to, kāda būs dzīves kvalitāte tiem cilvēkiem, kuru šo vietu izvēlēsies kā pastāvīgo dzīvesvietu – plānošanas procesa laikā, izprotot ar kādām problēmām, varētu saskarties pastāvīgie iedzīvotāji, un cenšoties tās mazināt vai paredzot konkrētas rīcības to seku mazināšanai.

LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2030 (LIAS)

Ķekavas novads Latvijas nākotnes telpiskajā struktūrā iezīmējas Rīgas metropoles areālā. Lai nodrošinātu Rīgas metropoles areāla vienotu un ilgtspējīgu attīstību LIAS skatījumā ir noteikti šādi attīstības virzieni:

- koordinēta sadarbība starp vietējām pašvaldībām, plānošanas reģioniem un valsts institūcijām;
- Nepieciešams nodrošināt saskaņotu transporta infrastruktūras, sabiedriskā transporta un urbānās (apbūves) attīstības plānošanu
- jānodrošina zaļo teritoriju un ekoloģisko koridoru saglabāšana un funkcionēšana starp urbanizētajām teritorijām. Ieteiktie risinājumi LIAS skatījumā, lai paaugstinātu Rīgas metropoles areāla telpisko pievilcību, celtu tā konkurētspēju un uzlabotu funkcionalitāti, ir jāizstrādā integrēts plānojums, ievērojot šādus principus:
- areāla iekšējās telpiskās struktūras veidošana ar pakārtotu daudzcentru (policentrisku) sistēmu un efektīvām transporta un komunikāciju saitēm;
- areālā esošo pilsētu stiprināšana, nosakot to specializāciju, lomu un vietu, atslogojot Rīgu no tai netipiskām funkcijām;
- kompaktas pilsētas apbūves modeļa īstenošana, maksimāli izmantojot neapbūvētās un degradētās teritorijas, izvairoties no apbūves izplešanās;
- urbanizācijas procesu organizēšana, veicot jauno Pierīgas dzīvojamās apbūves ciemu perspektīvas izvērtēšanu, konsolidēšanu par apdzīvojuma centriem ar kompaktu apbūvi, noteiktu pakalpojumu klāstu, augstu labiekārtojuma pakāpi, pietiekamu inženier-technisko nodrošinājumu un labu sasniedzamību

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 Ķekavas novads iezīmējas Rīgas metropoles areālā, kas paredz urbanizācijas procesa organizēšanas sistēmu, vienotu, attīstītu infrastruktūru, nostiprinot esošo mazāko pilsētu stiprināšanu, izmantojot degredēto un mazāk attīstīto vietu potenciālus. Pierīgas dzīvojamās apbūves ciemu perspektīvas attīstības izvērtēšana, nosakot noteiktu pakalpojumu klāstu, vides kvalitātes, pieejamības, vienotas sabiedrības un labas infrastruktūras nodrošināšanai.

LATVIJAS NACIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2014.-2020.GADAM

*Nacionālā attīstības plāna galvenais mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu Latvijas attīstību un nodrošināt valsts konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū, tā trīs prioritātes ir Tautassaimniecības izaugsme, Cilvēka drošumspeja un Izaugsmi atbalstošas teritorijas. **Ķekavas novada** ilgtermiņa attīstības redzējums balstās uz tiem pašiem principiem – cilvēka un ģimenes dzīves vides ilgtspējas un konkurētspējas paaugstināšana.*

RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2000. – 2020.GADAM

Dzērumu ciems atrodas Rīgas plānošanas reģionā, līdz ar to tam saistoši ir arī šī plānošanas reģiona kontekstā noteiktie stratēģiskie mērķi un uzdevumi. Viena no plānošanas reģiona interesēm ir veicināt sadarbību ar kaimiņu reģioniem, īpaši funkcionālā reģiona ietvaros, risinot ilgtspējīgas attīstības, sabiedriskā transporta u.c. jautājumus, īstenojot kopīgus projektus un līdzdarbojoties starptautiskajos pārrobežu projektos. Arī Ķekavas novada attīstības stratēģijā liels uzsvars tiek likts tieši uz mazo ciemu mobilitātes paaugstināšanu. Tieši mobilitātes celšana veicinātu cilvēku vēlmi apdzīvot kādreizējos dārzkopības ciematus Pierīgā, iedvešot tajos otro elpu.

RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2009. – 2013.GADAM

Attīstības programmas vispārējais mērķis ir veicināt reģiona stabili, sabalansētu un ilgtspējīgu attīstību, paaugstinot katra iedzīvotāja dzīves kvalitāti un nodrošinot reģiona konkurētspēju starptautiskā mērogā. Šī mērķa sasniegšanai ir izvirzītas 7 prioritātes, kurām savukārt ir pakārtotas konkrētas rīcības, rīcību virzieni, pasākumi, kas orientēti uz iepriekš minētā mērķa sasniegšanu. Konkrētās rīcības ir sadalītas divos lielos blokos – teritoriālais fokuss un tematiskais fokuss. Katra bloka ietvaros ir izdalītas arī 2 laika dimensijas – stratēģiskās rīcības līdz

2020.gadam un tūlītējie soļi līdz 2013.gadam. Dažas no konkrētajām rīcībām, kas definētas programmā, var tieši attiecināt uz Dzērumu ciemu, jo, izstrādājot zemāka līmeņa plānošanas dokumentus, tiem ir jābūt saskaņā ar augstāka līmeņa plānošanas dokumentiem. Piemēram, tādu rīcību kā iedzīvotāju mobilitātes iespēju paaugstināšana, publiskās telpas modernizācija, energoefektivitātes pasākumi un atjaunojamo enerģijas resursu izmantošana īstenošana konkrētajā teritorijā ievērojami paceltu iedzīvotāju labklājības līmeni un tas pozitīvi ietekmētu arī teritorijas attīstību kopumā.

RĪGAS PLĀNOŠANAS REĢIONA TESPISKAIS (TERITORIJAS) PLĀNOJUMS 2005. – 2025.GADAM

Šis dokuments nosaka Rīgas plānošanas reģiona telpas attīstīšanas virzienus un izmantojamās paņēmienus 20 gadiem. Perspektīvas izstrādes mērķis ir iegūt pārsektoriālu Rīgas plānošanas reģiona teritorijas izmantošanas redzējumu 20 gadu periodam, ievērtējot ilgtspējīgas attīstības faktoru, reģiona īpašo lomu Latvijā un iespēju attīstīties par nozīmīgu Baltijas jūras reģiona centru, kā arī paredzot reģionam ciešas funkcionālas saiknes ar kaimiņu reģioniem. Reģiona attīstības priekšnosacījumi, kas definēti šajā dokumentā ir:

KRITISKĀS MASAS UZTURĒŠANA UN PĀRMANTOJAMĪBA - Šo rādītāju būtībā var izmantot kā indikatoru, lai atrastu tās teritorijas, kur pašvaldība, lietderīgi un ilgtspējīgi ieguldīt līdzekļus konkrētās teritorijas attīstībai, var panākt pozitīvu šīs teritorijas attīstību. Kritisko masu var noteikt gan cilvēkresursiem, gan arī infrastruktūrai. Turklāt attiecībā uz infrastruktūru svarīga ir arī tās kvalitāte. Šis priekšnosacījums tieši attiecas uz pētāmo teritoriju, jo nepieciešama padziļināta ciema izpēte no vairākiem aspektiem, lai saprastu kāds varētu būt optimālais ciema attīstības virziens;

SASNIEDZAMĪBAS PAAUGSTINĀŠANA UN NOTURĪBA (ILGTSPĒJĪBA) - Teritorijas sasniedzamība ir būtiska loma vietas attīstībā. Tiek likts uzsvars tieši uz lauku teritoriju saistīti ar tuvākajiem pakalpojumu centriem, tāpēc, plānojot teritoriju attīstību, nepieciešams pievērst uzmanību tieši transporta un tehniskās infrastruktūras nodrošināšanai no centriem tālāk lokalizētās teritorijās. Tas veicinātu cilvēku interesei par šīm teritorijām, kā arī veicinātu šo vietu attīstību;

VIDES KVALITĀTE - Nenoliedzami šis ir būtisks aspekts katras teritorijas attīstībā, jo šis rādītājs būtībā liecina arī par to, kāda būs dzīves kvalitāte šajā teritorijā. Plānošanas procesa laikā nepieciešams identificēt tās lietas, kas kvalitāti uzlabo, izcelt tās un pēc nepieciešamības arī tās aizsargāt. Savukārt vides kvalitāti degradējošo vietu, lietu ietekmi mazināt, veicot atbilstošus pasākumus.

ATTĪSTĪBAS VIRZĪTĀJSPĒKU ESAMĪBA - Ar virzītājspēkiem tiek saprasta to elementu esamība teritorijā, kas to pozitīvi ietekmē, piemēram, infrastruktūra, apdzīvotas vietas. Tās ir tās lietas, kas šo teritoriju padara redzamu un interesantu citiem, radot vēlmi šeit dzīvot, atpūsties un ieguldīt papildus līdzekļus vietas attīstībā.

Teritorijas plānojums vērsts uz ilgtspējīgu vides attīstību, vienlaicīgi ņemot vērā vairākus faktorus, kas varētu šo attīstību ietekmēt. Plānojums paredz iespējamās ietekmes un šo ietekmju seku mazināšanas pasākumus. Plānojumā liela uzmanība tiek pievērsta tieši cilvēku labklājības nodrošināšanai, plānojot gan ceļu, gan infrastruktūras attīstības virzienus.

ĶEKAVAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030. GADAM

Lai veiksmīgāk definētu attīstības virzienus, no telpiskās struktūras viedokļa ļoti atšķirīgo Ķekavas novada teritoriju Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam piedāvā to iedalīt četrās plānošanas telpās, nosakot katrai savu attīstības plānošanas pieeju (sk. 4.attēlu). Tas palīdzētu saglabāt arī individuālās iezīmes un vērtības, kas piemīt katrai no teritorijas daļām. Dzērumi definēti kā “lauku telpa”.

Ķekavas novada pilsētu un ciemu tipi, to sadalījums pa četrām plānošanas (apdzīvojamā) telpām, lauku telpa pēc Ķekavas novada attīstības programmas 2030 ietver lielciemus, mazciemus, dārzciemus, viensētu grupas (dzīvotnes), viensētas (individuālās apdzīvotās vietas).

Kā viena no problēmām minama novada teritorijas sadrumstalotība pa mazajiem ciematiem, kuros ietilpst tikai dažas mājas. Taču programma tikai konstatē, taču neparedz nekādus risinājumus kā samazināt “izplūdušās” teritoriju robežas. Mazo ciematu samazināšana būtu kopdarbs starp pašvaldību un iedzīvotājiem, abpusēji izdevīgs, iedzīvotāji būtu ieinteresēti maksāt mazāku īpašuma nodokli. Ķekavas novadam jāapzinās, ka nevis aizliegumi, bet gan informējošas kampaņas, sadarbība ar iedzīvotājiem un uzņēmumiem nepieciešama, lai veicinātu kopdarbu un veiksmīgu attīstību.

5.attēls. Kartoshēmas no Ķekavas novada Ķekavas novada attīstības programmas 2030.gadam paskaidrojuma raksta.

Pašvaldība ar pilsonisku sabiedrību un modernu, demokrātisku pārvaldi, nodrošina teritoriju ar modernu pakalpojumu un tehnisko infrastruktūru, pievilcīgu vidi uzņēmējdarbības attīstībai. Augsts iedzīvotāju izglītības līmenis, nodrošinātas iespējas saņemt pirmsskolas, vispārējās izglītības, profesionālās ievirzes un mūziklītības pakalpojumus savā dzīves vietā veicina sociāli vienotas, drošas un kvalitatīvas dzīves un darba vides attīstību.

SABIEDRĪBA - Vesela un sociāli nodrošināta sabiedrība. Augsts sociālais kapitāls – attīstīta sadarbības efektivitāte starp iedzīvotājiem, pašvaldības institūcijām un uzņēmējiem. Balstoties uz vietējo un reģionālo sadarbību attīstīta zili zaļā struktūra un integrēta tās apsaimniekošana, kvalitatīvai dzīves vides funkcijai. Lai pašvaldība veiksmīgi nodrošinātu minimālo pakalpojumu grozu, jāveicina iedzīvotāju deklarēšanās savās faktiskajās dzīvesvietās.

RESURSI, UZŅĒMĒJDARBĪBA, EKONOMIKA - Uz ģeogrāfiski stratēģiskā novietojuma potenciāliem balstīta vide uzņēmējdarbības attīstībai. Atbalstīta daudzveidīga, videi draudzīga uzņēmējdarbība, ražošana. Atbalstīta atjaunojamo energoresursu izmantošana. Vides resursu ilgtspējīga izmantošana un integrācija novada ikdienas dzīvē. Draudzīga, dzīvei, darbam un atpūtai pieejama telpa. Atjaunojamo, videi draudzīgu energoresursu izmantošana siltuma un/vai elektroenerģijas ražošanai, videi un lietotājam draudzīgu būvmateriālu un resursu izvēle un to izmantošana.

ADMINISTRATĪVĀ STRUKTŪRA, PĀRVALDE - Optimāla un efektīva, uz sabiedrības līdzdalību vērsta pārvalde. Kvalitatīva, pievilcīga un kompakta esošo apdzīvoto vietu (ciemu) attīstība, pārskatītas un pamatotas ciemu administratīvās robežas (novērsta to izplešanās) novada teritorijā.

TEHNOLOĢIJAS/ INFRATSRUKTŪRA - Ilgtspējīga apdzīvojuma struktūra ar attīstītu un vidi saudzējošu infrastruktūru. Izveidota kvalitatīva ceļu, sakaru un informācijas tehnoloģiju, enerģijas un vides infrastruktūra.

VIDES KVALITĀTE - Ilgtspējīga apdzīvojuma struktūra ar attīstītu vidi un saudzējošu infrastruktūru. Harmoniska, cilvēkiem un videi draudzīga telpa, ar aktīvām kopienām, kuru darbība veicina sistemātisks pašvaldības atbalsts un sadarbība, integrētu sabiedrību, demokrātisku, atvērtu pašpārvaldi, koptām kultūras, ainavas un vēstures vērtībām.

Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības startēģija līdz 2030.gadam balstās uz pārdomātu, labi organizētu, resursus taupošu, resursus vairojošu savstarpēji koordinētu darbību kopumu, tas nozīmē - Ķekavas novada ilgtspējība, ilgtspējīgas dzīves vides veidošana balstās uz labi pārvaldītu un attīstītu telpisko struktūru, kas paredz infrastruktūras, labas dzīves vides un uzņēmējdarbības attīstību. Sociāli vienota sabiedrība veselīgā vidē.

ĶEKAVAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA LĪDZ 2030. GADAM

Ķekavas novada attīstības programmas vīzija 2030 - Ķekavas novads – ikdienas dzīvei, ģimenei, attīstībai, izaugsmei, darbam, atpūtai pieejama, konkurētspējīga, harmoniska cilvēkiem un videi draudzīga telpa ar aktīvām kopienām, integrētu sabiedrību, demokrātisku, atvērtu pašpārvaldi, koptām kultūras un vēstures vērtībām.

SABIEDRĪBA - Ķekavas novada attīstības programma paredz, ka novada centrs un pagastu centri ir nodrošināti ar daudzveidīgām izglītības, kultūras, sporta un sabiedriskās dzīves iespējām, kā arī kvalitatīviem veselības aprūpes un sociālās aprūpes pakalpojumiem. Īpaši

neuzsverot atsevišķi Dzērumu ciemu sabiedrības attīstību, tikai iekļaujot to kopējā kontekstā.

SOCIĀLĀ VIDE - Novadā ir pieejams plašs sociālās palīdzības un veselības aprūpes pakalpojumu loks, kuri pastāvīgi tiek uzlaboti. Ķekavas novadā ir izveidota pilnvērtīga kultūrvide, kur radīti visi apstākļi radošai brīvībai, nodrošinot materiālo un finansiālo pamatu, kas dod iespēju katram indivīdam atbilstoši viņa spējām un interesēm piedalīties gan kultūras vērtību apguvē, gan to radīšanā.

VIDE - Novada pilsētā un pilsētciemās ir nodrošināts atbilstošs inženiertehniskais labiekārtojums un 70% ielu klātas ar cieto segumu. Visas lielākās apdzīvotās vietas un 90% viensētu grupas atrodas efektīva moderno sakaru pārklājuma zonā.

KULTŪRAS MANTOJUMS - Ķekavas novada attīstības programmā norādīts, ka dabas un kultūras mantojums tiek aizsargāts un pārvērst par visa novada kopējo lepnumu teritorijā, tiek izkoptas latviskās kultūras tradīcijas, kas vienlīdzīgi pieejamas gan pilsētu, gan lauku iedzīvotājiem. Turpmākajā plānošanas procesā nepieciešams veikt visaptverošu ainavu novērtēšanu, piešķirot tām noteiktu vērtību, ko izmantot savas ainavas unikalitātes parādīšanā, lai ainavas pārveides procesā netiktu pārveidoti tās vērtību veidojošie elementi. Dabas teritorijas, to saglabātība un pieejamība nākotnē būs viens no galvenajiem dzīves vietas augstas kvalitātes rādītājiem.

DROŠĪBA, INFRASTRUKTŪRA - Ķekavas novada attīstības programma 2030.gadam uzsver ka tiks nodrošināta visa veida kvalitatīva infrastruktūra un kvalitatīva dzīves vide novada iedzīvotājiem, t.s.k. centralizētā ūdensapgāde un kanalizācijas tīkls, taču tas izdarāms vasaras periodā apdzīvotajos ciematos t.s.k. Dzērumi, ir sarežģīti. Programmā nepieciešams iekļaut atsevišķu sadaļu par DK teritorijām un to tālāku attīstību. Liekot uzsvāru uz veselības aprūpes un ugunsdrošības jautājumiem, jo ne tikai vasaras ciematos arī Ķekava palīdzību nelaiemes gadījumos saņem no šajā gadījumā patālās Rīgas.

Ķekavas novada attīstības programmas 2030.gadam kā galvenos novada telpas veidošanai izvirza šādus telpiskās attīstības principus, kas attiecināmi uz Dzērumu ciemu:

VIDES, LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBA - Telpiskās attīstības koncepcija ilgtspējīgas ūdenssaimniecības attīstībā, kas vērsta uz pastāvīgu vidēja termiņa prioritāti- ilgtspējīgu resursu izmantošanu. Samazinātu plūdu draudu risku, nodrošinot meliorācijas sistēmu atbilstošu ekspluatāciju un efektīvu plānošanas prasību ievērošanu. Kā rezultātā samazināti plūdu draudi, gruntsūdens līmenis, jaunu būvniecības objektu nesamība plūdu risku teritorijās.

ĒKONOMIKAS UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBA - Koncepcija vidēja termiņa prioritātes uzņēmējdarbību atbalstoša pašvaldība, kuras rīcības virzieni ir uzņēmējdarbības attīstību veicinoša pašvaldības darbība. Izstrādāt un pilnveidot pašvaldības nodokļu politiku uzņēmējdarbības jomā, pašvaldības un uzņēmēju savstarpējo komunikāciju un sadarbību, attīstīt publisko un privāto partnerību (PPP) nepieciešams virziens attīstības veicināšanai, lai tiktu izstrādāta nodokļu atlaižu sistēma vietējās uzņēmējdarbības veicināšanai novadā, Nodrošināta operatīva informācijas apmaiņa starp pašvaldību un uzņēmējiem, noorganizēti pasākumi uzņēmējdarbības atbalstam, uzsākta PPP projektu sagatavošana un realizēšana.

IZGLĪTĪBAS, JAUNATNES, SPORTA ATTĪSTĪBA - Kvalitatīvas, sistēmiskas un ekonomiski sakārtotas novada izglītības sistēma attīstība, izglītības sistēmas un sporta nozares pilnveidošana. Sakārtojot izglītības sistēmu, nodrošinot izglītības pieejamību un kvalitāti, tiek

nodrošināta kvalitatīvas vispārējās izglītības ieguve un pieejamība pēc iespējas tuvāk bērnu dzīves vietai.

VESELĪBAS UN SOCIĀLĀS AIZSARDZĪBAS JOMAS ATTĪSTĪBA - Kvalitatīva un profesionāla veselības un sociālo pakalpojumu pieejamības attīstības koncepcija, kas vērsta uz sociālā darba organizācijas pilnveidošanu novadā, Dzērumos. Attīstības iekļaušana prioritātēs nodrošinātu efektīvu pašvaldības sociālo institūciju savstarpējo sadarbību un koordināciju, izveidojot savstarpēju sadarbības un koordinācijas modeli.

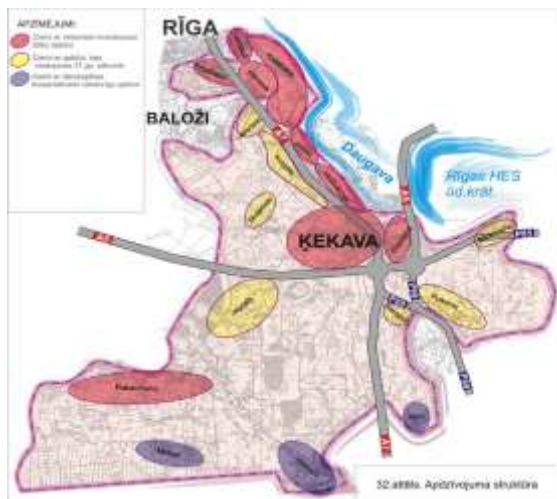
NEKUSTAMĀIS ĪPAŠUMS UN APDZĪVOTO VIETU ATTĪSTĪBA - Kvalitatīvas infrastruktūras un satiksmes attīstības izveide, nepieciešama kā priekšnosacījums maksimāli efektīvai sabiedriskās infrastruktūras un pakalpojumu attīstība novadā, uzlabojot pašvaldības autoceļu un ielu tehnisko stāvokli. Nodrošinot apdzīvotās vietas ar nepieciešamo sabiedrisko pakalpojumu un infrastruktūras grozu atbilstoši izstrādātai novada apdzīvojuma funkcionālajai pakalpojumu centru attīstības koncepcijai.

Ķekavas novada attīstības programma 2030.gadam uzsver, ka tiks nodrošināta visa veida kvalitatīva infrastruktūra un kvalitatīva dzīves vide novada iedzīvotājiem, nodrošinot izglītības, sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamību ikvienam novada iedzīvotājam. Apdzīvotu vietu attīstību sabalansējot vides, mežsaimniecības, ekonomikas un uzņēmējdarbības attīstību ar sabiedrības interesēm.

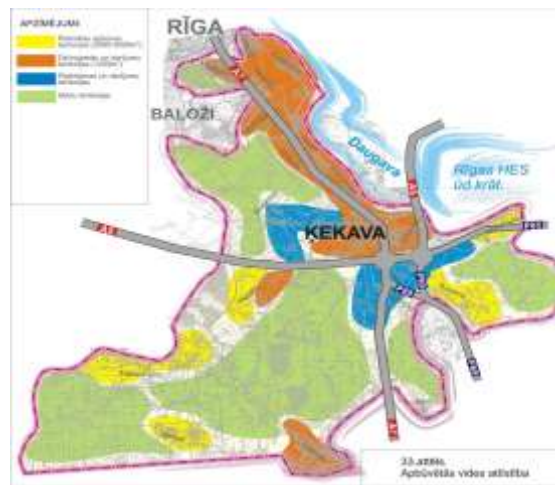

ĶEKAVAS PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2009. - 2021. GADAM

Teritorijas plānojumā Ķekavas pagasta apdzīvojuma struktūrā Dzērumi definēti kā *ciems ar dārzkopības kooperatīviem raksturīgu apbūvi* (sk. 5. attēlu).

Ķekavas pagasta apdzīvojuma struktūra.

Ķekavas pagasta apbūvētās vides attīstība.

6.attēls. Kartoshēmas no Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2009.-2021.gadam paskaidrojuma raksta.

Ķekavas pagasta teritorijas plānojuma kopējā koncepcija paredz, ka blīvākas (1200 m²) dzīvojamās un jauktās teritorijas tiks veidotas attīstītās Ķekavas pagasta ciemos, kas teritoriāli atrodas tuvāk Rīgai jeb virs Rīgas apvedceļa A5 (Ķekavā, Valdlaučos, Rānavā, Krustkalnos u.c.), savukārt ciemus teritorijās, kas teritoriāli atrodas zem Rīgas apvedceļa A5 veidotas mazāk

blīvas 2500 – 5000 m² apbūves teritorijas (Plakanciemā, Pulkarnē u.c.). Kaut arī Dzērumi atrodas zem Rīgas apvedceļa A5, ciema teritorijā plānotais apbūve blīvums pamatā saglabājas (600 – 1200 m²).

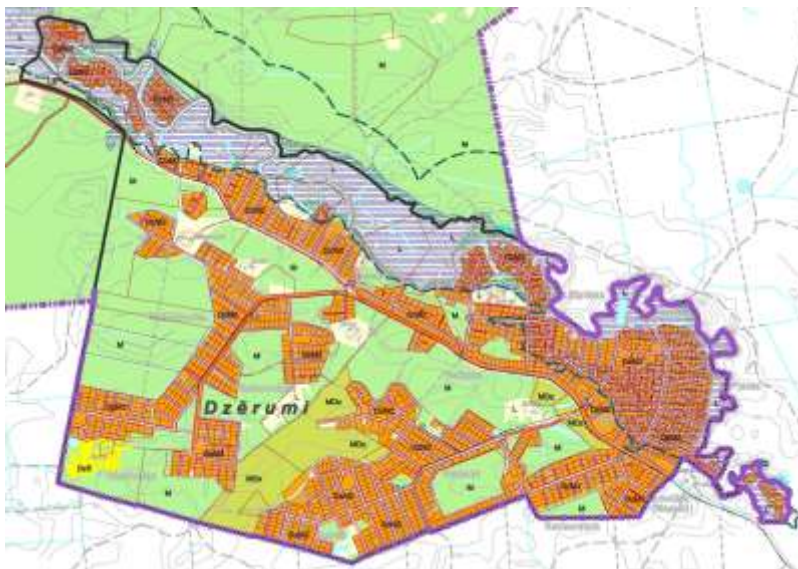
Atbilstoši esošajam Ķekavas pagasta teritorijas plānojumam Dzērumu ciemā noteikts šāds teritorijas izmantošanas zonējums (sk. 6.attēlu):

Teritorijas, kurās apbūve ir primārā zemes izmantošana	Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas	DzM2
	Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijas	DzS
	Mežaparka apbūves teritorijas	MDz
Teritorijas, kurās apbūve nav primārā zemes izmantošana	Lauku apbūves teritorijas	LA
	Lauksaimniecības teritorijas	L
	Mežsaimniecības teritorijas	M

Kā Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM2) teritorijas ir izdalītas dārzkopību sabiedrību kooperatīvu – Ausma, Aviators, Lāčplēsis, Pļavas, Radiotehnika, Restaurators, Rožkalni, Teika, Tekstilnieks, Veckalni apbūves teritorijas. Šajās teritorijās nav atļauta mazstāvu namu un rindu māju būvniecība, kā arī noteikts pazemināts maksimālās apbūves augstums (12 m). Lai iedzīvotājiem nodrošinātu pakalpojumu pieejamību un daudzveidību, pie maģistrālajām ielām atļauta vietējas nozīmes tirdzniecības, pakalpojumu objektu, izglītības, pārvaldes, ārstniecības un veselības iestāžu un sporta būvju būvniecība.

Teritorijas plānojums paredz jaunu Mežaparka apbūves teritoriju attīstību starp DK „Tekstilnieks”, DK „Ausma”, DK „Veckalni” un DK „Radiotehnika” teritorijām un gar galveno ielu pretī DK „Aviators”. MDz teritorijās ir iespējama tikai savrupmāju un dvīņu māju būvniecība ar maksimālo apbūves augstumu 10 m, kā arī vietējas nozīmes izglītības, pārvaldes, ārstniecības un veselības iestāžu, ar sportu, tūrismu un rekreāciju saistītu būvju būvniecība.

Teritorijas plānojums paredz arī jaunu Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritoriju attīstību Dzērumu dienvidrietumu daļā DK „Tekstilnieks” pieguļošajā teritorijā, kā arī Lauku apbūves teritorijas attīstību ciema ziemeļrietumu daļā bijušā DK „Teika” pieguļošajā teritorijā. DzS teritorijās ir iespējama savrupmāju un dvīņu māju būvniecība ar maksimālo apbūves augstumu 12 m, kā arī vietējas nozīmes tirdzniecības, pakalpojumu objektu, izglītības, pārvaldes, ārstniecības un veselības iestāžu un sporta būvju būvniecība.

7.attēls. Fragments no Ķekavas pagasta teritorijas plānojuma 2009.-2021.gadam teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartes.

Lauku apbūves teritorija noteikta zemes gabalam Dzērumu ziemeļrietumu daļā bijušā DK „Teika” pieguļošajā teritorijā. Minimālā jaunveidojamā zemesgabala platība lauku apbūves teritorijās ir noteikta 0,5 ha, atļauta tikai vienas dzīvojamās mājas būvniecība, zemes transformācija veicama tikai zem apbūves.

Lauksaimniecības zemes izdalītas ar mērķi saglabāt teritorijai raksturīgo ainavu. Lauksaimniecības teritorijās ir atļauta viensētu un savrupmāju apbūve, lauksaimnieciska izmantošana, lauku tūrisms un rekreācija u.c. apbūves noteikumos noteiktā izmantošana. Pieļaujama zemes transformācija zem ēkām vai būvēm, jaunveidojamo zemesgabalu minimālā platība – 1 ha.

Teritorijas plānojums paredz saglabāt gandrīz visas mežu teritorijas Ķekavas pagastā, nosakot to galvenos izmantošanas veidus - mežsaimniecība un kokmateriālu sagatavošana, kā arī izmantošana iedzīvotāju atpūtai un dabas aizsardzības mērķiem. Apbūve – atsevišķas viensētas būvniecība vai ar tūrisma vai rekreāciju saistītu ēku būvniecība, meža teritorijās pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos, saskaņojot to ar Ķekavas novada pašvaldību un atbildīgo virsmežniecību.

1.2.2. Attīstības impulsi

Ciemu nepieciešams aplūkot no dažādu ārējo ietekmju skatupunkta (attīstības impulsiem). Viss, kas ietekmē Dzērumus no ārpusē, var būt, gan vēlams, gan arī nevēlams, tāpēc šī ietekme jāapzina un jākontrolē. Attīstības impulsu apzināšana sniedz iespēju racionāli izmantot potenciālos attīstības virzienus.

CILVĒKI – (iekšējais impulss) Pamatiedzīvotāju un sezonālo iedzīvotāju gribasspēks, aktivitāte, zinošums par notikumiem Dzērumos veidojis līdzšinējo ciema attīstību, un iedzīvotāju viedokļi vērtējami kā galvenie impulsi teritorijas attīstībai nākotnē. Neordinārām, radošām idejām apveltītie un darīt gribošie cilvēki ir atbalstāmi un piesaistāmi jaunu attīstības iespēju radīšanai. Ciema attīstības priekšnoteikums ir sabiedrības vienotība, tās atbalsts pozitīvai aktivitātei un attīstības īstenošanas darbībai.

IEDZĪVOTĀJU VIEDOKĻI, ANKETĒŠANA – (impulss no intervijām) Plānojot ciemu *Dzērumi*, jāņem vērā iedzīvotāju viedokļi dažādos jautājumos, kas skar ciema iekšējās un ārējās vides apstākļus, ciema organizāciju (sk. pielikumā Nr.1). Iedzīvotāju aptaujas rezultāti par uzturēšanās ilgumu, un atbildes par to vai iedzīvotājiem ir vēlme Dzērumus uzskatīt par pastāvīgu dzīves vietu, īpašuma piederību. Privātīpašumā var brīvi izpausties un ieguldīt, nedomājot, ka tas kādā brīdī būs jāatdod un iedzīvotāji paši simtprocentīgi ir atbildīgi par savu darbību savā zemē, līdz ar to arī vairāk būtu ieinteresēti ciema attīstībā. Lai arī iedzīvotāji atdzīst, ka piedalās kooperatīvu kop-sapulcēs un kopdarbos, aktivitāte no malas vērtējama negatīvi. Pirms problēmu risināšanas nepieciešams iegūt iedzīvotāju viedokļus par viņuprāt svarīgākajām problēmām.

ATBALSTA CENTRS – (impulss no pašvaldības) Perifērijas reģionālajam centram Ķekavas pašvaldībai jānodrošina funkciju nepieciešamā daudzveidība, attīstot esošo potenciālu un radot iespējas izvietot jaunas funkcijas, atbalsta centram jāpalīdz veikt šo uzdevumu, neizslēdzot pat zināmu konkurenci mazo ciemu attīstībā.

TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROJEKTI – (impulss no valsts/pašvaldības) Ķekavas apvedceļa būvniecība, perspektīvais Rail Baltica dzelzceļš ar dzelzceļa staciju Ķekavas novadā (viens no projekta variantiem). Pēc plānotā autoceļa A5 rekonstrukcijas, izbūvējot Ķekavas novada apvedceļu attīstības perspektīvā tiks nodrošināta ērtāka un ātrāka satiksme no Dzērumiem uz Rīgu un citām tuvākām apdzīvotām vietām. Realizējot Rail Baltica projektu, uzlabosies Dzērumu ciema starptautiskā sasniedzamība.

CIEMA SASAISTE AR APKĀRTĒJĀM APDZĪVOTĀM VIETĀM – (*impulss no valsts/pašvaldības*) Ļoti nozīmīga ciema attīstībai ir teritorijas pieejamība un sasaiste ar augstāka līmeņa attīstības centriem. Pašlaik Dzērumi visu gadu jebkuros laika apstākļos viegli sasniedzami ir no autoceļa A7 puses (autoceļu A7 ar ciemu savieno asfaltēts ceļš). Pretējā virzienā (uz Mellupiem un Plakanciemu) Dzērums ar apkārtējām apdzīvotām vietām savieno zemes ceļi, kuri sliktos laika apstākļos ir grūti izbraucami. Jāuzlabo sasaiste ar Mellupu ciemu – Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas kontekstā Mellupu ciemu paredzēts attīstīt kā otru līmeņa centru ar nepilnu pakalpojumu infrastruktūru.

UNIKĀLAIS – (*iekšējais impulss. Impulss no valsts/pašvaldības*) Zaļš, izkopts, ciems netālu no Rīgas, kā piemērs citiem Pierīgas dārziņu rajoniem. Iedzīvotāju kooperēšanās un līdzdarbošanās ir visa ciema iedzīvotāju labklājības pamats. Novietojums netālu no tuvējās Ķekavas un Rīgas nosaka lielu pilsētas pieejamības potenciālu.

AUGOŠAIS PIEPRASĪJUMS PĒC PERMAKULTŪRAS² VIDES – (*iekšējais impulss. Impulss no valsts/pašvaldības*) atbilstoši augošam pieprasījumam pēc augstākas un ekoloģiskākas dzīves vidi, paredzēts radīt iespējas jaunas dzīvojamās, galvenokārt, vasaras apbūves izvietošana, strukturējot teritorijas šai izmantošanai, arī aplūstošajās teritorijās.

TŪRISMA ATTĪSTĪBA – (*Impulss no valsts/pašvaldības*) Permakultūras¹ ciema teritorijas izveide kā pilotprojekts var kalpot arī kā tūristu piesaistes objekts. Atbalstāms ekoloģiskā un dabas potenciāla attīstīšanai un izmantošanai. Misas upe kā potenciāls ūdens tūristu piesaistīšanai.

KOOPERATĪVU TERITORIJU TRANSFORMĀCIJA – (*Impulss no pašvaldības*) par vasaras māju apbūvi, kas domājams drīz kļūs vēl aktuālāks savas novietnes un veiktās privatizācijas dēļ. Nepieciešams sekot, lai izmantošanas maiņa nenotiktu bez detālplānojuma, kam jāparedz visi ar izmantošanas maiņu nepieciešamie vides sakārtošanas pasākumi

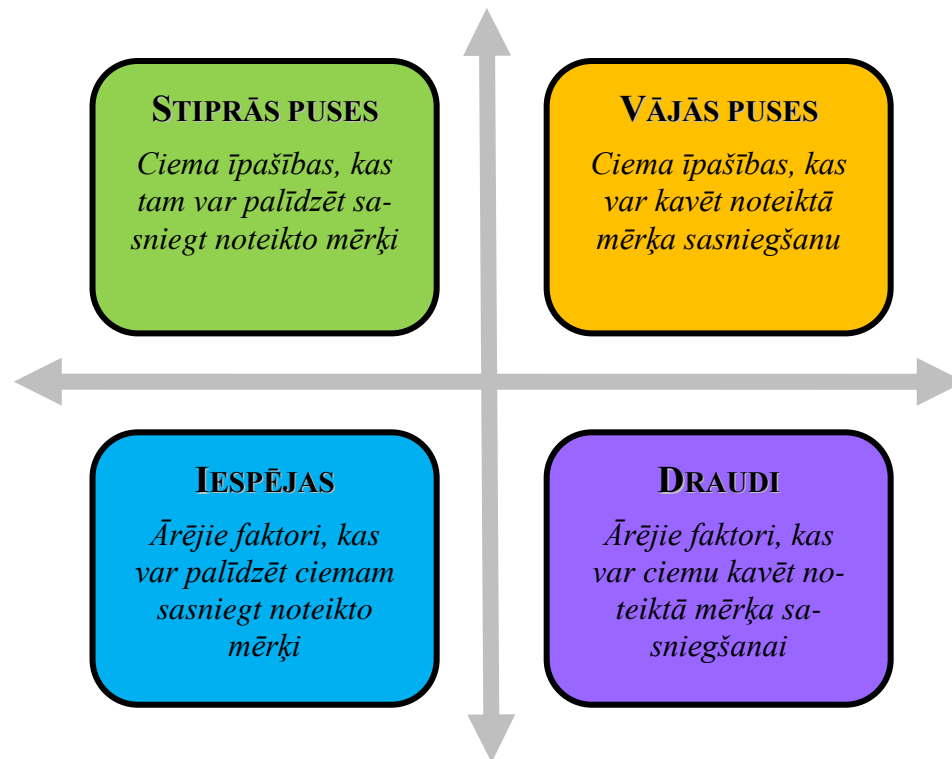
MISAS UPE – (*iekšējais impulss*) Misas upe veido lielu dabisku, līdz šim maz izmantotu attīstības potenciālu, kas padara ciemu ļoti pievilcīgu iedzīvotājiem un viesiem – peldošo pontonmāju izveidei un apdzīvošanai jebkurā arī palu periodā.

² Jēdziens «permakultūra» ir veidojies no vārdu salikuma «*permanent culture*», kas angļu valodā nozīmē *pastāvīga/ilgstoša kultūra*, bet pēc būtības nozīmē *ilgtspējīgu saimniekošanu*.

2. STRUKTURĒTA ANALĪZE

SVID analīze ir metode (sk. 8.attēlu), ar kuras palīdzību tiek novērtētas novada stiprās un vājās puses, kā arī pastāvošās iespējas un sagaidāmie draudi. Analizējot konkrēto teritoriju, tiek pielietota strukturēta SVID analīze, kas ir detalizētāka – tā uzskatāmāk parāda katra izvēlētajā sektora situāciju.

Priekšlikumi ciema attīstībai un izvirzīto mērķu sasniegšana tiek, balstoties uz šīm četrām kritiskajām informācijas daļām. Stiprās puses ir ciema īpašības, kas var palīdzēt sasniegt noteiktos mērķus, vājās puses – kavēt to sasniegšanu. Iespējas un draudi ir ārējie faktori, kas ciemam var palīdzēt sasniegt vai kavēt izvirzīto mērķu sasniegšanu.

8.attēls. SVID analīzes skaidrojums.

	Iedzīvotāji	Mājokļi	Ekonomika	Tehniskā infrastruktūra	Vides kvalitāte	Sociālā infrastruktūra	Ainava un zemes lietojums	Struktūra
POZITĪVAIS	<ul style="list-style-type: none"> - Iesaistīties, sadarboties gribīgi iedzīvotāji, aktīvi, atsevišķi zinoši līderi – kooperatīvu priekšsēdētāji; - Labas, izpalīdzīgas kaimiņattiecības - Ģimeniskas dārziņu kopšanas un rekreācijas tradīcijas - Pozitīva attieksme pret savu dzīves vidi - Viensētas potenciāls, kā vide jaunās paaudzes izglītošanai. - Griba – dzīvot tālāk – neskatoties uz plūdiem. 	-Oriģināli dizaina risinājumi, tautas arhitektūra	<ul style="list-style-type: none"> -Ekonomiski izdevīgs ģeogrāfiskais stāvoklis – neliels pieejams attālums līdz darbavietām, izglītības iestādēm, izklaides vietām, galvaspilsētai; -Vasarā bērni pavada brīvdienas vasaras mājās un atslogo pilsētas infrastruktūru. -Ir vismaz 1 pastāvīgs veikals. 	<ul style="list-style-type: none"> -Galveno ceļu apsaimnieko VAS Latvijas Valsts ceļi -Lielākai daļai īpašumu nodrošināta energoapgāde -Ir pieejams sabiedriskais transports; -Tiek izmantoti dažādi/oriģināli risinājumi lietus ūdens savākšanai, ko vēlāk var izmantot zālāju un dārzu laistīšanai; -Saules enerģijas izmantošana; -Tuvu Rīga-Bauska šoseja -Ceļu uzbērums kalpo par dambi plūdiem. 	<ul style="list-style-type: none"> -privātas iniciatīvas teritoriju sakopšanā; -liela bioloģiskā daudzveidība (Misas upes ieleja un tai pieguļošās teritorijas); -nav trokšņu piesārņojuma no satiksmes u.c. blīvi apdzīvotām vietām raksturīgiem trokšņiem; -nav ražošanas uzņēmumu, kas rada gaisa piesārņojumu un videi bīstamus atkritumus; -apkārtējo mežu pieejamība, kas veic gan sanitāri higiēniskās funkcijas – aiztur piesārņojumu un troksni, gan rekreācijas funkcijas, kalpo kā vide iedzīvotāju atpūtai un izglītošanai. 	<ul style="list-style-type: none"> -Dzērumos tiek nodrošināta apsardze 	<ul style="list-style-type: none"> -Zaļie laukumi; -Upes čalošana 	<ul style="list-style-type: none"> -Kopējā ciema struktūra ir lineāra, kas nākotnē var palīdz nodrošināt ciemam dažādas infrastruktūras pieejamību -apbūves struktūra iekļaujas un nedissonē ar apkārtējo vidi, ainavu

<p>-Jaunieši nav ieinteresēti palikt ciemā; -Trūkst sasaistes starp iedzīvotājiem un pašvaldību; -Neliels deklarēto iedzīvotāju skaits; -Lielākā daļa īpašnieku ~ 70 % uzturas tikai vasarās sezonā vai brīvdienās -Atsevišķos kooperatīvos veidojas īpašas slēgtās teritorijas - vārtu kopienas, kas nav visai sabiedrībai atvērtas -Viensētu iedzīvotāju vājā komunikācija ar DKS iedzīvotājiem un pašvaldību.</p>	<p>-Daļai mājokļu nepieciešami rekonstrukcijas pasākumi -Vairākums mājokļu nav piemērots pastāvīgai dzīvošanai -Mazas zemes vienības un liela apbūves intensitāte; -eksploatācijā nenodotas, neapdzīvotas ēkas;</p>	<p>-Nepietiekoša pakalpojumu pieejamība; -Nav darba iespēju ciemā; -DKS budžets ierobežots, biedru parādi par pakalpojumiem; -Ierobežota iedzīvotāju maksātspēja; -Maza iniciatīva no iedzīvotājiem mazā biznesa uzsākšanai; -Nav ciema iemītnieku interese deklarēties Dzērumos kā pastāvīgajā dzīves vietā</p>	<p>-Nav izveidota centralizētā ūdens apgādes sistēma (izņemot DKS <i>Ausma</i>) un kanalizācijas sistēma. Inženierinfrastrukturai raksturīga augsta amortizācijas pakāpe -Nav sakārtota adresācija visos DK -Esošos ceļus nav iespējams paplašināt, braucamajai daļai pārāk pieguļošo īpašumu dēļ -Ceļu kvalitāte ļoti zema nesakārtoto un fragmentēto īpašumtiesību dēļ, kā arī finansējuma to atjaunošanai un uzturēšanai trūkuma dēļ -Meliorācijas problēmas -Trūkst ceļu zīmes un norādes -Neracionāla ceļu un novadgrāvju apsaimniekošana;</p>	<p>-neesoša centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēma, kas rada piesārņojuma slodzi uz teritoriju; -punktveida kanalizācijas piesārņojums; -ierīkojot savām vajadzībām urbumus pazemes ūdens ieguvei netiek ievēroti sanitārie noteikumi; -nepietiekami veikta sabiedrības izglītošana un informēšana par vides jautājumiem; -ciema iemītnieku nepietiekami finansu resursi, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasībām atbilstošu notekūdeņu attīrīšanas risinājumu izveidi; -notece no lauksaimniecības zemēm rada būtisku slodzi uz Misas upes kvalitāti; -ciemā nav vienota atkritumu apsaimniekošanas kārtība - atsevišķas privātpersonas nav noslēgušas līgumus par organizētu sadzīves atkritumu savākšanu, līdz ar to pavasaros ir vērojams mežu piesārņojums.</p>	<p>-Iztrūkst galvenā pulcēšanās vieta ikviena vecuma iedzīvotājam -Dzērumos nav nodrošināta veselības aprūpe un ārsta pakalpojumi -Izglītības, sporta un reliģijas pakalpojumus iespējams iegūt tikai tuvākajos centros -Dzērumos nav vienotas plūdu apziņošanas sistēmas un plūdu seku ierobežošanas, novēršanas pasākumu plāna</p>	<p>-Netiek ievērota tauvas josla ap upi -Iedzīvotāji žogus uzliek ārpus savām robežām, mēģinot paplašināt savus zemes gabalus -Dažādi vides risinājumi – žogi, žogmalu apstādījumi utt.; -Nav vienoti labiekārtojuma elementi un akcenti;</p>	<p>-Ciema sadrumstalošību veido atsevišķie kooperatīvi un to atsevišķā pārvaldība -ciems veidots lineārā struktūrā, katram piešķirot 600m2 lielu platību</p>
---	--	---	--	--	---	--	---

<p>-Veidot iedzīvotāju kopieni, kopīgiem spēkiem risināt problēmas; -Infrastruktūras sakārtošanas un sociālo pakalpojumu nodrošināšanas gadījumā iespējams darba spējas vecuma deklarēto iedzīvotāju skaita pieaugums -Definēt kopējas rekreācijas zonas – rotaļu laukumiem,</p>	<p>-Attīstāms dzīvojamo māju un vasarnīcu rajons ar paaugstinātiem Teritoriju apvienošanas un pieejamība ir pozitīva iezīme; Sakārtota īpašumu piederības juridiskā puse nodrošinātu kvalitatīvāku īpašumu uzraudzību un apsaimniekošanu, kā arī darītu ciemu pievilcīgāku potenciālo iemītnieku acīs</p>	<p>-Veicināt mazo tirdzniecības vietu un sabiedrisko pakalpojumu piedāvājumu ienākšanu; -Radīt labvēlīgu klimatu uzņēmējdarbības attīstībai, resursu ilgtspējīga izmantošana; -Ierīkot brīvdienu lauku labumu tirdziņu. -Izmantojot Mīsas upes ainavu, padarīt Dzērumus par unikālu un skatu dzīves vietu ar sakārtotu dzīves vidi. -Iespēja ir izbūvēt eko brīvdienu mājas, iznomāt.</p>	<p>- Inženierinfrastruktūras sakārtošana sadarbojoties visiem DKS -Teritorijas apsaimniekošanas procesa optimizācija – atbilstošas tehnikas iegāde -Ielu apgaismojuma izveidošana, pielietojot ekonomiskās tehnoloģijas -Ilgtspējīgs ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas risinājums -Solārās sistēmas -Velo celiņa josla</p>	<p>-Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu piesaiste notekūdeņu attīrīšanas ietaišu un infrastruktūras izbūvei; -alternatīvās enerģētikas atbalsts un attīstība – zaļā enerģija, pasīvās mājas; -iedzīvotāju iesaistīšanas – informēšanas un izglītošanas pasākumu organizēšana vides omā; -Dzērumus attīstīt ievērojot Ekociematu principus, kuri mērķēti uz sociāli kulturālās vides un videi saudzīgas ietekmes dzīves stila apvienošanu; -Eko-ciemata tīkla sadarbība ar to atbalstošajām organizācijām Baltijas jūras reģionā; -pilsētnieku centieni samazināt „ekoloģiskās pēdas nospiedumu”; -atkritumu savākšanas sistēmas pilnveidošana, paredzot atkritumu dalītas vākšanas attīstību; -bioloģisko kompostēšanas lauku izveide; -aizsargjoslas nodrošināšana ap ūdens ņemšanas vietām.</p>	<p>-Publiskās ārtelpas labiekārtošana, publiski pieejamo atpūtas vietu izveidošana, publiskās pulcēšanas vietas; -Sākotnēji piedāvāt mobilā medpunkta un mobilās bibliotēkas pakalpojumus – novērtē šo pakalpojumu nepieciešamību, izmantošanas biežumu, lai izvērtētu, vai ir nepieciešams patstāvīgs šo pakalpojumu nodrošinājums - bērnu dārza vai bērnu dienas centra izveide -Vasaras zaļās estrādes izveide, bērnu spēļu laukuma kopēja izveide, mazumtirdzniecības vietu, sporta un rekreācijas laukuma izveidošana. -Pakalpojuma centra izveide.</p>	<p>-Dzērumos lielākā daļa pieder kooperatīviem, nevis pašvaldībai – šis fakts varētu būtis labs pamats, lai ar privātajām iniciatīvā sakārtotu apkārtni -Peldvietas labiekārtošana;</p>	<p>-veidot vienu kopēju ciema pārvaldību -izveidotā permakultūras pilotprojekta zona, mudinās pārējos iedzīvotājus līdzināties -neapbūvētās ciema centra zonas, ļauj izveidot sabiedrības aktīvās atpūtas zonu</p>
--	---	---	--	--	--	---	--

DRAUDI	<p>-Ne visi ir gatavi iesaistīties DKS attīstībā; -Sabiedrības noslāņošanās, sadrumstalošanās tautības dēļ; -Iedzīvotāju novecošanās; -Iedzīvotāju degradēšanās, izmantojot Dzērumus kā alkohola lietošanas vietu.</p>	<p>-Īpašnieku neieinteresētība un norobežošanās kopēju lēmumu pieņemšanā. -Lēmumu bloķēšana.</p>	<p>-Ciemam raksturīga sezonālitate, kas var traucēt pakalpojumu ienākšanas, uzņēmējdarbības noturību. -Nodokļu politikas stabilitātes trūkums. -DKS budžeta samazinājums iedzīvotāju maksātspējas krituma rezultātā -Nav vienota attīstības redzējumu katram DKS. (katra stabule dzied savu dziesmu) Bailes riskēt, jo ir pesimistiska noskaņa daļai no DKS</p>	<p>-Avārijas situācijas nesakārtotās elektroapgādes dēļ – elektrības zagšana kā riska situācija gan dabai, gan cilvēkam -Nepieciešamība pēc ievērojamiem ieguldījumiem infrastruktūras izveidošanā/rekonstrukcijā -Patvaļīgas ceļu pārrakšanas -Nav iespējams ugunsdzēsējiem apgriezties ielu galos. -Uzliktie vārti ierobežo ugunsdzēsēju piekļuvi īpašumiem.</p>	<p>-maza sabiedriskā aktivitāte vides jautājumos; -nav efektīvas likumdošanas aktu prasības, kas kontrolē individuālo notekūdeņu attīrīšanas risinājumu darbību; -ikgadēji plūdu draudi Misas upē; -vides kvalitātes pasliktināšanās nepietiekama finansējuma dēļ; -cilvēka īstermiņa domāšana un plānošana; -vides piesārņojuma palielināšanās, palielinoties ciema apdzīvojuma blīvumam un regularitātei. -Patvaļīgas kanalizācijas novadīšana Misas upē un ciema novadgrāvjos.</p>	<p>-Visu DKS nevēlēšanās risināt kopējos problēmjautājumus -Viena DKS vadītāja norobežošanās no pārējām DKS. -Kriminogēnas situācijas pasliktināšanās;</p>	<p>-Teritoriju pieejamības noslēgšanas. Slēdzot Misas upes ainavisko krastu pieejamību. Izredzēto ainavu baudīšana; -Kopējo grāvju un ceļmalu apstādījumu nekopšana, -tādējādi aizaug grāvju malas; -Degradētas, piesārņotas, piemētas teritorijas. Privātpašnieka patvaļā. Spilgti vizuāli izlecoši jumti, žogi – nav saskaņotas būvniecības; -Pamesto/ nekoptu zemes gabalu īpatsvara pieaugums;</p>	<p>-spēcīgā kooperatīvu ietekme un sašķeltība -ierobežotas teritorijas --Visu DKS nevēlēšanās apvienoties ar kaimiņiem</p>
---------------	---	---	---	--	---	--	---	--

KOPSAVILKUMS

Vasaras māju ciemata sākotnēji neparedzēta, bet sistemātiska attīstība uz savrupmājas apbūves teritorijām, veicinājusi dažādu fundamentālu problēmu attīstīšanos un pastiprināšanos laika gaitā (neatbilstoša infrastruktūra u.c.). Vasaras ciemata vajadzības atšķiras no pastāvīgi apdzīvota un ikdienā izmantota ciema struktūras.

Lielākās problēmas, kas identificētas, ciemā *Dzērumi* ir:

CIEMA SEZONĀLĀ APDZĪVOTĪBA – mazs deklarēto iedzīvotāju skaits, kas kavē pašvaldību ieguldīt līdzekļus apsaimniekošanā un attīstībā.

SASAISTES TRŪKUMS STARP IEDZĪVOTĀJIEM UN PAŠVALDĪBU – nav vienots attīstības redzējums katram DKS un ciemam kopumā, atsevišķos kooperatīvos veidojas īpašas slēgtās teritorijas – vārtu kopienas, kas nav visai sabiedrībai atvērtas.

APBŪVES STRUKTŪRA KĀ ŠĶĒRSLIS – apbūves struktūrā galvenā problēma ir mazas zemes vienības un blīvums ir noteikts kā savrupmājām - 30%, ko vajadzētu palielināt uz 40%, kas 600 m² Dzērumos radītu interesantus un konkurētspējīgus apbūves gabalus vidusslānim, kuri 90% grib māju ar zemi, bet lielāku nevar atļauties. Arī infrastruktūra šādā risinājumā būtu ekonomiskāka. Šobrīd vairākums mājokļu nav piemēroti pastāvīgai dzīvošanai vai nepieciešami nopietni to rekonstrukcijas darbi. Kādreizējās dārza mājas tiek pārbūvētas uz greznām savrupmājām, taču applūstošajā teritorijā tās vairs nevar nodot ekspluatācijā.

NEPIETIEKAMA PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA – nav izveidota centralizēta ūdens apgādes un kanalizācijas sistēma. Ciemā ir divi veikali, kuros iespējams iegādāties pārtikas preces, kā arī teritoriju apsargā apsardzes firma. Nav pieejami medicīnas, pasta un finanšu pakalpojumi. Ciemā nav ne kultūras nams, ne bibliotēka, ne arī kāda izglītības iestāde. Ikdienā nepieciešamie pakalpojumi un preces Dzērumu ciema iedzīvotājiem pieejami tuvākajās apdzīvotās vietās, piemēram, Ķekavā vai Iecavā.

TERITORIJAS LABIEKĀRTOJUMA TRŪKUMS – trūkst bērnu rotaļlaukumi un sporta laukumi, publiskie stādījumi, velosipēdu statīvi. Ne visās sabiedriskā transporta pieturās ir uzstādīti soliņi. Ciemā nav atsevišķi gājēju celiņi gar galveno ceļu, nav arī ielu apgaismojums. Ciemā ir divas peldvietas, kuras izmanto vietējie iedzīvotāji, taču tās nav labiekārtotas.

PRIVĀTĪPAŠNIEKA PATVAĻA – patvaļīgi pamazām tiek iežogotas lielākas teritorijas, nekā patiesībā pieder. Raksturīga arī ceļu pārrakšana, sarkano līniju neievērošana, pārbūvēšanās, meliorācijas grāvju aizrakšana, patvaļīgas kanalizācijas novadīšana Misas upē un ciema novadgrāvjos, nesaskaņotas būvniecības, teritoriju pieejamības noslēgšanas. Problēmas kopumā degradē sabiedrību, dzīves telpu un ciematu kā kopumu, kas vēl vairāk veicina sabiedrības vienaldzību. Dzērumu ciemam sākotnēji nepieciešama sabiedrības iniciatīva un pašvaldības atbalsts, lai norisinātos turpmāka ciema pozitīva attīstība.

IEKŠĒJĀ UN ĀRĒJĀ SASNIEDZAMĪBA – ērtākais veids, kā sasniegt Dzērumus ir ar automašīnu pa A7 šoseju. Vienīgais sabiedriskais transports ir mikroautobuss maršrutā Rīga – Tekstilnieks (Nr.6991), tomēr sabiedriskais transports nav ērti sasniedzams visiem ciema iedzīvotājiem, piemēram, *DK Ausma* un bijušā *DK Teika* iedzīvotājiem (skatīt 25.attēlu). Iespējams izveidot maršruta pagarinājumu, tādējādi aptverot visu ciemu, kā

arī nepieciešams palielināt autobusu maršrutu skaitu vasaras periodā. Arī ciema robežās atsevišķas teritorijas ir nošķirtas no pārējā ciema, piemēram, daļa bijušā DK Teika (skatīt 1.1.nodaļu).

TERITORIJAS APPLŪŠANA – Dzērumos nav vienotas plūdu apziņošanas sistēmas. Neticiek ievērota tauvas josla ap upi. Teritorijas applūšana Mīsas upes krastos ik gadu neprognozējamā lielumā, rada draudus iedzīvotājiem, apbūvei un dzīves kvalitātei Dzērumos. Uzbūvētās ēkas applūstošajās teritorijās šobrīd nav iespējams nodot ekspluatācijā. Kā alternatīvu risinājumu iespējams piedāvāt mājas uz pontoniem, kas palu laikā atrodas virs ūdens, savukārt ne-plūdu laikā pilda savrupmājas funkciju. Dambju un dažādu aizsargbūvju izbūve mainīs ciema mikroklimatu un nav labākais risinājums, kas izmantojams Dzērumos.

VIENOTAS PIEEJAS TRŪKUMS CIEMA PĀRVALDĪBĀ - Ciema sadrumstalotību veido atsevišķie kooperatīvi un to atsevišķā pārvaldība, katrā kooperatīvā atsevišķi. Kooperatīvu vadītājiem nav komunikācija savā starpā un vāja saskarsme ar novada pašvaldību. Iedzīvotāju pieradums pie kooperatīvu priekšsēdētāju pārvaldes sistēmas uzskatāms par trūkumu un bremzējošu faktoru jaunas pārvaldes sistēmas ieviešanā.

VIDES APZIŅAS TRŪKUMS – iedzīvotāju izglītošana vides jautājumos, vides labiekārtojuma uzlabošana, iesaistot pašus iedzīvotājus, cels iedzīvotāju zināšanas un liks apzināties vides nozīmi savā ikdienā. Dzērumu ainavas un vides kvalitātes viens no uzlabojošiem faktoriem ir iedzīvotāju līdzdalība, kas novērstu turpmāku vides degradāciju un vandālismu.

MĀJOKĻU ADRESĀCIJA – adresācijas problēma lielākajā daļā ciema, nepieciešams veikt ielu nosaukumu sistemātisku izveidi ar numerāciju, izvietot norādes zīmes vieglāka ceļa atrašanai. Adresācijas pārveide novērstu apziņā iesēdušos priekšstatu par kooperatīvu ciematu.

3. DZĒRUMU CIEMA ATTĪSTĪBAS POTENCIĀLS UN PRIEKŠLIKUMI

Daudzās pasaules valstīs pastāv formāli kritēriji, kas nosaka apdzīvotās vietas atzīšanu par ciemu, tomēr Latvijā nevienā normatīvajā aktā īsti precīzi nav pateikts, kas ir ciems. 2008.gada 18.decembra likumā "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" ir dota ciema definīcija, kur iekļauti trīs kritēriji – teritorija, kurā ir vai tiek plānota koncentrēta apbūve (tātad ciems varētu būt arī tad, ja tukšā vietā ieplāno apbūvi), nākamais kritērijs to *apgāž*, jo teikts, ka ciemā pastāvīgi dzīvo cilvēki, bet netiek nosaukts – cik daudz; un trešais kritērijs – ir izveidota attiecīga infrastruktūra. Taču, ko tas nozīmē?, – atkal nav definēts.

Tomēr ievērojot to, ka:

- *Dzērumi* veidojušies padomju gados uz kooperatīvo dārzkopības biedrību bāzes, kuras pamatfunkcija bija rekreācijas nodrošināšana pilsētās strādājošajiem,
- *Dzērumu* apdzīvojumam, nesaistot to ar apbūves blīvumu, piemīt sezonāls raksturs,
- *Dzērumos* ir neatbilstoša infrastruktūra – inženierkomunikācijas, sociālo pakalpojumu nepieejamība, nesakārtota publiskā ārtelpa,

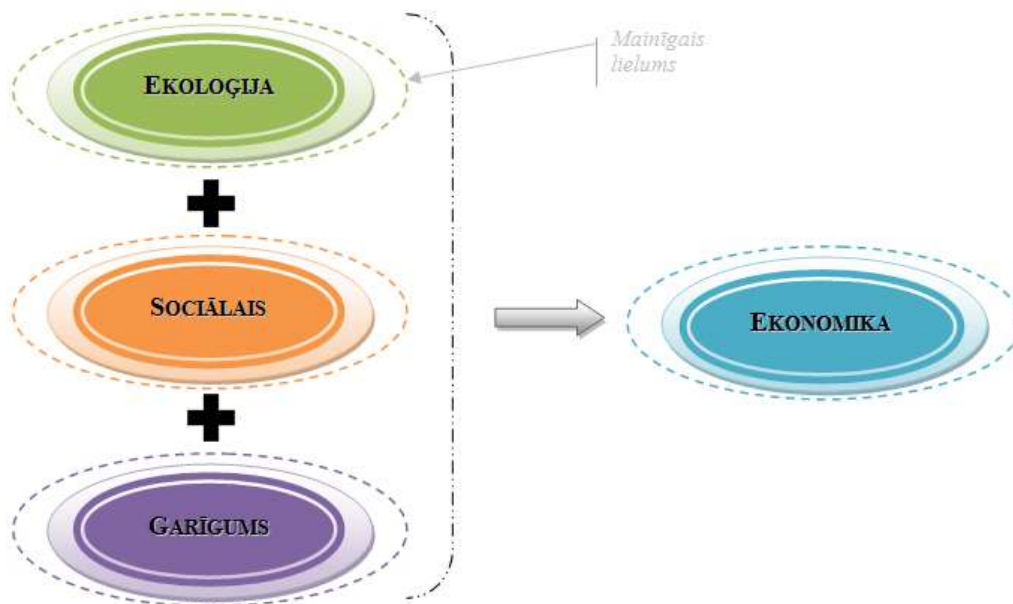
pamatojoties uz Ķekavas novada plānojumu, *Dzērumiem* ir piešķirts ciema statuss. Līdz ar to, šīs teritorijas plānošanu nevar viennozīmīgi balstīt tikai uz klasisko teritorijas plānošanas praksi un Latvijas likumdošanā minētajiem teritorijas attīstības plānošanas pamatprincipiem.

Mūsaprāt, izvērtējot iepriekšējās nodaļās minētos apstākļus, ciemā *Dzērumi* ir labvēlīgi apstākļi, lai ciema attīstību balstītu uz Eko-ciematu pamatprincipiem, tajos integrējot 2008.gada 8.maija likumā "Attīstības plānošanas sistēmas likums" minētos pamatprincipus (sk. Pielikumā Nr.2) un permakultūras filozofiju. Turpmāk tekstā aprakstītā ciema plānošanas pieeja, kas var kalpot kā vadlīnijas, vienlīdz labi pielīdzināma arī citām bijušo dārzkopības kooperatīvu teritorijām, kas Latvijas teritorijā nebūt nav maz un ir ar vienlīdzīgām problēmām.

Daudzi ekociemati Rietumeiropā un ASV izveidoti, lai novērstu sociālo struktūru izjukšanu, kultūras dzīves panīkumu, apkārtējās vides degradāciju utt. Citi radīti, lai veicinātu iedzīvotāju garīgās dzīves izaugsmi. Savukārt spēcīgu dabas katastrofu reģionos ekociematus veido, lai ātri novērstu badu, nabadzību, noziedzību un citas sekas. Šādus ciematus parasti rada, lai sniegtu visaptverošus risinājumus vietējo cilvēku un viņu dzīves vietas problēmām. Tā kā ekociematu koncepcijas pamatā ir vēlme uzņemties atbildību pašiem par savu dzīvi, ciematus vienmēr rada viens vai vairāki entuziasti, kas pirmie ir apzinājuši problēmas un iespējamus to risinājumus. Tādējādi katrs ekociemats ir pilnīgi atšķirīgs, jo atšķiras gan tā attīstības līmenis, gan pamatnostādnes, kas aptver visas ciemata iedzīvotāju sadzīves sfēras.

Saskaņā ar definīciju ko 1991. gadā radījis Roberts Gilmans, eko-ciemati ir cilvēka mēroga, daudzveidīgu iespēju dzīvesvietas, kurās cilvēku aktivitātes ir saudzīgi integrētas dabiskajā vidē, nodrošinot cilvēku veselīgu attīstību, kas var turpināties neierobežoti ilgi. Ekociematus veido, kombinējot ekoloģijas, sociālos/ kopienas³ un garīguma / kultūras dimensijas dažādās proporcijās. Atsevišķi mēdz izdalīt ekonomisko dzīvi, kas ir pakārtota visām trīs dimensijām (sk. 9.attēlu).

³ Cilvēku kopums, kas dzīvo vienā teritorijā un kam ir kopējas intereses un mērķi.

9.attēls. Ciema dimensijas (Avots: Autoru veidota shēma).

Ekoloģisko dimensiju raksturo iespēja katram iedzīvotājam apzināt savu saikni ar zemi, ūdeni, vēju, augiem un dzīvniekiem ik dienu. Sadarbībā ar dabu tiek nodrošinātas cilvēku ikdienišķās vajadzības.

Sociālo dimensiju veido kaimiņu atbalsts, kā arī atbildība citam pret citu. Ekociemats dod iespēju katram just piederību sabiedrībai un justies drošam, tiesiskam, pamanītam un uzklausītam.

Garīguma dimensija ekociematos parasti nav prioritāra, taču katrs ciemats respektē un veicina cilvēces mākslas un kultūras bagātību, mākslas un kultūras izteiksmes veidus, kā arī garīgo dažādību.

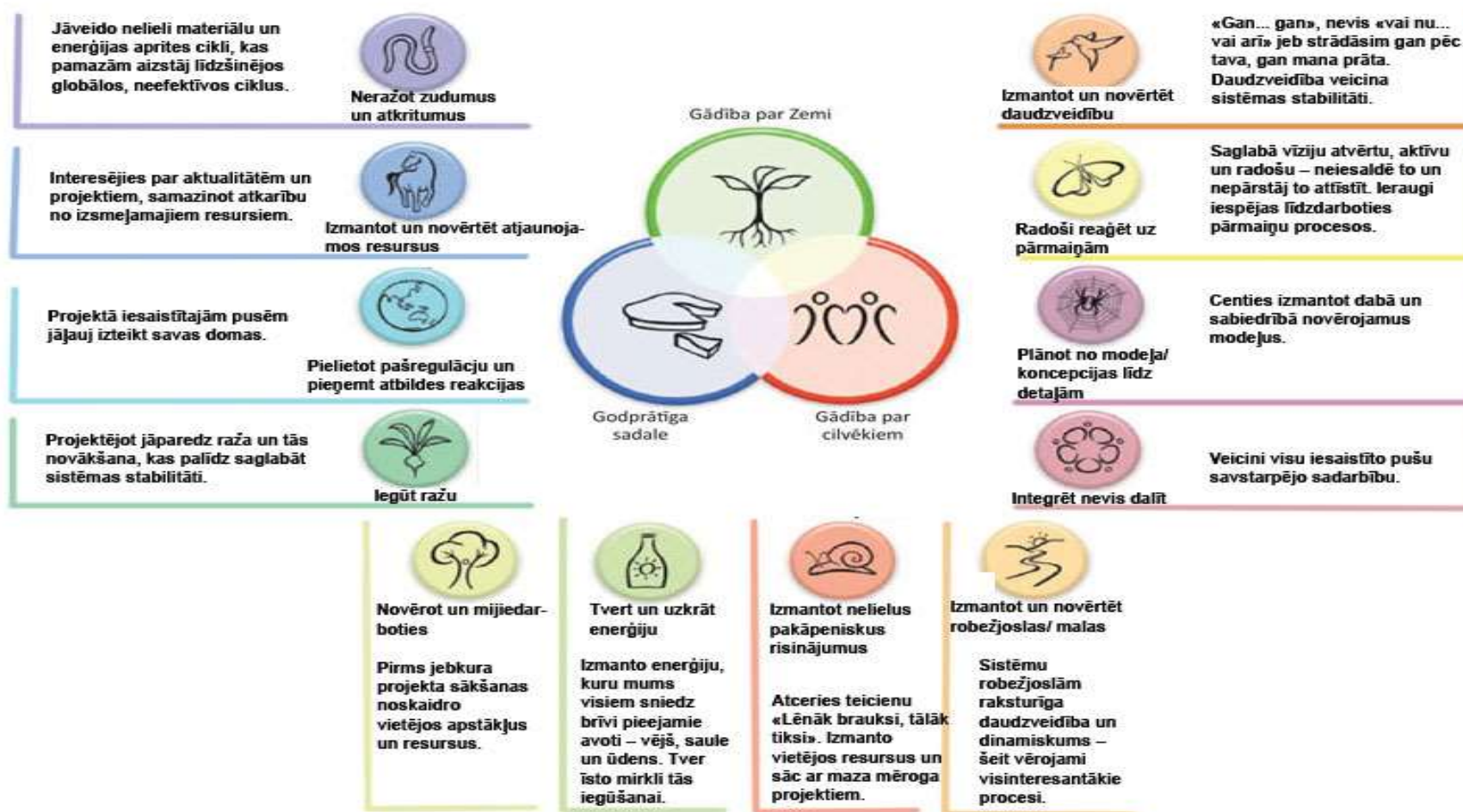
Džonatans Davsons, bijušais Globālā Eko-ciematu tīkla prezidents, savā grāmatā „Ecovillages: New Frontiers for Sustainability”⁴ aprakstījis piecus Eko-ciematu pamatprincipus:

- tie nav valdības sponsorēti projekti, bet pamatiniciatīvas;
- to iedzīvotāju vērtības un prakse kopienas dzīvei;
- to iedzīvotāji nav pārāk atkarīgi no valdības, uzņēmumu vai citu centralizētiem avotiem - ūdens, pārtikas, pajumtes, enerģijas un citiem pirmās nepieciešamības resursiem, drīzāk, tie cenšas, lai paši sev sniegtu šos resursus;
- to iedzīvotāji ir ar spēcīgu kopīgu vērtības sajūtu, ko bieži raksturo garīgās izteiksmē;
- tie bieži kalpo kā pētniecības un demonstrācijas vietas, piedāvājot izglītības pieredzi citiem.

Permakultūru var uzskatīt gan par neformālu kustību alternatīviem sociālajiem ideāliem, gan par dabas un ekoloģijas arhitektūru. Tādējādi permakultūru var vienlīdz labi pielietot lauksaimniecībā, atdarinot dabas modeļus un principus, kā arī apdzīvoto vietu plānošanā, tiecoties uz mērķi radīt stabilas, produktīvas sistēmas, kas nodrošina cilvēku vajadzības, harmoniski integrējot tās apkārtējā vidē. Šodien atslēgvārdu «permakultūra» mēdz izmantot veselā virknē radniecīgu ideju: dārzu saimniekošana, Eko-ciemati, apmācību programmas un kursi, domubiedru tīkli, pārmaiņu iniciatīvas (*Transition Towns*) utt., tāpēc arī turpmākajā tekstā biežāk izmantosim šo starptautisko terminu, nevis latvisko «ilgtspējīga saimniekošana».

⁴ Ekociemati: Jaunas robežas ilgtspējībai

Deivids Holmgrens izstrādājis divpadsmit principus (sk 10.attēlu), kas jāņem vērā permakultūras projektos un tos vienlīdz labi var attiecināt uz *Dzērumu* ciema plānošanu:

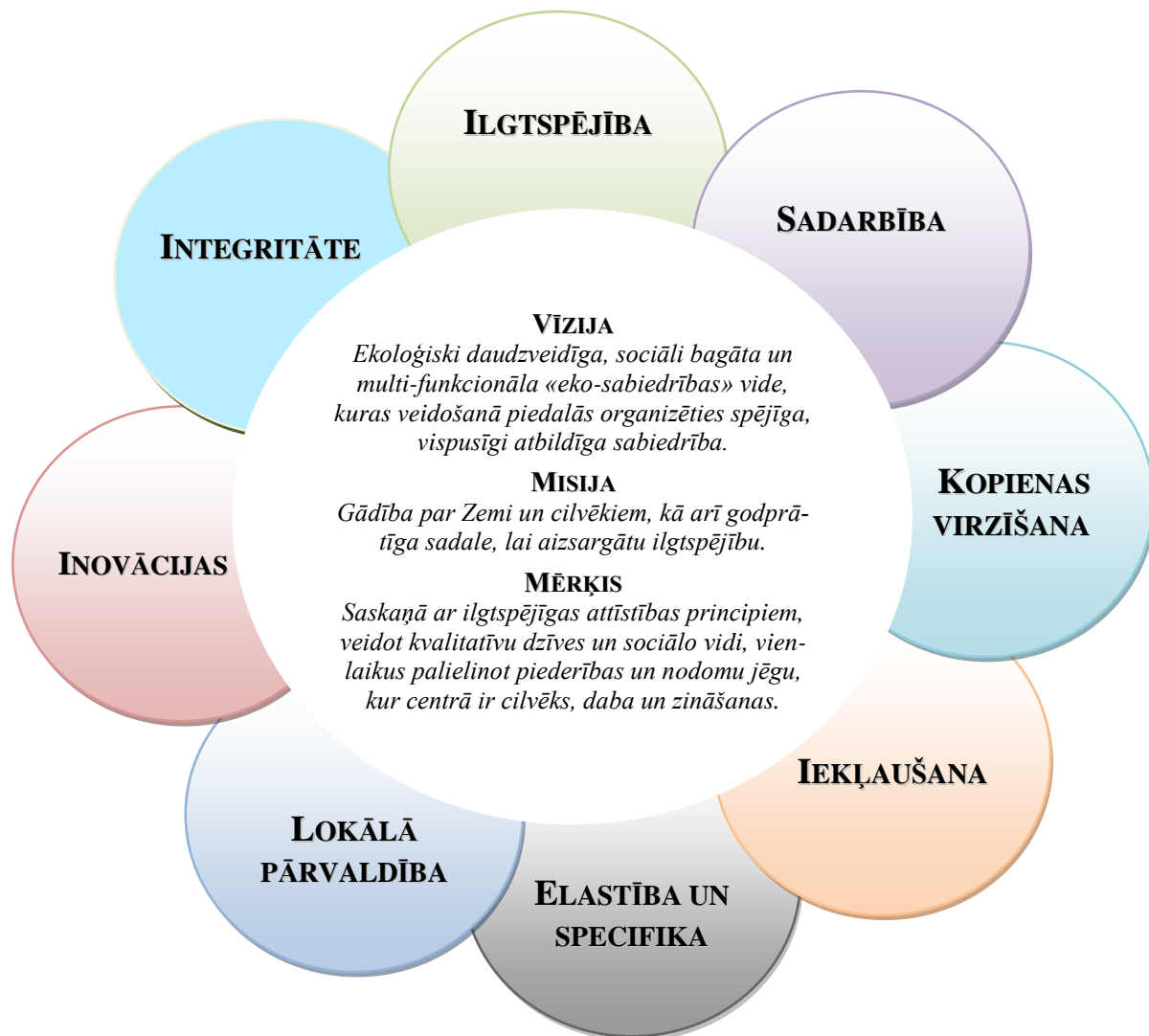

10.attēls. Permakultūras principi. (Avots: Autoru veidota pēc <http://permacultureprinciples.com/>)

Tomēr, principus, saskaņā ar kuriem jādzīvo, jādarbojas un jārisina radušās problēmas, sākotnēji nosaka un piemēro ciemata idejas autori, piemēram:

ILGTSPĒJĪBAS PRINCIPS	Esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina sociālo un kultūras vidi apvienojumā ar ekonomiski izdevīgu, ilgtspējīgu dzīvesveidu, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu.
SADARBĪBAS PRINCIPS	Kopienai, pašvaldībai un citām personām jāsadarbojas, lai identificētu un sasniegtu risinājumus sabiedrības problēmām. Prasmes un zināšanas, šajā procesā tiek novērtēts. Šī procesa mērķis ir uzlabot attiecības gan kopienas iekšienē.
KOPIENAS VIRZĪŠANAS PRINCIPS	Kopienas locekļi ir aktīvi dalībnieki, kas apzinās savu redzējumu par kopieni un veidiem, lai to sasniegtu. Viņi strādāt, lai uzlabotu savu dzīvesvīdi ar kolektīvu rīcību un sadarbību ar pašvaldību un citām organizācijām. Ciema plāni ir kopienas attīstības dokumenti. Pašvaldība sniedz rekomendācijas par attīstības plānu un to, ko tas var saturēt, bet kopiena nosaka tā saturu.
IEKĻAUSĀNAS PRINCIPS	Ciema plāni atspoguļo plašu konsultāciju procesu ar sabiedrību, sabiedrības locekļiem tiek dotas dažādas iespējas piedalīties un veicināt ciemata plānošanu, tādējādi palielinot piederības un nodomu jēgu.
ELASTĪBAS UN SPECIFIKAS PRINCIPS	Ciema attīstības plānā ir apzinātas unikālās īpašības šajā sabiedrībā un tas ir strukturēts, lai nodrošinātu elastīgumu, kā rezultātā sabiedrība var noteikt pasākumus un pieejas, kas ir piemēroti tiem.
LOKĀLĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPS	Principa mērķis ir veicināt un atbalstīt kopienas darbību. Ciema attīstību nedrīkst kavēt pašvaldības lēmumu pieņemšana par jautājumiem, kas var tikt risināti vietējā līmenī.
INOVĀCIJAS PRINCIPS	Veicina radošo, sadarbību un inovatīvus risinājumus problēmām. Domāšana "ārpus robežām" tiek novērtēta.
INTEGRITĀTES PRINCIPS	Pašvaldība darbojas ciešā sadarbībā ar kopieni, norāda ko var un ko nevar darīt ciema plānošanas procesā un pašvaldība piedalās ciema plānošanas agrīnajās stadijās.

Bet, tā kā Eko-ciemats ir pastāvīgā attīstībā esoša sistēma, arī principi mainās atbilstoši laikam un iedzīvotāju apziņas līmenim (sk. 11.attēlu). Eko-ciemata pamatdomu un darbības principus parasti apkopo statūtos vai citos publiski pieejamos dokumentos. Tāpat, nedrīkst aizmirst par kopējās sistēmas uzraudzību un uzlabošanu, kas noteikti nav uztverama kā projekta neveiksme un izgāšanās. Ciema plānošanas procesā nemainīga saglabājas ciemata kopienas ieceres pamatdoma – vīzija, misija un mērķi. Tie ir galvenie kritēriji, pēc kuriem cilvēki izlemj, cik ļoti kopienas iecere saskan ar viņu uzskatiem. Vīzija ir ciemata nākotnes redzējums, bet misija raksturo ciemata darbības jēgu un devumu pasaulei. Savukārt konkrētus attīstības atskaites punktus definē kā uzdevumus. Tie, protams, laika gaitā var mainīties.

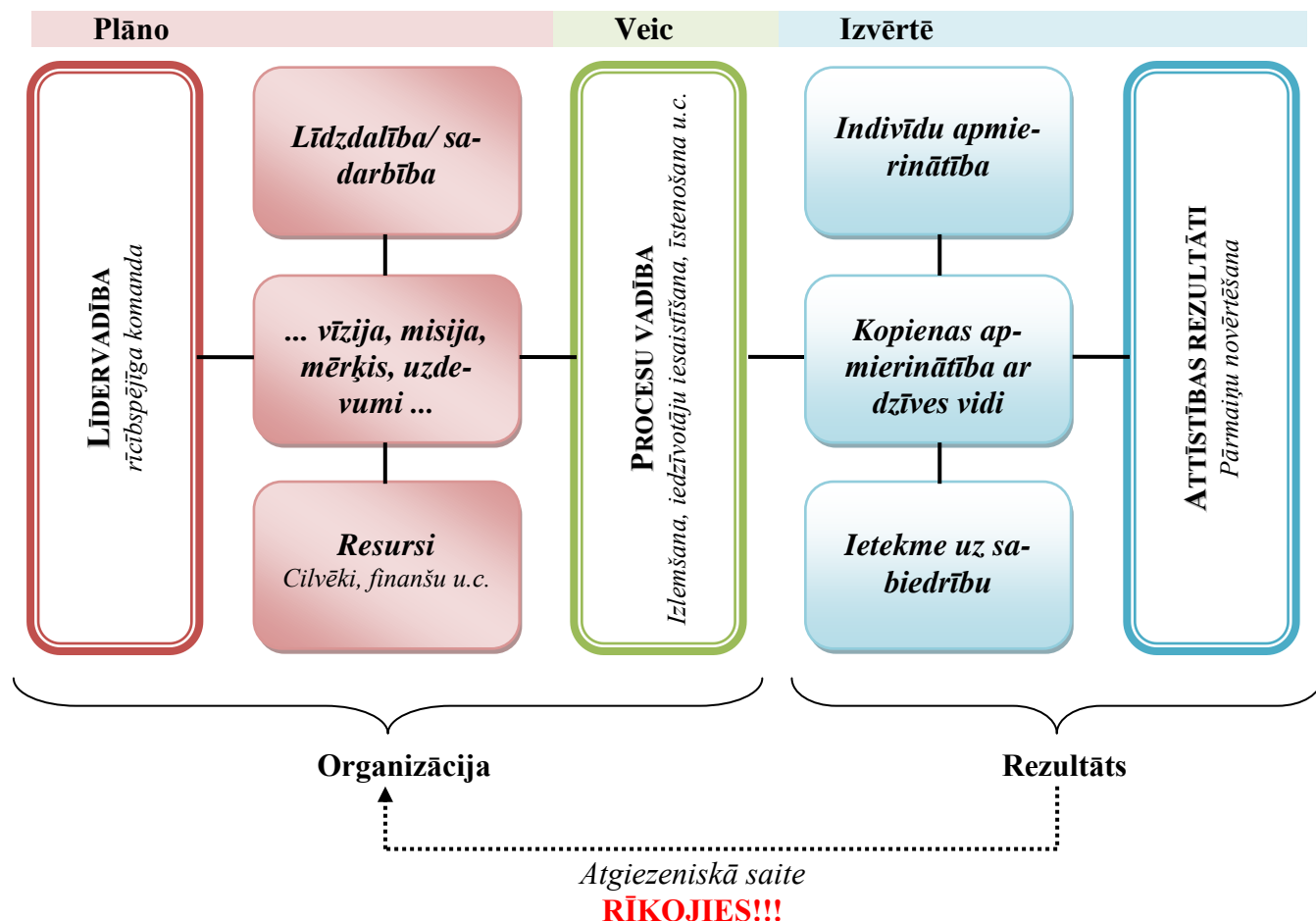

11.attēls. Ciema ilgtspējīgas attīstības pilnbrieds. (Avots: Autoru veidota shēma).

Uzsākot ciema *Dzērumi* vai tam līdzīga rakstura ciema teritorijas plānošanu, ir jāatbild uz virkni būtisku jautājumu:

- **ar ko sākt?** ... ar vēlmi ko darīt sava ciema labā, ar solījumu, ka man būs laiks, ar plašu skatu uz lietām, bet lokālu rīcību ... citiem vārdiem ... jāizveido rīcībspējīga komanda;
- **kas ir šis ciems?** ... tā identitāte, funkcijas, saiknes, sajūtas, problēmas ...;
- **kā saprast ko MĒS vēlamies?** ... SVID analīze, aicināt iedzīvotājus uz sarunu – prāta vētras, anketēšana, virtuves galda diskusijas, iedzīvotāju vakari, zīmēšanas metodes, u.c. ...;
- **uz ko virzīties?** ... vai ciemam sevī jāiekļauj visi dzīves aspekti vai tam ir jākoncentrējas uz tikai dažām sfērām, piemēram, dzīves telpa, sociālie jautājumi ... vīzija, misija, mērķis, uzdevumi ... jāatrod balanss starp realitāti un entuziasmu ...;
- **cik ilgā laikā to sasniegt?** ... nedefinēt laika limitu ...;
- **kā to sasniegt?** ... finansējums, pašvaldība, interešu grupu līdzdalība/ līdzdarbība, iniciatīvas ...

Atbildes, kas rastas uz augstākminētajiem jautājumiem, kopiena apkopo ciema attīstības plānā, veic darbības plāna īstenošanai un mēra to rezultātus. Rezultāti tiek nodoti atgriezeniskās saites veidā un notiek pasākumi, kuru rezultātā rodas jauni plāni (sk. 12.attēlu).

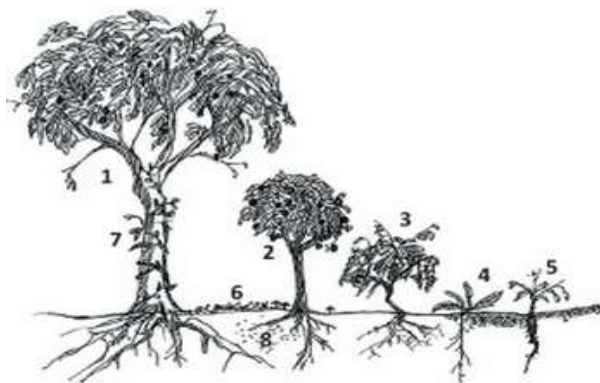
12.attēls. Ciema Dzērumi plānošanas shēma (Avots: Autoru veidota shēma).

Veicot ciema plānošanu pēc Eko-ciematu principiem un balstot to uz permakultūras filozofiju, svarīgi ievērot dalījumu zonās pēc izmantošanas intensitātes. Piemēram, tām ciema zonām, kuras tiks izmantotas biežāk, jāatrodas pēc iespējas tuvāk mums pašiem, bet to vienlīdz labi var attiecināt arī uz mājokļa plānošanu. Pareizs elementu izvietojums arī ir enerģijas taupīšana – jo mazāks attālums līdz bērnu rotaļu vietai, pludmalei, veikalam un atkritumu šķirošanas laukumam, jo mazāk fizisko un psiholoģisko pūļu jāpieliek, lai tur nokļūtu un nodotos ar videi un veselībai draudzīgām aktivitātēm.

Lētu un pēc iespējas zaļāku mājokli, vēlas ikviens no mums. Jēdzienu «mājoklis» saprotot tā visplašākajā nozīmē, proti, ēka, dārzs un vide, kura mums diendienā nepieciešama dzīvošanai. Lētu un zaļu mājokli varam panākt, radot sinerģiju starp dažādiem elementiem mājoklī un ap to, kā rezultātā būs minimāls atkritumu daudzums, ieguldītais darbs un izmantotā enerģija. Kā zināms, tieši šie divi aspekti – darbs un enerģija – veido mājokļa izmaksas, gan to būvējot, gan ekspluatējot. Lai panāktu šādu sinerģiju, elementi ir jāgrupē tā, lai veidotos pēc iespējas mazāki un noslēgtāki cikli. Piemēram, organiskie atkritumi nonāk komposta tvertnē aiz virtuves loga, ar kompostu tiek mēslots virtuves garšaugu dārziņš, un izaudzētais nonāk atpakaļ virtuvē. Ne vienmēr šīs sakarības būs tik acīmredzamas, tāpēc katru mājokļa elementu rūpīgi jāanalizē, nosakot tā īpašības, vajadzības (ievade) un potenciālo ražu (izvade).

Vispirms teritoriju vajag aplūkot no dažādu ārējo ietekmju skatupunkta un sadalīt to sektoros, kur izpaužas saules enerģijas, vēja enerģijas, uguns, ūdens un savvaļas dzīvnieku ietekme. Viss kas ietekmē mūsu ciemu no ārpuses var būt gan vēlams, gan arī nevēlams, tāpēc šī ietekme jāapzina un jākontrolē. Piemēram, ziemā un vasarā saule virzās pa atšķirīgām trajektorijām, tāpēc lieti noder apzināt vasaras un ziemas saules sektorus. Tas dos iespēju racionāli izmantot ziemas sauli un izvairīties no vasaras saules. Saimniecības objektus, piemēram, dzīvžogus, būves un mežus, var izmantot par barjerām, kas bloķē nevēlamo vēja ietekmi. Tāpat tos var izmantot, lai novirzītu vēja enerģiju uz vēja turbīnām vai dīķiem, lai mitrais gaiss vasarā dzesētu apkārtni. Der pazīt karsto vasaras vēju, atvēsinošo vasaras vēju, auksto ziemas vēju plūsmas un tās izmantot. Gan ceļus, gan akmens sienas, dambjus, grūti degošus augus vēja barjerās un augļu dārzus var izvietot saimniecībā par barjeru pret uguns ietekmi, kas var apdraudēt dzīvojamās mājas. Tos elementus, kas palielina degšanas risku (skujkoki, nokaltuši augi), jānovieto tālāk no galvenās infrastruktūras un jānorobežo no uguns sektora ietekmes. Jāparedz lietusūdens savākšanas un uzkrāšanas vietas. Visus ciema elementus teritorijā jācenšas izkārtot tā, lai sektoru ārējā enerģija sekmētu ciema pašpietiekamību.

Vietās, kur zeme ir dārga, parasti būvē augstceltnes un debesskrāpjus. Līdzīgi arī katrā mājoklī un dārzā mēs allaž varam rast risinājumus, kā teritoriju izmantot vēl racionālāk, un nereti tas nozīmē dažādu vertikālo struktūru veidošanu un papildu stāvus mājoklim. Tāpat arī dārzu var veidot vairākos līmeņos. Mežu dārzi ir labs piemērs ārēji pretrunīgajam ražīguma un dabiskuma apvienojumam. Šeit plānošanu mēdz veikt astoņos līmeņos:

1. *augsto koku lapotnes* (lielie augļu un riekstu koki),
2. *zemo koku lapotnes* (augļu pundurkoki),
3. *krūmi* (ogulāji utt.),
4. *lakstaugi un zālaugi* (kāposti, garšaugi utt.),
5. *sakņaugi* (bietes, kartupeļi utt.),
6. *zemi nosedzošie augi* (āboliņš, zemenes utt.)
7. *vertikālais līmenis* (vīnkoki u.c. vītenaugi),
8. *sēnes*.

Organiskais materiāls, kas rodas no visiem astoņiem līmeņiem, veido zemes auglīgo humusa slāni. To, ka vertikālā domāšana un plānošana ietaupa laika, darba un materiālos resursus, pierāda pusindustriālā aleju saimniekošanas ideja augļu koku alejās sastādīt ogulājus, starp kuriem aug lakstaugi, zālaugi un sakņaugi. Tā iespējams apvienot stādījumu apsaimniekošanu ar augu daudzveidību un vertikālo plānošanu, vienlaikus samazinot vajadzību pēc mākslīgā mēslojuma un kaitēkļu apkarošanas līdzekļiem.

Agrāk atbilstoši pļavu un ganību mitruma režīmam projektētās platības, tagad visbiežāk tās pārvērtušās par jaunu aglomerāciju būvlaukumiem ar plašām iespējām piemērot Venēcijas apdzīvošanai piemērotus tehniskos risinājumus. Sagaidāms, ka pārmitruma problēmas šajās apbūvei visai nosacīti atbilstošajās teritorijās ar laiku tikai palielināsies, ja turpmāk netiks veikta atbilstoša promteku un būvju uzturēšana, kā arī būvju modernizācija, kur tas nepieciešams, jo ar krūmiem un kokiem apaugušo upju palieņu, aizaugušo grāvju un nefunkcionējošo drenāžu dēļ daudzviet rodas aizvien lielāki plūdu riski, tai skaitā Mīsas upes krastos esošajā Dzērumu ciemā. Tas nav klimata pārmaiņu indikators, šeit runa ir par agrāk plūdu neskartām vietām un lielā mērā arī par promteku un pārējā nosusināšanas tīkla slikto tehnisko stāvokli. Tas viss liecina, ka nākamajos gados ar mitruma regulēšanas infrastruktūras uzturēšanu, uzlabošanu un modernizēšanu ir

jānodarbojas nopietni, lai arī turpmāk plūdu sagādātie zaudējumi būtu ekonomiski samērojami, tajos neciestu iedzīvotāji un kopumā plūdu riski nevis pieaugtu, bet samazinātos, kā to prasa Eiropas Savienības Plūdu direktīva un jaunākie pasākumi Eiropas Savienības dalībvalstu civilās aizsardzības sistēmas attīstīšanā. Līdz ar to, sniedzam rekomendācijas plūdu ietekmes mazināšanai Dzērumu ciemā:

- pašvaldībai būtu jānodrošina Misas upes palieņu un apkārtējo teritoriju meliorācijas grāvju tīrīšana;
- ja tiek paredzēta apbūve teritorijā, kas ar noteiktu varbūtību applūst, tad jāparedz pasākumi pie kādiem apbūve iespējama un par šīs teritorijas aizsargāšanu no plūdiem jāatbild apbūves ierosinātājam un veicējam. Atbilstoši pašvaldībai būtu jāizsniedz informācija un nosacījumi, kāds ir teritorijas aizsardzības variants, kas jārealizē. Šādā veidā var panākt to, ka sabiedrībai nav jāiesaistās (jātērē kopējais budžets) apdraudētu teritoriju aizsardzībā;
- teritorijas plānojumos paredz īpašus nosacījumus potenciāli applūstošām teritorijām, kur ir vai tiek plānota jauna apbūve, tos ietverot apgrūtināmo teritoriju kategorijā ar nosacījumiem;
- vēlams administratīvā teritorijā izstrādāt ūdensmalu dizaina vadlīnijas, kas nosaka plānošanas principus;
- respektējot ūdens ietekmi var veiksmīgi izmantot ūdensmalas, radīt unikālas atpazīstamas ainavas ar īpašu vērtību un veidot arhitektūras segmentu, kas jau nodēvēts par akvatektūru;
- būtiskākais nosacījums plānošanā ir saglabāt pietiekamu telpu mainīgam ūdenslīmenim, respektējot brīvu publisko pieeju ūdensmalām (to regulējot izmantošanas nosacījumos), kur to nepārtrauc objektīvi, funkcionāli objekti, kas saistīti ar ūdensmalu ikdienišķo izmantošanu;
- īpaši plānotās vietās paredzēt gan peldošās ēkas, gan konkrētai novietnei atbilstošākās ēkas, kas saistītas ar ūdeni, nepieciešamības gadījumā individuāli risinot pretplūdu aizsardzību (sk. 13. un 14.attēlu);

13.attēls. Māja uz pāļiem.

14.attēls. Māja uz pontoniem.

- apdzīvota teritorija ir jāplāno tā, lai plūdu (palu, lietusgāžu utt.) ūdens, kas ir neregulārs, tiktu pareizi novirzīts cilvēkam vēlamā vietā (virzienā), pēc iespējas to neierobežojot;
- ciema lietus ūdens novadīšanai var izmantot visdažādākos risinājumus, kas iekļaujas vidē un ainavā, piemēram, infiltrācijas baseini, infiltrācijas grāvji un akas, ūdenscaurlaidīgi segumi, mākslīgās mitraines, grāvji ar veģetāciju, filtrējošās joslas, bioloģiskās uzkrāšanas ierīces, zālāju jumti u.c. (sk. 15. un 16.attēlu);

15.attēls. Mākslīgā mitraine.

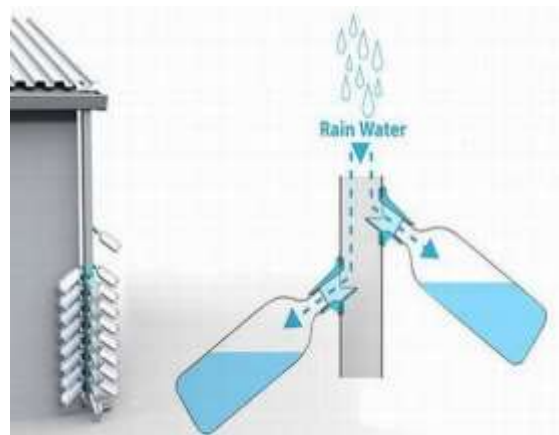

16.attēls. Zālāju jumts.

Ūdens, t.sk. lietus ūdens, uzskatāms par bagātību, kuras Latvijai netrūkst un kas ir jānovērtē. Tomēr ūdens kļūst arvien dārgāks... Tā patēriņu var samazināt, izveidojot gan centralizētas, gan individuālas lietusūdens savākšanas sistēmas. Viens variants ir rast iespēju augstas kvalitātes dzeramo ūdeni aizvietot ar zemākas kvalitātes ūdeni procesos, kuros nav nepieciešams tik kvalitatīvs ūdens. Piemēram, attīrītu lietusūdeni var izmantot sanitāro mezglu skalojamās tvertnēs, veļas mazgāšanai, zālienu un puķu laistīšanai. Šādu ūdeni iespējams savākt no ēku jumtiem un nosacīti tīrām teritorijām. Savāktu lietusūdeni pēc tam var attīrīt līdz vajadzīgajai pakāpei.

17.attēls. Lietus ūdens savākšana.

18.attēls. Lietus ūdens savākšana.

19.attēls. Lietus ūdens savākšana.

20.attēls. Lietus ūdens savākšana.

Lietus ūdeņu savākšana (LŪS) - reciklēšana - jūtami samazina ūdens patēriņu un izmaksas, kas citādi tiktu ņemts no centrālās ūdens apgādes. LŪS var kļūt par neatņemamu lietus ūdeņu menedžmenta sastāvdaļu, samazinot virszemes noteci lietusgāžu laikā, dodot iespēju to kontrolēt noteiktās teritorijās.

Vienlaikus, jāmin, ka plānojot esošu apdzīvotu vietu, mūsu gadījumā ciemu, un paredzot tajā jaunas apbūves teritorijas, ir jādefinē ilgtspējīgas būvniecības nosacījumi, kas attiecināmi uz šo teritoriju. Šādi panākot ilgtspējīgas saimniekošanas jeb permakultūras pamatprincipu ievērošanu. Ilgtspējīgas būvniecības idejas, kas attīstītajās valstīs pazīstamas kā *sustainable building* (angļu val.), pamazām kļūst populāras arī Latvijā. To veicinājuši vairāki apstākļi: gan ekonomiskie (nepieciešamība taupīt resursus un enerģiju), gan sociālie (patērētāju diktēts tirgus, augstas prasības pēc kvalitātes un ērtībām), gan vides jautājumu aktualizēšanās (atbildība par klimata izmaiņu un piesārņojuma mazināšanu). Ilgtspējīgai būvniecībai ir vairākas priekšrocības ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā. Radot kvalitatīvu, videi un veselībai draudzīgu dzīves telpu, tiek veicināta gan ekoloģiskā, gan ekonomiskā un sociālā ilgtspējība, proti, tas ir veids, kā dzīvot videi un veselībai draudzīgāk, neatsakoties no mūsdienās ierastām ērtībām un kvalitātes standartiem, taču vienlaikus domājot arī par mūsu bērnu un mazbērnu nākotni un tiesībām dzīvot tīrā, resursu nenoplicinātā vidē. Tomēr, visa pamatā ir pārdomāta ciema teritorijas plānošana, kurai jāatbilst sekojošiem kritērijiem:

- sabiedrības veselība un drošība ir galvenā prioritāte, un kā tā prasa apsvērt: zemes stabilitāti, drošu ūdens piegādi, pareizu atkritumu apsaimniekošanu un operatīvo dienestu piekļuves infrastruktūru un iespējas;
- apmierināt pašreizējās un nākotnes sociālās, kultūras un ekonomiskās vajadzības sabiedrībā un nodrošināt, lai šīs vajadzības var apmierināt, attīstot mūsu ciemata centru un ciemata plānošanu;
- apsveriet, cik mūsu sociālās, kultūras un ekonomiskās vajadzības ir savstarpēji saistītas. Pārāk liels uzsvars uz vienu no vajadzībām var izjaukt līdzsvaru, kas nepieciešams, lai nodrošinātu ilgtspējību;
- viss, ko mēs darām mūsu sabiedrībā, vai tas ir saistīts ar mūsu sociālajām, kultūras un ekonomiskajām vajadzībām, ietekmē mūsu dabisko vidi, pozitīvi vai negatīvi. Jānodrošina, ka jaunizveidotie plāni samazina negatīvo ietekmi uz apkārtējo vidi;
- saprotiet, kādi ilgtermiņa ieguvumi un izmaksas ir mūsu plānošanā;
- kultūrvēsturiskās vides mantojuma un ainaviskās telpas saglabāšana un esošo vērtību nenoplicinoša objektu integrācija pastāvošā vidē;
- esošo vides vērtību (bioloģiskās daudzveidības, koku, ūdenstilpju, reljefa īpatnību, augu valsts u. tml.) novērtēšana, saglabāšana un saprātīga apsaimniekošana;
- pastāvošās infrastruktūras racionāla izmantošana, plānojot apbūves teritorijas;
- pārdomāta transporta infrastruktūra, nodrošinot minimālu gaisa piesārņojumu un drošu vidi;
- dzīvojamās apbūves savietojamība ar sabiedriskā transporta izmantošanu ikdienā.;
- pašpārvaldībai un ikdienas dzīvei atbilstošas iedzīvotāju kopdzīves telpas izveidošana;
- sabiedrība tiek aktīvi iesaistīta plānošanas procesā un pastāv pārskatāmība pārvaldībā.

Iepriekš aprakstītā vīzija iespējamajam ciema *Dzērumi* attīstības scenārijam ir šī kursa darba improvizācijas rezultāts, kas ietver zināmu risku, bet ilgākā laika periodā var īstenoties, jo jau šobrīd ciemā novērojama kopienām raksturīgā rīcība, kas ir pašreģenerējoša, kas spēj apzināt savas vajadzības un prioritātes, un īstenot tās ar pašpalīdzības, vietējo resursu mobilizēšanas un piesaistīšanas palīdzību. Kā arī, dažviet ciemā novērojami resursus un enerģiju (saules kolektori, lietus ūdens uzkrāšanas rezervuāri u.c.) taupoši risinājumi dzīvesvietas kvalitātes uzlabošanai. Turklāt, kā liecina ciema iemītnieku aptauja, liela daļa ciemu *Dzērumi* izvēlējušies kā pastāvīgo sezonas (no maija – līdz oktobrim) dzīvesvietu dēļ ciema un tā perifērijas ekoloģiskās kvalitātes.

Ievērojot to, ka eko-ciemati parasti tiek veidoti no jauna kā mazas struktūras, nevis transformējot esošas apdzīvotas vietas, kā piedāvājam ciema *Dzērumi* gadījumā, tas varētu būt drauds augstāk aprakstītā attīstības scenārija īstenošanai, tāpēc ierosinām, izmantojot 21.attēlā redzamos uz indivīda apziņu un rīcību orientētos instrumentus, eko-ciemata pieeju īstenot pakāpeniski, cerot, ka kādā no šobrīd pastāvošajām dārzkopības sabiedrībām izveidosies nepieciešamie priekšnoteikumi eko-ciematu koncepcijas īstenošanai.

Tomēr, jo vairāk interesējamies, jo vairāk saprotam, ka vismaz Latvijā nav vienota eko-ciematu standarta, un šā jautājuma izpratne pat pašu to veidotāju lokā ir atšķirīga, katra grupa to traktē pēc saviem ieskatiem. Taču tas ir tikai dabiski. Domājam - jebkāda stagnācija šeit ir lieka – cik dažādi ir cilvēki, tik dažāds ir viņu pasaules redzējums un vajadzību klāsts. Pasaulē ir miljoniem ekokopien, un tās visas ir atšķirīgas.

ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

Jebkuras veiksmīgas kopienas pamatā ir smalki izstrādāta noteikumu pakete – biedru uzņemšanas, iekšējās kārtības, finansējuma, lēmumu pieņemšanas, konfliktu risināšanas noteikumi un shēmas.

Ciemā *Dzērumi* šobrīd nav vienotas pārvaldības sistēmas, katra no ciemā esošajām 10 dārzkopības sabiedrībām savas teritorijas apsaimniekošanu organizē atšķirīgi, līdz ar to, lai nodrošinātu vienotu ciema attīstības plānošanu un funkcionālās telpas pārvaldību, ir jāveido komanda ar plašu skatu uz lietām un uz lokālu rīcību spējīga, ko var nosaukt par ciema kopienu ar valdi, kas organizē ciema sociālo un sadzīvisko vajadzību apmierināšanu. Pārejai no esošās sadrumstalotās pārvaldības sistēmas - dārzkopības sabiedrības, kas katra savas teritorijas pārvaldību veic atšķirīgi, uz vienotu pārvaldības sistēmu visā ciema teritorijā ir nepieciešama stratēģiska un pakāpeniska pieeja, kas ietver labās prakses piemēru demonstrācijas un ieinteresēto pušu komunikāciju (pašvaldība – konkrētā dārzkopības sabiedrība).

Turklāt, lai nezaudētu saikni ar iemītniekiem, informācijas pilnvērtīgas apmaiņas nolūkos, ieteicams valdes sastāvu veidot no pašreizējie kooperatīvu priekšsēdētājiem (sk. 21.attēlu.), kur katrs ir atbildīgs par komunikācijas veidošanu un informācijas apmaiņu attiecīgās teritorijas, ar to saprotot pašreizējo kooperatīva teritoriju, robežās. 21.attēlā atainotās komunikācijas mērķis ir:

- Sadarbība kopēju mērķu vārdā;
- Viedokļu saskaņošana;
- Risku preventīva novēršana/ risināšana;
- Ciema pārvaldības efektivizēšana;
- Uz dialogu/ līdzdalību un līdzdarbību balstīta plānošana un realizācija;
- Ilgtspējīgs dzīvesveids un ilgtspējīga ciema pārvaldība;
- Vides izpratnes/ apziņas veidošana.

Ciema problēmas ilgtermiņā nav iespējams atrisināt tikai ar normatīviem ierobežojumiem vai jaunām tehnoloģijām; nepieciešama uz indivīdu, tā apziņu un rīcību orientēta pieeja problēmu risināšanai. Individuālā un kolektīvā vides apziņa ir vienu no būtiskākajiem ilgtspējīga dzīvesveida un apsaimniekošanas priekšnoteikumiem.

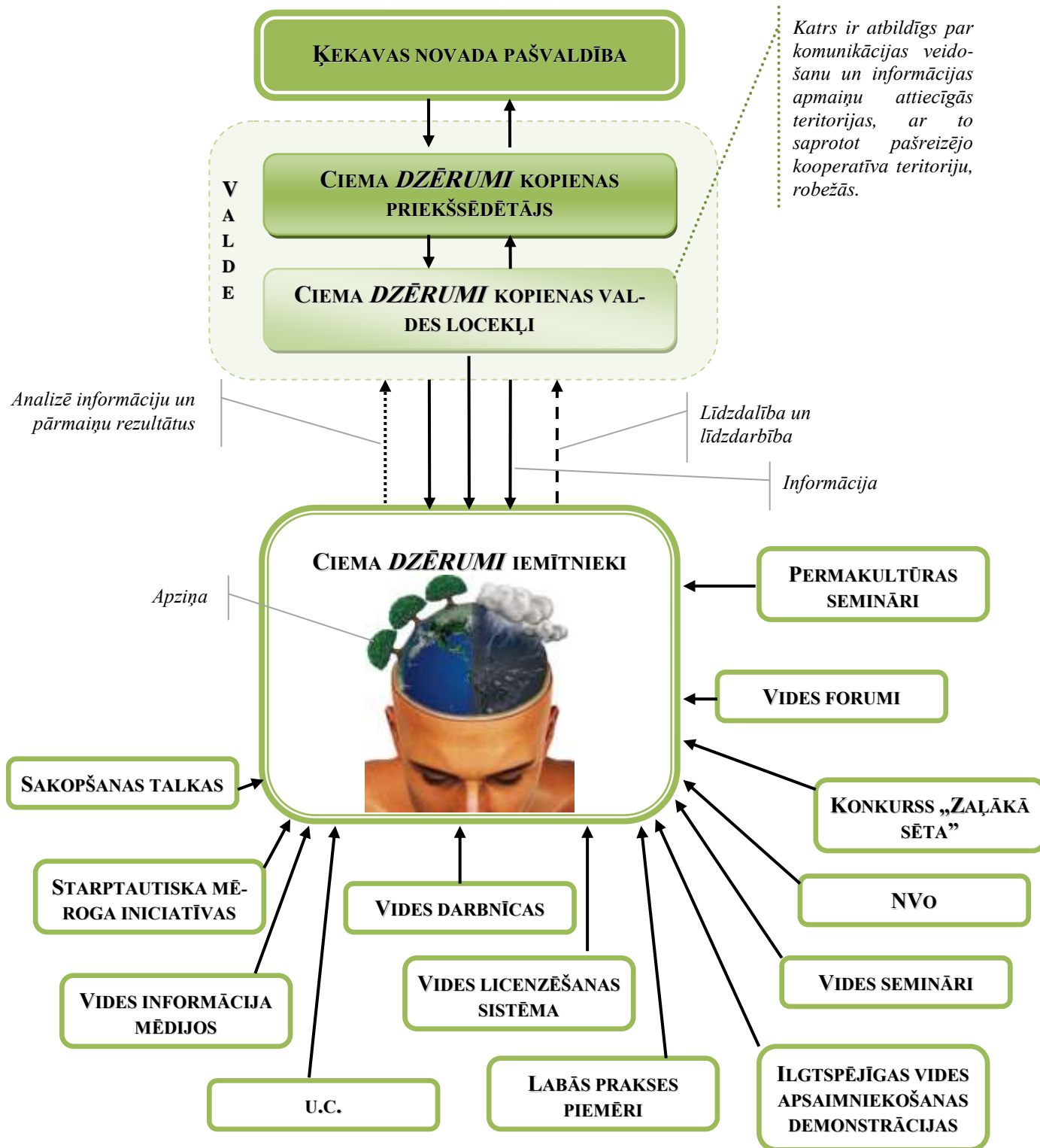
Ilgtspējīgs dzīvesveids atspoguļo katras sabiedrības īpašo kultūras, dabas, ekonomikas un sociālo mantojumu, līdz ar to nepieciešams:

- pārskatīt esošā dzīvesveida izpausmes - kā iepērkamies un organizējam ikdienas dzīvi;
- mainīt to, kā veidojam attiecības ar līdzcilvēkiem - mainām, atklājam, audzinām un veidojam savas identitātes,
- pārvērtēt sabiedrību un dzīvesveidu dabas vides kontekstā, darīt to mājās un darbavietā, visu līmeņu valsts pārvaldības institūcijās, uzņēmējdarbībā.

Vides informācijas pieejamība ir viens no priekšnoteikumiem efektīvai sabiedrības līdzdalībai. Dažādi informācijas izplatīšanas kanāli un instrumenti veicina sabiedrības līdzdalību. Kā būtiskākie instrumenti minami:

- neformālās vides izglītības programmas;
- tematiski pasākumi;
- vides izglītības centri/ kontaktpunkti;
- izglītojoši materiāli;
- vides gidu kustība;
- informālā (ikdienas) izglītība.

Tomēr, lai nokļūtu līdz vides apziņai, formālā izglītība un tikai grāmatu lasīšana par ekoloģiju ir nepietiekoša, ir jāattīsta arī sevi arī kā personību vispusīgi intelektuāli, saprotot pasaules kopsakarības un līdz ar tām – vides saglabāšanas izpratni, kas saistīta ar vērtību, attieksmju un uzvedības maiņu kopumā.

21.attēls. Ciema Dzērumi komunikācijas shēma (Avots: Autoru veidota shēma).

4. LOKĀLPLĀNOJUMS (METS)

Saskaņā ar *Teritorijas attīstības plānošanas likumu*, **lokālpilnojum** ir vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kuru vietējā pašvaldība izstrādā savas administratīvās teritorijas daļai (piemēram, pilsētas, ciema vai lauku teritorijas daļai) kāda plānošanas uzdevuma risināšanai vai teritorijas plānojuma detalizēšanai vai grozīšanai.

Lokālpilnojumus sagatavo ar daudzu ieinteresēto pušu līdzdalību. Daži no tiem ir vietējā un plašāka sabiedrība, ievērojami zemes īpašnieki, uzņēmumi, iedzīvotāju apvienības, sabiedrības grupas, nevalstiskās organizācijas, ievēlēti pārstāvji no pašvaldības un citiem valdības līmeņiem.

Lokālpilnojumus izstrādā, lai nodrošinātu lokāli mērķtiecīgas plānošanas vadlīnijas vietējai teritorijai. Tā mērķis ir:

- izveidot kopīgu redzējumu par vietējā teritorijā;
- risināt galvenos vietējos plānošanas jautājumus un kapitalizēt par iespējām;
- izveidot integrētu pieeju vietējā plānošanā un
- saprātīgi pārvaldīt nākotnes attīstības rezultātus.

Parasti lokālpilnojumā izstrādes procesā rodas virkne dokumentu, karšu un plakātu, tostarp apstākļu un novērtējuma ziņojums, sākotnējā vīzija, koncepcijas plāns un plānošanas instrumentu projekti.

Tomēr ciema *Dzērumi* esošā situācijas sarežģītība - neskaidrība un inertums attīstības jautājumos, neļauj šī kursa darba ietvaros pilnā mērā veikt komunikatīvās plānošanas procesa fāzes, kas novestu pie pilnvērtīga lokālpilnojumā, tādēļ piedāvājam lokālpilnojumā metu, kurā risinātas problēmas, kas ir jārisina neatkarīgi no esošās situācijas sarežģītības un zināmā mērā var lokalizēt - plānojuma struktūras uzlabojumi, teritorijas izmantošanas, rezervācijas jautājumi u.c. Visi priekšlikumi ciema *Dzērumi* attīstībai apkopoti un apskatāmi Pielikumā Nr.13 un Nr.14.

TERITORIJAS TURPMĀKĀS IZMANTOŠANAS RISINĀJUMI

Dzērumu ciema lokālpilnojumā metā noteikts funkcionālais zonējums, to sargrupējot 5 apakšgrupās:

Teritorijas plānotā izmantošana – funkcionālais zonējums	
Dzīvojamās apbūves teritorijas	
	Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM1)
	Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM2)
	Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorija (DzS)
	Mežaparka apbūves teritorija (MDz)
	Lauku apbūves teritorija (LA)
Jauktas apbūves teritorijas	
	Jaukta sabiedriskās un darījumu apbūves teritorija (JSD)
Atklāto telpu teritorijas	
	Parku un rekreācijas teritorija (ZA)
	Mežsaimniecības teritorijas (M)

Teritorijas ar īpašām prasībām	
	Pilotprojekta teritorija
	Kempinga teritorija
	Peldbūvju un māju uz pāļu pamatiem apbūves teritorija
	Mežu dārzu teritorija
Līnijbūvju teritorijas	
	Perspektīvā iela
	Uzlabojams esošais ceļš
	Ttilts
	Gājēju tiltiņš

Dzīvojamās apbūves teritorijas

Dzīvojamās apbūves teritorijas plānotas, ņemot vērā esošo dzīvojamās apbūves struktūru un spēkā esošo Ķekavas pagasta teritorijas plānojumu. Noteiktas piecu veidu teritorijas, kuras izmantojamas mājokļa funkcijai.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM1), kur atļauts būvēt savrupmājas, dvīņu mājas, rindu mājas un mazstāvu daudzdzīvokļu namus ar maksimālo apbūves aukstumu 14 m, izvietot sabiedriskus, tirdzniecības un pakalpojumu uzņēmumus⁵. Jauns mazstāvu dzīvojamās apbūves kvartāls noteikts *DK Radiotehnika* piegulošajā teritorijā ciema rietumu daļā (skatīt 22.attēlu).

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas (DzM2), kur atļauts būvēt savrupmājas un dvīņu mājas, izvietot sabiedriskus, tirdzniecības un pakalpojumu uzņēmumus, pamatā ir pārmantotas no spēkā esošā Ķekavas pagasta teritorijas plānojuma. Nav atļauta mazstāvu daudzdzīvokļu namu un rindu māju būvniecība, kā arī noteikts pazemināts maksimālās apbūves augstums (12 m)⁶.

Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijas (DzS), kur atļauts būvēt savrupmājas un dvīņu mājas ar maksimālo apbūves augstumu 12 m, pamatā ir pārmantotas no spēkā esošā Ķekavas pagasta teritorijas plānojuma.

Mežaparka apbūves teritorijas (MDz), kur ir iespējama tikai savrupmāju un dvīņu māju būvniecība ar maksimālo apbūves augstumu 10 m, pamatā ir pārmantotas no spēkā esošā Ķekavas pagasta teritorijas plānojuma⁷.

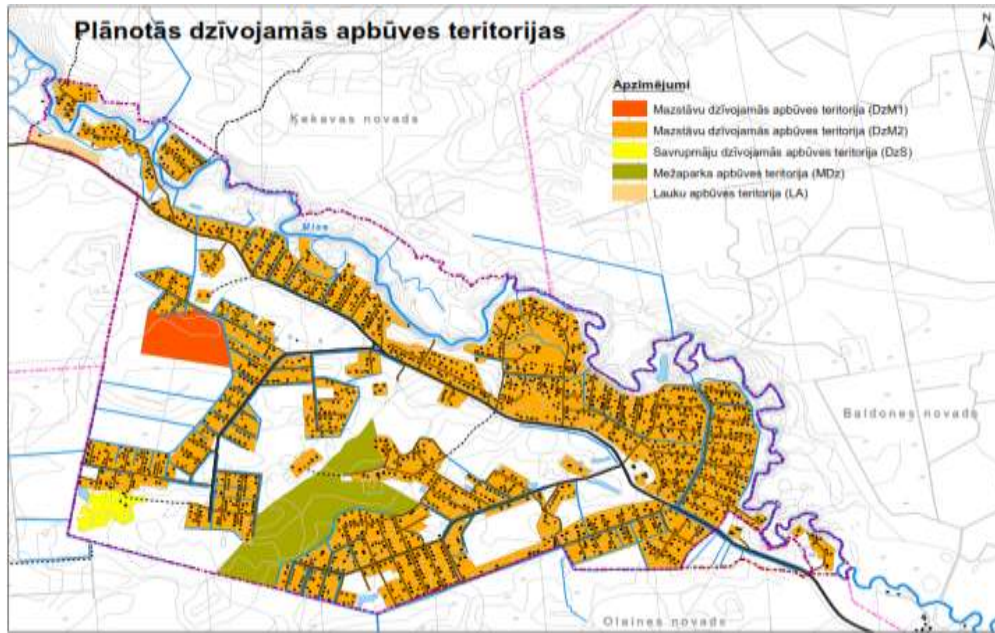
Lauku apbūves teritorijas (LA), kur atļauts būvēt savrupmāju un galvenā teritorijas izmantošana ir lauksaimniecība (t.sk., dārzenkopība, sakņkopība, augļkopība)⁸.

⁵ Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021., 3.sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

⁶ Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021., 3.sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

⁷ Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021., 3.sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

⁸ Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021., 3.sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

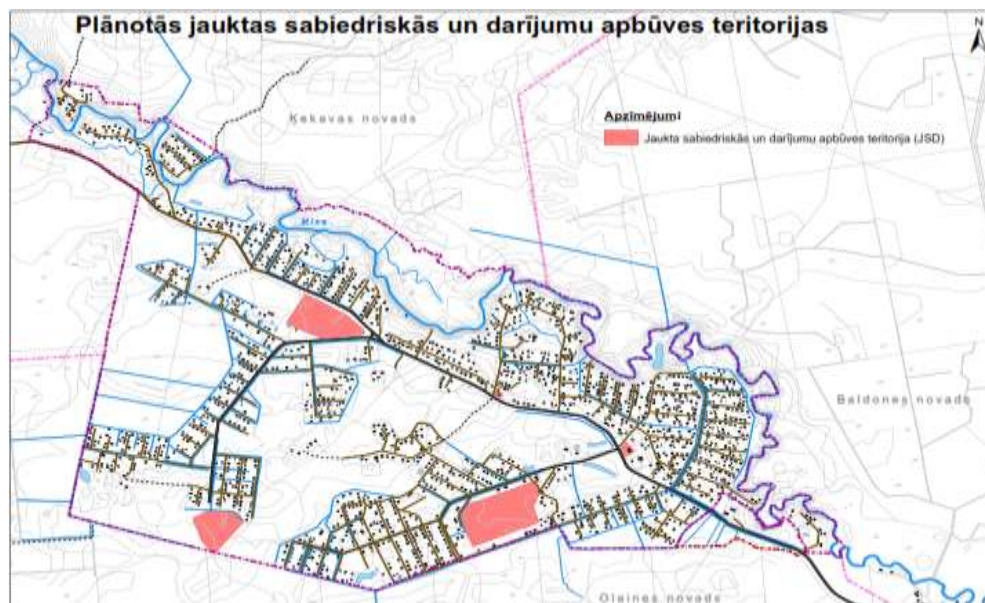

22.attēls. Plānotās dzīvojamās apbūves teritorijas (sk. Pielikumā Nr.6).

Jauktas apbūves teritorijas

Jauktas sabiedriskās un darījumu apbūves teritorijas (JSD), kur apvienota sabiedriskā un sociālā funkcija un darījumu funkcija. Šāda veida teritorijas izdalītas ar mērķi, lai pašvaldība varētu realizēt izglītības, kultūras un sociālās aprūpes u.c. funkcijas, ka arī nepieciešamības gadījumā veidot jaunas darījumu iestādes, mazumtirdzniecības un pakalpojumu objektus⁹.

Jauktas sabiedriskās un darījumu apbūves teritorijas lokālplānojuma metā noteiktas starp *DK Radiotehnika* un *DK Rožkalni* (priekšlikums izveidot brīvdabas estrādi), kā arī *DK Veckalni* teritorijā (priekšlikums izveidot sporta un atpūtas kompleksu) un teritorijā starp *DK Ausma* un *DK Tekstilnieks* ciema DR daļā (skatīt 23.attēlu).

23.attēls. Plānotās jauktas sabiedriskās un darījumu apbūves teritorijas (sk. Pielikumā Nr.7).

⁹ Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021., 3.sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

Atklāto telpu teritorijas

Mežsaimniecības teritorijas (M), kur galvenais izmantošanas veids ir mežsaimniecība un kokmateriālu sagatavošana, kā arī izmantošana iedzīvotāju atpūtai un dabas aizsardzības mērķiem. Apbūve – atsevišķas viensētas būvniecība vai ar tūrismu vai rekreāciju saistītu ēku būvniecība, meža teritorijās pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos, saskaņojot to ar Ķekavas pagasta pašvaldību un atbildīgo virsmežniecību¹⁰.

Parku un rekreācijas teritorijas (ZA), kur galvenā funkcija ir teritorijas izmantošana iedzīvotāju atpūtai, apdzīvoto vietu vizuālās ainavas veidošanai, kā arī atļauta ar tūrismu, rekreāciju un sportu saistītu ēku un būvju būvniecība (skatīt 24.attēlu).

Ūdeņu teritorijas, kur galvenā funkcija ir teritorijas izmantošana iedzīvotāju atpūtai (maksāšana, vizināšanās ar laivu u.c.). Kursa darbā noteiktas iespējas izveidot peldvietas

24.attēls. Parku un rekreācijas un mežsaimniecības teritorijas (sk. Pielikumā Nr.8).

Teritorijas ar īpašām prasībām (sk. 25.attēlu)

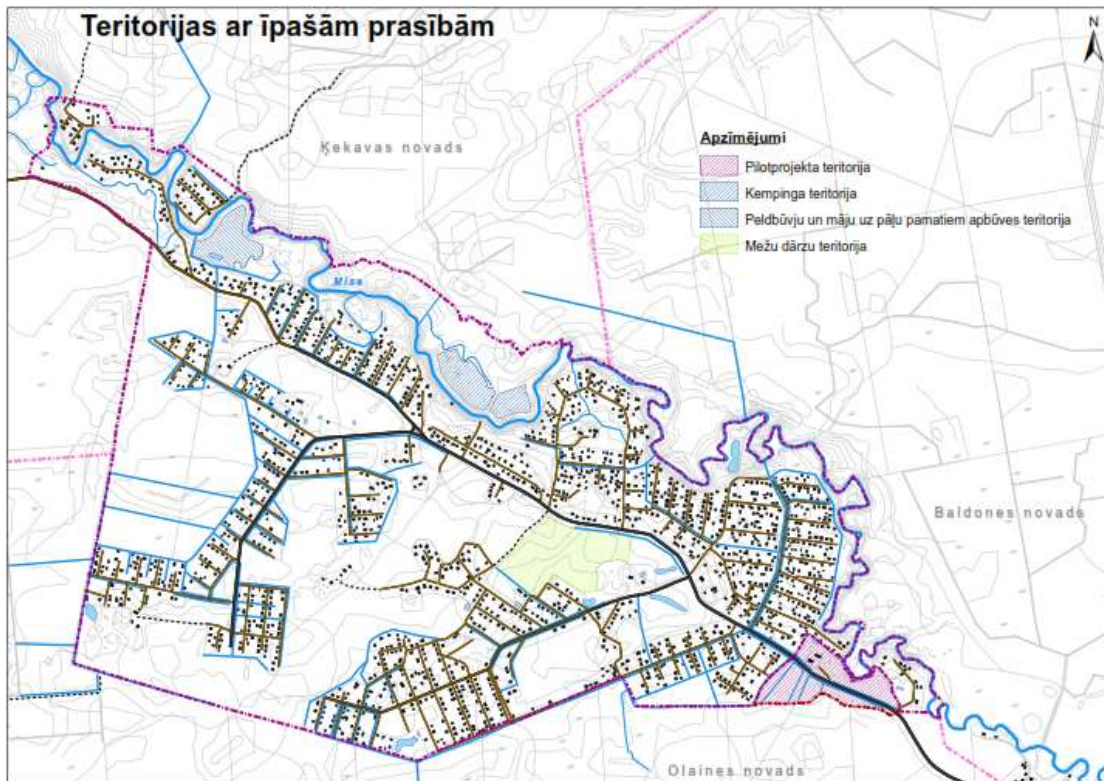
Pilotprojekta teritorija, kur uzskatāmi tiks attēlota iepriekš minētā filozofijas būtībā. Iedzīvotājiem būs iespēja iepazīties ar šo dzīves teoriju ne tikai uz papīra, bet arī dabā pārlicināties, kā tas viss strādā. Būtībā šī teritorija kalpos kā impulss, lai iedzīvotājs vēlētos sākt mainīt savu ierasto dzīves stilu. Paredzēta kā piemērtērija visam ciemam, attīstīta pēc Eko-ciematu principiem un balstot to uz permakultūras filozofiju. Teritorijā tiek ievērots dalījums zonās pēc izmantošanas intensitātes un veida (skatīt 25. attēlu).

¹⁰ Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021., 3.sējums „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

Kempinga teritorija, kas sagatavota un labiekārtota telšu, pārvietojamu mājiņu, treileru un citu viegla konstrukcijas būvju un objektu izvietošanai, un ir paredzēta viesu izmitināšanai.

Peldbūvju un māju uz pāļu pamatiem apbūves teritorija, kur atļaut būvēt vienkārtas mājas uz pāļu pamatiem, kā arī uz pontona vai peldošas platformas izvietotas mājas.

Mežu dārzu teritorija – savukārt šī teritorija iepazīstinās ar iespēju iekopt vienu kolektīvo dārzu tiem, kas nevēlas ar to nodarboties savā īpašumā. Šeit filozofija tiek pievērsta vertikālajiem dārziem. Vertikālie dārzi ļauj izmantot atvēlēto teritoriju efektīvāk, jo kultūras, kas tiek audzētas savā starpā veido saskaņu – augļu koki pāriet augļu krūmos, savukārt apakšā tiek audzētas tās kultūras, kas ir ēnmiļi.

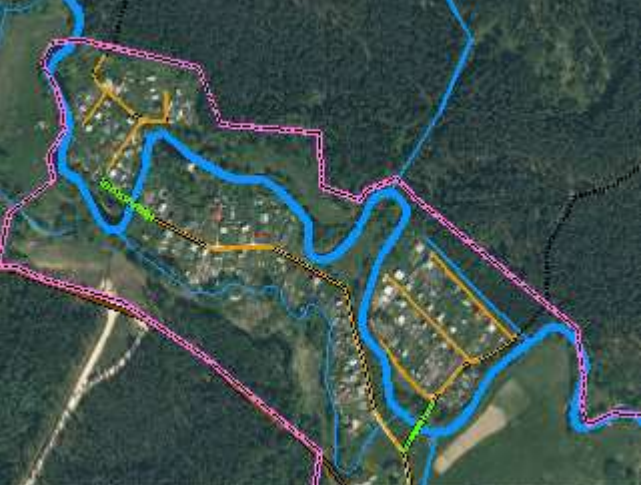

25.attēls. Teritorijas ar īpašām prasībām (sk. Pielikumā Nr.9).

Līnjbūvju teritorijas

Lokālplānojuma mērķis ir atspoguļota turpmākā transporta tīkla attīstība. Šīs teritorijas ir ietvertas Līnjbūvju teritoriju grupā. Kursā darbā sniegti priekšlikumi sabiedriskā transporta optimālai pieejamībai, izvērtēti Misas upes šķērsojumu varianti, kā arī sniegti priekšlikumi ciema iekšējās un ārējās sasniedzamības veicināšanai (sk. sadaļu *Ciema iekšējā un ārēja sasniedzamība - problēmas un risinājumi*).

CIEMA IEKŠĒJĀ UN ĀRĒJĀ SASNIEDZAMĪBA – PROBLĒMAS UN RISINĀJUMI

Apdzīvotas vietas laba sasniedzamība veicina šīs vietas attīstību. Svarīga ir ne tikai ārējā sasniedzamība, arī iekšējo vēlams attīstīt, tādējādi tiek nodrošināta iedzīvotājiem labāka ciemā esošo pakalpojumu pieejamība un uzlabota drošība. Arī ārkārtas gadījumos (piemēram, operatīvie transportlīdzekļi) izšķiroša var būt laba piekļuve pie iedzīvotājiem vai to nekustamā īpašuma.

PROBLĒMAS	IESPĒJAMIE RISINĀJUMI																			
<i>Iekšējā sasniedzamība</i>																				
<p>Divas dzīvojamās apbūves teritorijas no pārējā ciema nošķir Misas upe (teritorijas atrodas upes ielokos). Nokļūšana ar transportlīdzekli pa sauszemi iespējama pa zemes ceļu cauri mežam. Zemes ceļš pieslēdzas valsts galvenajam autoceļam A7. Lai pārējā ciema daļā nokļūtu ar transportlīdzekli, jābrauc liels loks pa zemes ceļiem līdz valsts galvenajam autoceļam A7 un tālāk Iecavas virzienā līdz pagriezienam uz Dzērumiem.</p>	<p>Iespējamie varianti:</p> <p>1) Viens gājēju tilts. Gājēju tilta vietas izvēli nosaka dzīvojamās apbūves teritorijas tuvums pārējai ciema daļai (otra problēmteritorija atrodas tālāk no pārējā ciema, taču arī tās iedzīvotājiem iespējams izmantot tiltu, lai šķērsotu upi).</p> <p>Apzīmējumi</p> <table border="0"> <tr> <td></td> <td>Vietējs ceļš (grants)</td> <td></td> <td>Misas upe</td> <td></td> <td>Gājēju tiltiņš</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Piebraucamais ceļš</td> <td></td> <td>Meliorācijas grāvis</td> <td></td> <td>Ciema robeža</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Meža ceļš</td> <td></td> <td>Cita ūdenstece</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		Vietējs ceļš (grants)		Misas upe		Gājēju tiltiņš		Piebraucamais ceļš		Meliorācijas grāvis		Ciema robeža		Meža ceļš		Cita ūdenstece			
	Vietējs ceļš (grants)		Misas upe		Gājēju tiltiņš															
	Piebraucamais ceļš		Meliorācijas grāvis		Ciema robeža															
	Meža ceļš		Cita ūdenstece																	
	<p>2) Divi gājēju tilti. Abu dzīvojamās apbūves teritoriju iedzīvotājiem ir tieša sasaiste ar pārējo ciemu izmantojot gājēju tiltus.</p> <p>Apzīmējumi</p> <table border="0"> <tr> <td></td> <td>Vietējs ceļš (grants)</td> <td></td> <td>Misas upe</td> <td></td> <td>gājēju tiltiņš</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Piebraucamais ceļš</td> <td></td> <td>Meliorācijas grāvis</td> <td></td> <td>Ciema robeža</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Meža ceļš</td> <td></td> <td>Cita ūdenstece</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>		Vietējs ceļš (grants)		Misas upe		gājēju tiltiņš		Piebraucamais ceļš		Meliorācijas grāvis		Ciema robeža		Meža ceļš		Cita ūdenstece			
	Vietējs ceļš (grants)		Misas upe		gājēju tiltiņš															
	Piebraucamais ceļš		Meliorācijas grāvis		Ciema robeža															
	Meža ceļš		Cita ūdenstece																	

3) Viens tilts transportlīdzekļiem un gājējiem. Tilta vietas izvēli nosaka dzīvojamās apbūves teritorijas tuvums pārējai ciema daļai (otra problēmteritorija atrodas tālāk no pārējā ciema, taču arī tās iedzīvotājiem iespējams izmantot tiltu, lai šķērsotu upi ne tikai kājām, bet arī ar transportlīdzekli).

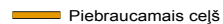

Apzīmējumi

 Vietējs ceļš (grants)	 Misas upe	 Tilts
 Piebraucamais ceļš	 Meliorācijas grāvis	 Ciema robeža
 Meža ceļš	 Cita ūdenstece	

4) Viens gājēju tilts un viens tilts transportlīdzekļiem un gājējiem. Abu dzīvojamās apbūves teritoriju iedzīvotājiem ir tieša sasaiste ar pārējo ciemu. Dzīvojamās apbūves teritorijas iedzīvotājiem, kas atrodas tālāk no pārējā ciema, iespējams izmantot arī tiltu transportlīdzekļiem.

Apzīmējumi

 Vietējs ceļš (grants)	 Misas upe	 Tilts
 Piebraucamais ceļš	 Meliorācijas grāvis	 Gājēju tiltiņš
 Meža ceļš	 Cita ūdenstece	 Ciema robeža

Nepietiekama kooperatīvu savstarpējā sasaiste (piemēram, starp *DK Radiotekhnika*, *DK Tekstilnieks* un *DK Ausma*, *DK Veckalni*).

Iespējamie varianti:

- 1) Izveidot jaunus savienojošos ceļus, piemēram, starp *DK Tekstilnieks* un *DK Ausma*.
- 2) Uzlabot esošos ceļus.

Apzīmējumi

 Galvenais ceļš (asfalts)	 Misas upe
 Vietējs ceļš (asfalts)	 Meliorācijas grāvis
 Vietējs ceļš (grants)	 Cita ūdenstece
 Piebraucamais ceļš	 Ciema robeža
 Perspektīvā iela	
 Uzlabojams esošais ceļš	

Šauri piebraucamie ceļi dārzkopības kooperatīvos (piemēram, *DK Rožkalni, DK Aviators, DK Pļavas, DK Ausma*) kuri beidzas ar strupceļu. Nepieciešamības gadījumā apgrūtināta operatīvo transportlīdzekļu piekļuve un manevrēšana dārzkopības kooperatīva teritorijā.

Iespējamie varianti:

- 1) Izveidot cilpveida savienojumus (attēlā sarkanā krāsā) esošajiem piebraucamajiem ceļiem (attēlā dzeltenā krāsā).

Apzīmējumi

 Galvenais ceļš (asfalts)	 Misas upe
 Vietējs ceļš (asfalts)	 Meliorācijas grāvis
 Piebraucamais ceļš	 Cita ūdenstece
 Perspektīvie savienojumi	 Ciema robeža

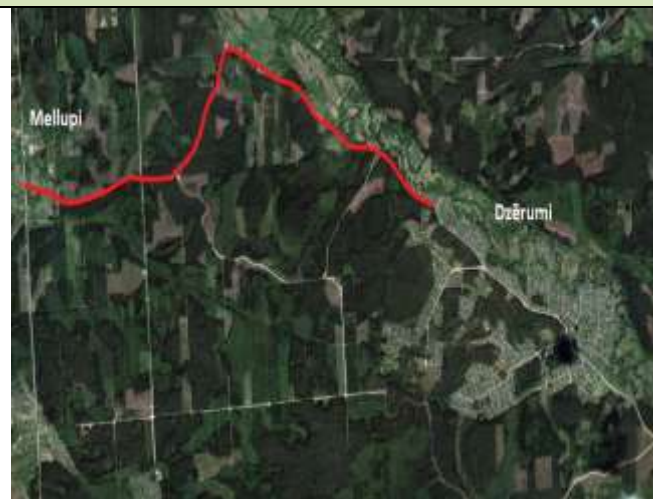

Ārējā sasniedzamība

Praktiski vienīgā ciema sasaiste ar valsts galveno autoceļu A7 ir ciema galvenā iela, kas ir izbraucama visu gadu. Virzienā no ciema uz R, sasaiste ar tuvākām apdzīvotām vietām ir ļoti vāja (grants un zemes ceļi, kas pie sliktiem laikapstākļiem ir grūti izbraucami).

Iespējamie varianti:

- 1) Attīstīt savienojumu Dzērumi – Mellupi, izmantojot esošo zemes ceļu gar Misas upi. Jāņem vērā perspektīvā plānotais Ķekavas apvedceļš.

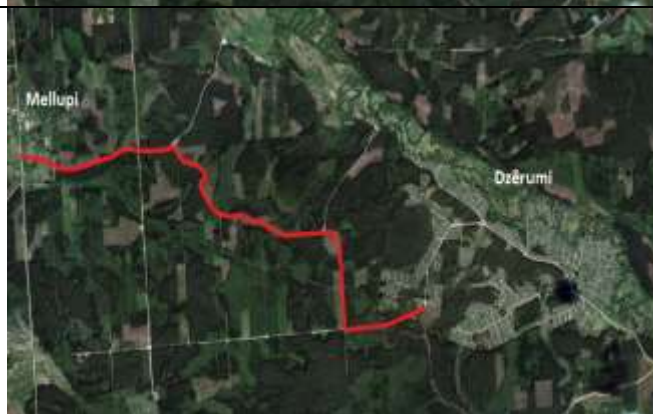

Saskaņā ar Ķekavas pagasta teritorijas plānojumu, Mellupus plānots attīstīt kā otrā līmeņa centru ar nepilnu pakalpojumu infrastruktūru.

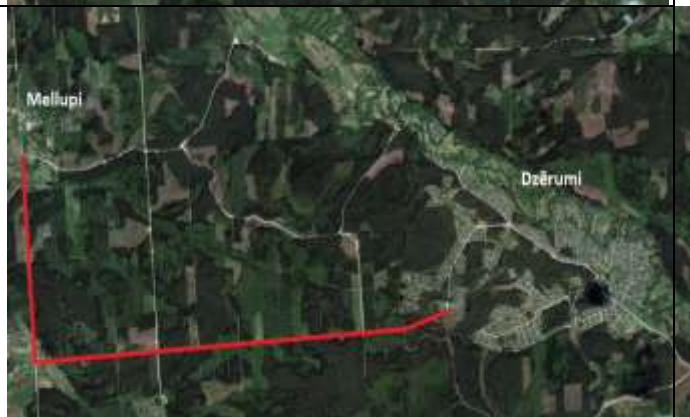
1) Attīstīt savienojumu Dzērumi – Mellupi, izmantojot esošos zemes ceļus.

2) Izveidot savienojumu Dzērumi – Mellupi, izmantojot meža ceļus (taisni un plati) un esošos zemes ceļus.

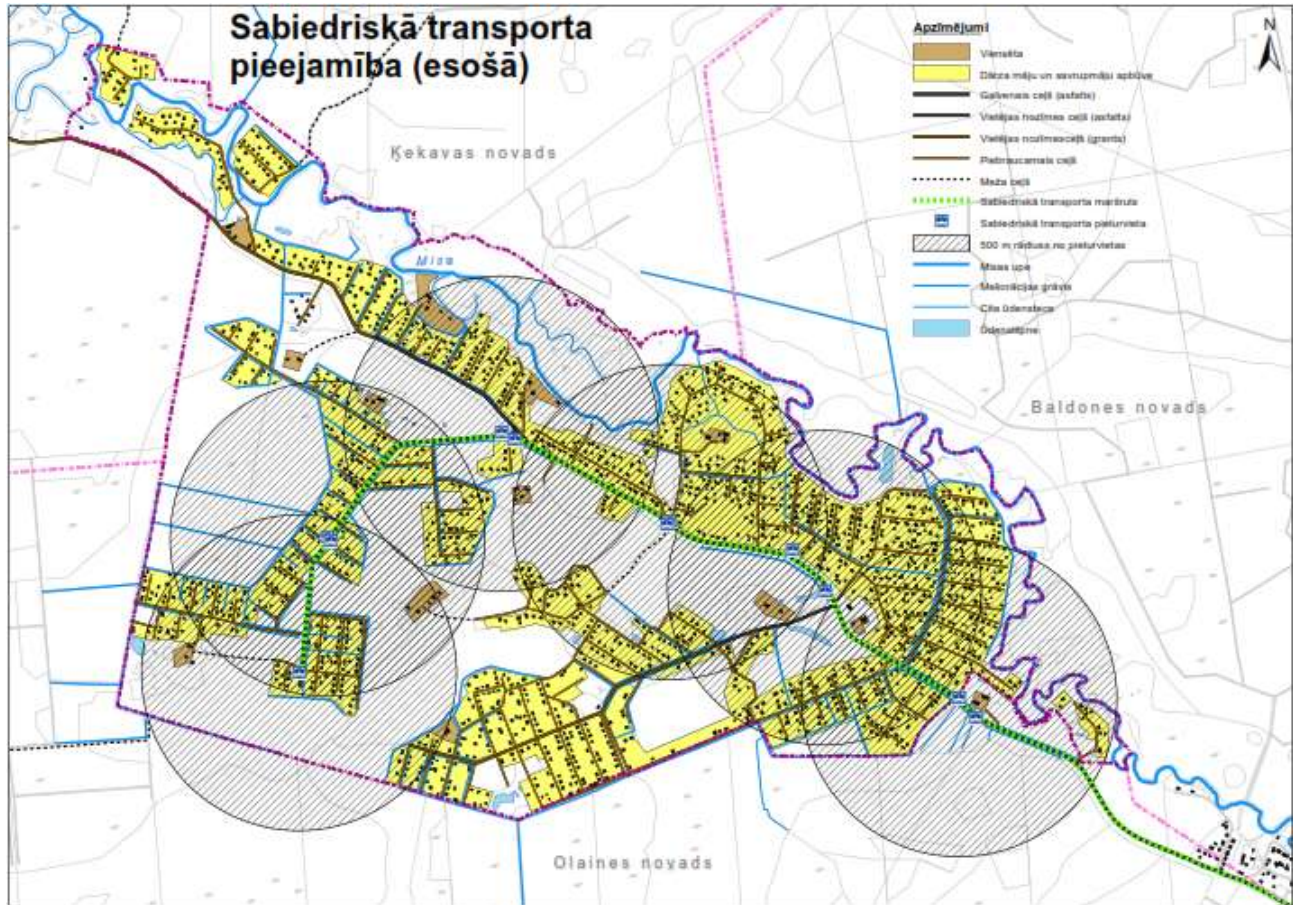

3) Attīstīt savienojumu Dzērumi – Mellupi, izmantojot meža ceļus (taisni un plati).

SABIEDRISKĀ TRANSPORTA PIEEJAMĪBA

Pašreizējā situācijā sabiedriskais transports (mikroautobuss) nav sasniedzams visiem ciema iedzīvotājiem. Modelējot situāciju, redzams (skatīt 26.attēlu), ka 500 m rādiusa zonas (no sabiedriskā transporta pieturvietām) nepārklāj bijušā *DK Teika*, kā arī *DK Ausma* un *DK Veckalni* teritoriju.

26.attēls. Sabiedriskā transporta pieejamība (sk. Pielikumā Nr.10).

Iespējamais variants (sk. Pielikumu Nr.11):
Izveidojot ceļa savienojumu starp *DK Tekstilnieks* un *DK Ausma*, sabiedriskais transports kļūs pieejams arī *DK Ausma* un *DK Veckalni* – iespējams izveidot sabiedriskā transporta loku iekļaujot visus DK, izņemot *Teika*. Jāpārskata esošo pieturvietu izvietojums.

Apzīmējumi

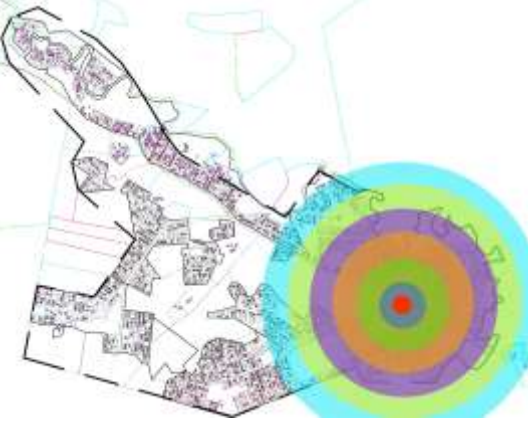
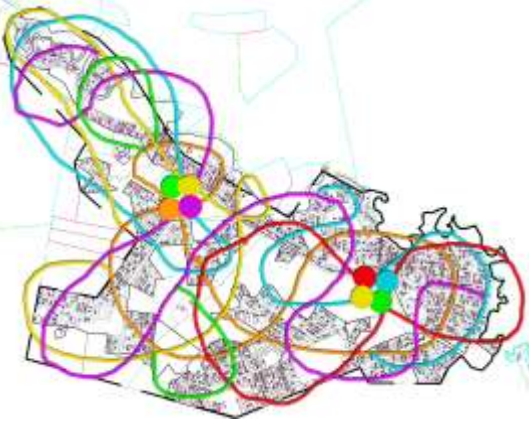
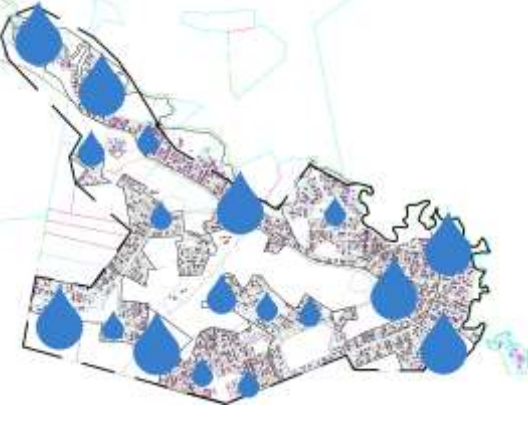
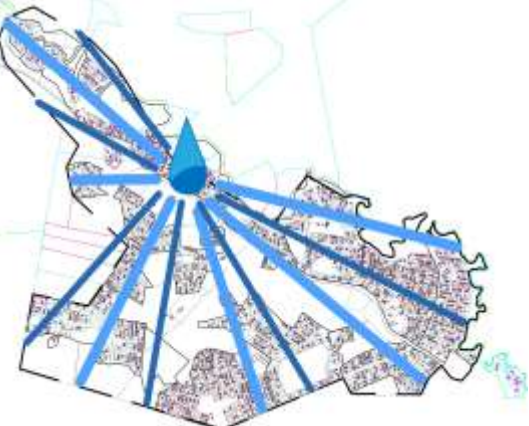
— Galvenais ceļš (asfalts)	}	Esošā pietura
— Vietējs ceļš (asfalts)		Perspektīvā pietura
— Vietējs ceļš (grants)	}	Galapunkts
— Piebraucamais ceļš		Ciema robeža
Sabiedriskā transporta maršruts		

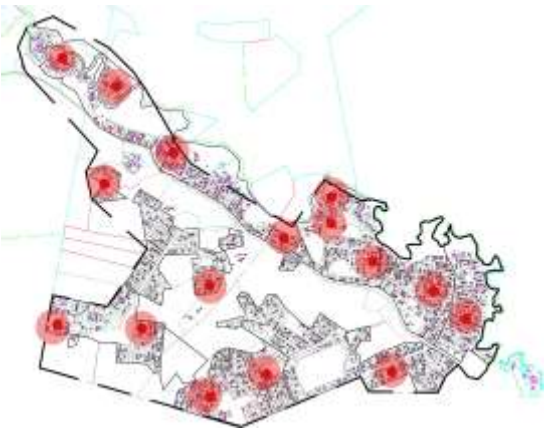
PAREDZĒTO RĪCĪBU VAI ZEMES IZMANTOŠANAS ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Šajā nodaļā 1. tabulā aprakstīti teritorijas plānojuma I un II alternatīvas risinājumi, kuriem ir būtiska ietekme ciema līmenī. Konkrētu risinājumu būtiskās lokālās ietekmes, kā arī ietekmes vērtējums ciema daļās attiecībā uz plānotās darbības realizācijas vietu vai tās tiešo tuvāko apkārtni. Plānotos sabiedriskos objektus un inženierkomunikācijas skatīt Pielikumā Nr.12.

NR.P. K.	KONSTATĒTĀ PRO- BLĒMA	RISINĀJUMS		IZVĒLE UN TĀS PAMATOJUMS
		I ALTERNATĪVA	II ALTERNATĪVA	
<i>Ietekme uz sociālo struktūru</i>				
1	Visu DKS nevēlēšanās risināt kopējos problēmjautājumus, viena DKS vadītāja norobežošanās no pārējām DKS. Nav vienota attīstības redzējumu katram DKS.	<p>DKS atsevišķi un ciema kopējā kontekstā neredz turpmāku attīstību. Turpinot DKS veidoto pārvaldības sistēmu tai var ļaut "aiziet bojā" dabiski, vai izveidojot vienota ciema struktūru. Sadalījums pa DKS norobežo arī iedzīvotājus psiholoģiski vienu no otra. Paļaušanās uz DKS nemudina iedzīvotājus personīgi iesaistīties attīstības procesos.</p> 	<p>Vienota struktūra visā ciemā ar noteiktu viena veida pārvaldības sistēmu. Vienots kopums, iedzīvotāji vairs nav sadalīti pa kooperatīviem, nav vairs piesaistes pie tiem, viesns ir viens kopējs redzējums uz pašu ciemu nevis vairs atsevišķi pa kooperatīviem.</p> 	<p>Izvēle: vienots skatījums uz teritoriju kopumā nesadrumstalojot to pa DKS</p> <p>Vērtējums: Teritoriju apvienošana un pieejamība ir pozitīva iezīme.</p>
2	Iztrūkst galvenā pulcēšanās vieta ikviena vecuma iedzīvotājam	<p>Turpinot attīstīt esošo veikalu-pulcēšanās, izklaides vietu neveidojas vienota struktūra. Izslēdzot tālāko teritoriju iesaisti. Attīstot veikalu nenodrošinās ar kvalitatīvām atpūtas, izklaides, labiekārtotām sporta zonām.</p>	<p>Attīstot divus vai sabiedrības pulcēšanās centrus pieaugs varbūtība par jauniešu brīvā laika pozitīvajām iezīmēm. Viens centrs paredzēts atpūtai, estrāde, sporta zonas, labiekārtojums, otrs centrs sociālajai infrastruktūrai: ārstam, veikalam.</p>	<p>Vērtējums: attīstot divus dažāda tipa pulcēšanās vietas, veidosies socializācija iedzīvotāju vidū.</p>

				<p>Lielākas jauniešu atpūtas veitas, brīvā laika pavadīšana.</p> <p>Izvēle: akūti nepieciešamos pakalpojumus un atpūtas vietas iespējams izvietot divos centros nodrošinot visu teritoriju pieejamību.</p>
Ietekme uz riska teritorijām				
3	<p>Ierīkojot savām vajadzībām urbumus pazemes ūdens ieguvei, netiek ievēroti sanitārie noteikumi.</p>	<p>Saglabājot esošo sistēmu ar individuālajiem pazemes dziļurbumiem, netiks nodrošināti iedzīvotāji ar kvalitatīvu, normatīvo aktu prasībām atbilstošu, dzeramo ūdeni.</p>	<p>Esošie ūdenstorņi tiek atjaunoti un renovēti - viens no ūdens torņiem tiek aprīkots ar dzeramā ūdens sagatavošanas sistēmu, otrs tornis saglabāts kopējā sistēmā dzeramā ūdens nepārtrauktības un ugunsdrošības prasību nodrošināšanai. Lai nodrošinātu ugunsdrošības prasības normatīvajos aktos noteiktajā regularitātē uz ielām izvietoti ugunsdzēsības hidranti un katrā ielā paredzēts ugunsdzēsības stendi ar inventāru.</p>	<p>Izvēle: II alternatīva</p> <p>Vērtējums: izveidojot centralizētu ūdensapgādes sistēmu, tiks novērsts gruntsūdeņu piesārņojuma risks no neatbilstoši izveidotiem individuāliem ūdens ieguves risinājumiem, nodrošināta kvalitātes prasībām atbilstoša dzeramā ūdens piegāde un nodrošinātas ugunsdzēsības prasības, kā rezultātā uzlabosies</p>
				

				iedzīvotāju dzīves kvalitāte.
4	<p>Ciēmā nav savas notekūdeņu attīrīšanas ietaises un nav pieejami centralizēti kanalizācijas savākšanas un attīrīšanas pakalpojumi, līdz ar to iedzīvotāji izmanto individuālos risinājumus – izsmeļamās bedres, skeptiķus, sausās tualetes u.c., bet daļa notekūdeņu neatīrīti nonāk Misas upē vai infiltlējas augsnē.</p>	<p>Dzēruma ciemā izveidot centralizētu kanalizācijas savākšanas un attīrīšanas sistēmu ar attīrīto notekūdeņu izplūdi Misas upē. Dēļ ciemā neesošā reljefa, pašteces kanalizācija ir jāizbūvē lielā dziļumā, lai panāktu nepieciešamo kritumu notekūdeņu novadīšanai vai arī jāuzstāda notekūdeņu kanalizācijas sūkņu stacijas, kas sadārdzina gan izbūves izmaksas, gan ekspluatācijas izmaksas.</p> <p>Turklāt, neskaidra ir situācija attiecībā uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām nepieciešamo jaudu, jo projektējot tās atbilstoši vasaras sezonas ciema apdzīvojumam (~3 500 iedzīvotāji) vai pastāvīgi dzīvojošo iedzīvotāju apdzīvojumam (274 iedzīvotāji), jo tad ir nepieciešams vairākkārt gadā veikt tehnoloģiskā procesa regulāciju atbilstoši apdzīvojuma radītajai notekūdeņu slodzei, un šādu NAI tehnoloģiju izbūve būtiski sadārdzina to izbūvi un ekspluatācijas izmaksas.</p>	<p>Ievērojot to, ka dēļ ciema ielu šaurības nav iespējams izbūvēt vairākas (elektrība, ūdensapgāde un kanalizācija) inženierkomunikācijas MK noteikumos Nr. 1069 noteiktajā minimālajā attālumā un kanalizācijas kolektoru izbūve ir ievērojami dārgāka par ūdensapgādes tīklu izbūvi, kanalizācijas savākšana un attīrīšana tiek risināta individuāli vai, ja iespējams, kooperējoties vairākām maisaimniecībām. Jaunākās paaudzes iekārtas ir paredzētas privātmājām līdz 6 cilvēkiem. Tās ir maksimāli pārdomātas – ilgmūžīgas (30, 40, 50 un vairāk gadu), ērti lietojamas, viegli apkalpojamas un uzstādāmas. Attīra kanalizācijas ūdeni atbilstoši ES prasībām, ūdeni uzreiz var novadīt atklātā ūdenstilpnē vai filtrācijas laukā. Viena no galvenajām priekšrocībām - iekārtai ir ļoti mazs lieko dūņu pieaugums - apmēram 0,55 m³gadā. Tāpēc apkope jāveic tikai reizi gadā, atsūknējot 500 litru lieko dūņu.</p>	<p>Vērtējums: II alternatīva</p> <p>Izvēle: Būvnormatīviem atbilstošu individuālo vai kooperatīvo risinājumu lietošana nodrošinās piesārņojuma samazināšanos un iedzīvotāju dzīves vides uzlabošanu.</p>

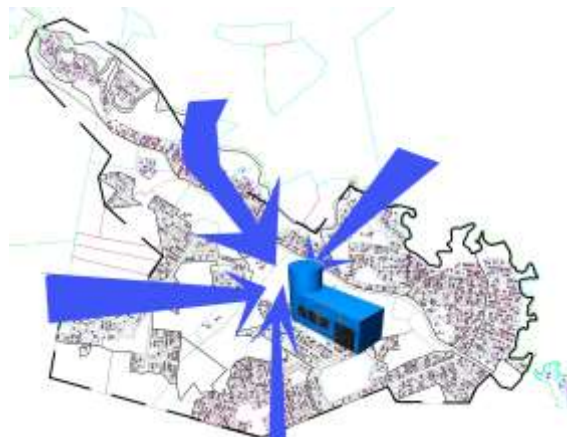

Ietekme uz ciema pieguļošajām teritorijām

5

Dzērumu ciema koncepcija un attīstības virziens nav skaidri definēts. Attīstība noris iedzīvotāju patvaļības ietekmē. Ciemam nepieciešama izstrādāta konceptuāla attīstība, kas paredz uzdevumus un rīcības

Dzērumu ciemu attīstīt kā pastāvīgu dzīves vietu iedzīvotājiem, piedāvājot plašu pakalpojumu klāstu un attīstot bērnudārzu, doktorātu u.c. sociālo infrastruktūru.

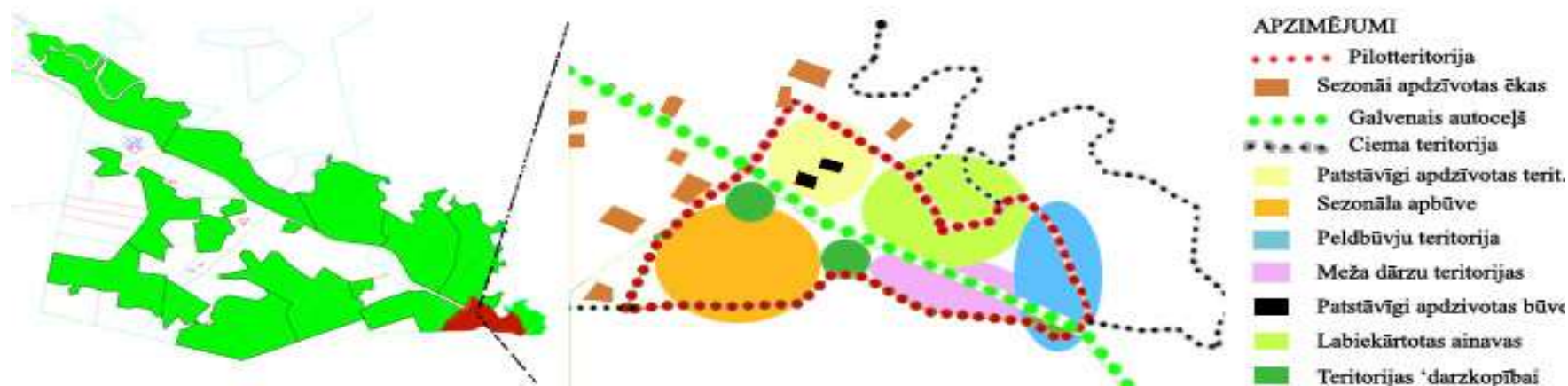
Dzērumu ciema attīstības plānošanu pēc Eko-ciematu principi un balstot to uz permakultūras filozofiju, ievērot dalījumu zonās pēc izmantošanas intensitātes. Attīstīt vienu pilotteritoriju, kā piemēru permakultūrā visiem Dzērumiem.

Vērtējums: ekoloģiski un ģeogrāfiski pamatotāka otrā alternatīva

Izvēle: Otrā alternatīva izvēlēta, jo Dzērumu ciems konceptuāli definējams kā sezonāls ciems, kas balstīts uz mazāku enerģijas patēriņu, zaļāku dzīvesveidu, lauksaimniecību, pēc iespējas mazāku fizisko un psiholoģisko pūļu pielietojums, lai nokļūtu un nodotos ar videi un veselībai draudzīgām aktivitātēm.

PILOTTERITORIJAS RAKSTUROJUMS

27.attēls. Pilotteritorijas zonējums.

Kā pilotprojekta teritorija tiek izvēlēta teritorija, kas šobrīd neietilpst ciema teritorijās, taču kalpo kā ciema vizītkarte. tā atrodas uz galvenā iebraucamā ceļa. Teritorija izvēlēta izvērtējot ģeogrāfiskos, ainaviskos aspektus. Kā nosacījums pilotteritorijas izvēlei noteikts mērķis, ka teritorijai jākalpo kā paraugam ikvienam ciema iedzīvotājam un apmeklētājam. Teritoriju plānots attīstīt pēc Eko-ciematu principiem un balstot to uz permakultūras filozofiju. Teritorijā tiek veikts dalījums zonās pēc izmantošanas intensitātes un veida. (skatīt 27.attēlu).

Patstāvīgi apdzīvotās būves, tiek saglabāta to esošā funkcija. Teritorijā un ciemā apbūve balstīta uz sezonalitāti, tādēļ jaunbūves noteiktas kā sezonāla apbūve.

Peldbūvju (māju uz pāļu pamatiem) apbūves teritorija, atļauts būvēt viestāvu mājas uz pāļu pamatiem, kā arī uz pontona vai peldošas platformas izvietotas mājas, lai pasargātu ēkas no plūdiem. Mīsas upes palu ledus daudzums un ātrums neietekmē pāļu pamatu izturību.

Mežu dārzu teritorija, kur izstrājot mežu apsaimniekošanas plānu vienviet tiek zonētas gan dārza teritorijas, gan meža teritorijas. Teritorija paredz izveidot augļu dārzus un stādītus augļu kokus (ābeles, ķirši, plūmes), kas paredzētas publiskai izmantošanai, gan ražas laikā, gan ziedēšanas laikā pastaigām un atpūtai.

Labiekārtotas ainavas teritorijas zonējumā attēlotas koptas ainavas ar izbūvētiem pastaigu celiņiem, veloceliņiem, labiekārtojuma elementiem (soliņi, informācijas zīmes). Ainavas, kas paver plašas skatu līnijas uz Mīsas upi un tālākām ainavām.

Sezonālas apbūves teritorija, paredzēta galvenokārt ciema apbūvē, jo iedzīvotāju skaits un sezonālā izmantošana nepieļauj izbūvēt patstāvīgi apdzīvotas savrupmājas. Sezonālās apbūves zonas veicinātu permakultūras mērķa sasniegšanu īpaši pavasara/ vasaras periodā, kad iedzīvotāji ir virzīti uz kultūraugu audzēšanu un augļudārzu iekopšanas.

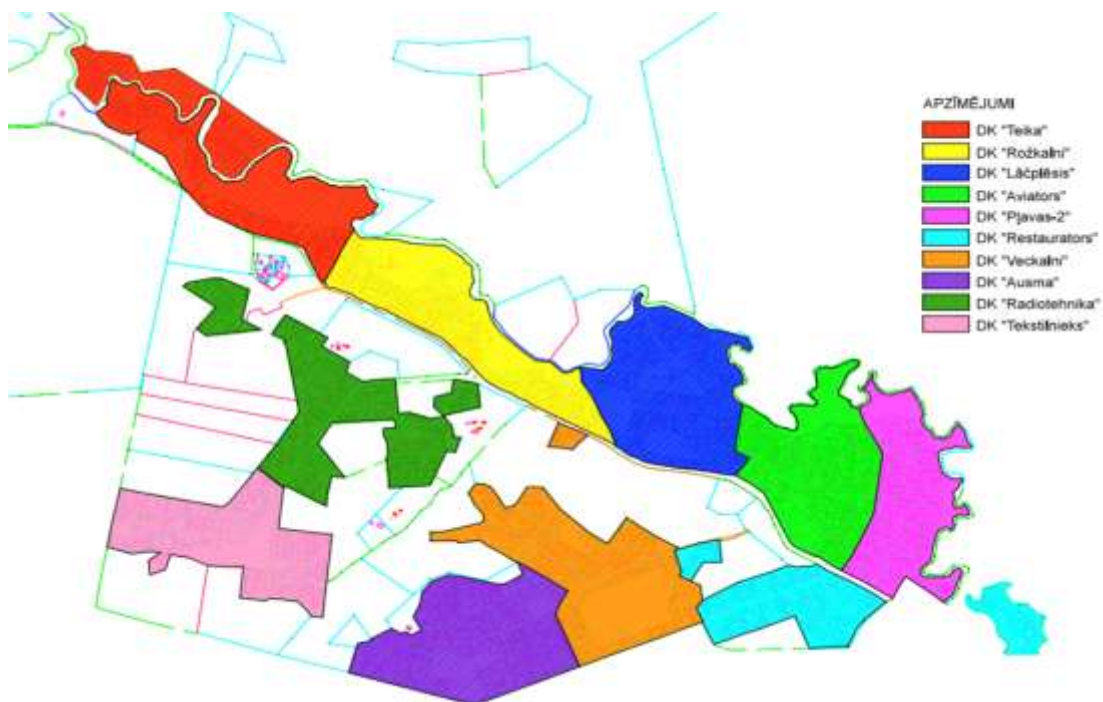
Teritorijas dārzkopībai paredzētas iedzīvotājiem, kas savā dārzā paši nevēlas audzēt kultūraugus, tādēļ tiek piedāvāta iespēja paredzēt teritorijas kopīgai dārzkopībai. Teritorija paredz konkrētajiem iedzīvotājiem iedalīt notektu skaitu dobjū. Katrs īpašnieks, atbildīgs par savu dobi un tajā valdošo kārtību un ražas daudzumu. Sabiedriskā dārzkopību teritorija pilotteritorijā mudinātu iedzīvotājus izvēlēties kopt savus piemājas dārziņus.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

1. Ķekavas novada dome 2012, *Ķekavas novada attīstības programma 2014.-2020.gadam*. Sk.01.04.2013. Pieejams <http://kekava.lv/pub/index.php?id=395>;
2. Ķekavas novada dome 2012, *Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam*. Sk. 01.04.2013. Pieejams <http://kekava.lv/pub/index.php?id=395>;
3. SIA "Reģionālie projekti" 2009, *Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.-2021. gadam ar grozījumiem*, Sk. 01.04.2013. Pieejams <http://kekava.lv/pub/index.php?id=1316>;
4. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra 2009, *Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015.gadam*, Sk. 01.04.2013. Pieejams http://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/Vide/Udens/Ud_apsaimn/UBA%20plani/Lielupe/SIVN_Lielupe_18_06_09.pdf;
5. Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Pieņemts 18.12.2008. Latvijas Republikas Saeima.
6. Artūrs Polis 2010, *Ekociematu kustība pasaulē un Latvijā*, Sk. 29.04.2013. Pieejams parmainupilseta.files.wordpress.com/2010/11/ekociematu-kustiba_13.doc;
7. Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā 2005; Sk. 29.04.2013. Pieejams http://helios-web.saeima.lv/bi8/lasa?dd=LM0815_0;
8. Latvijas Republikas Saeima 2010, *Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam*, Sk. 29.04.2013. Pieejams <http://www.latvija2030.lv/page/238>;
9. Pārresoru koordinācijas centrs 2012, *Nacionālās attīstības plāns 2014.-2020.gadam*, Sk. 20.04.2013. Pieejams <http://www.nap.lv/>;
10. Rīgas plānošanas reģions 2008, *Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000-2020*, Sk. 29.04.2013. Pieejams http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/RPR%20strat/RPR_Att_strategija_2000_2020.pdf;
11. Rīgas plānošanas reģions 2011, *Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2009-2013*. Sk. 29.04.2013. Pieejams <http://www.rpr.gov.lv/uploads/filedir/RPR%20Att%20programmas%20update/Gala%20redakcija/RPR%20AP%202009-2013.pdf?PHPSESSID=a1ed3d04b7571a5f1ae783162867df17>;
12. Rīgas plānošanas reģions 2011, *Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005. – 2025.gadam*, Sk. 29.04.2013. Pieejams <http://www.rpr.gov.lv/pub/index.php?id=180>;
13. Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments 2012, *Metodoloģiskās vadlīnijas teritorijas plānošanai aplūstošajās teritorijās*. Sk. 11.05.2013. Pieejams <http://www.rigapretpludiem.lv/lat/projekta-dokumenti/>;
14. Pieejams <http://parmainupilseta.wordpress.lv/>. Sk. 16.05.2013.
15. Pieejams <http://www.savadak.lv/>. Sk. 16.05.2013.
16. Pieejams <http://www.permacultureglobal.com/>. Sk. 16.05.2013.
17. Pieejams <http://permacultureprinciples.com/>. Sk. 17.05.2013.
18. Pieejams <http://www.ekociemati.lv/lv/baltijas-juras-regiona-projekts>. Sk. 17.05.2013.

19. Ilze Liepa 2011, *Ekociemi dažādām gaumēm*. Sk. 15.05.2013. Pieejams <http://www.videsvestis.lv/content.asp?ID=134&what=28>;
20. Pieejams <http://gen.ecovillage.org/index.php/ecovillages/4pillarsofsustainability.html>. Sk. 18.05.2013.
21. Pieejams http://www.zalasmajas.lv/storie/editor/File/Ilgtspejiga_buvnieciba.pdf. Sk. 18.05.2013.
22. Pieejams <http://likumi.lv/doc.php?id=238807>. Sk. 18.05.2013.

PIELIKUMI

1.attēls. Kooperatīvu dalījums Dzērumu ciemā.

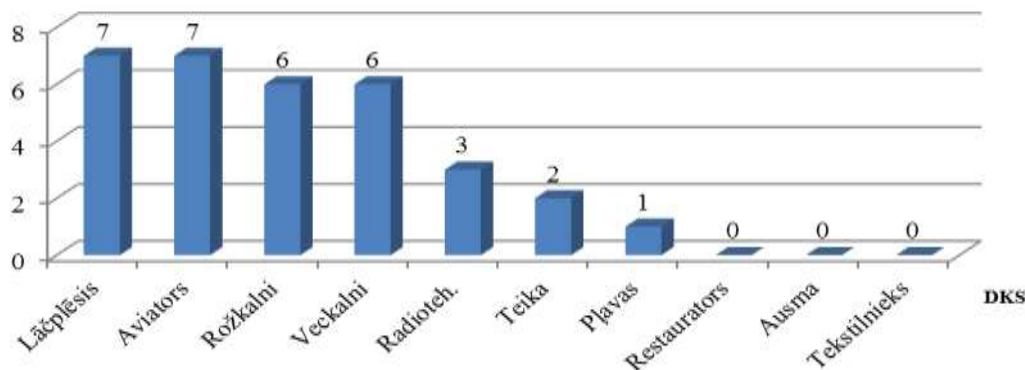
2.attēls. Zemes izmantojums

Ciema *Dzērumi* iedzīvotāju aptaujas rezultāti

Plānojot Dzērumu ciemu, tika veikta ciema iedzīvotāju aptauja. Tika izdalītas anketas dārzkopības kooperatīvu sabiedrību priekšsēdētājiem, kuras priekšsēdētāji savukārt nodeva tālāk savu kooperatīvu iedzīvotājiem.

Kopumā tika aptaujāti 32 ciema iedzīvotāji, kuriem uzdoti 25 jautājumi par viņu attieksmi pret ciema iekšējās un ārējās vides apstākļiem, ciema organizāciju. Lai gan anketas tika izdalītas visu DKS priekšsēdētājiem, ne no visiem izdevās saņemt atpakaļ rezultātus, tomēr to kooperatīvu, no kuriem anketas nesaņēmām, viedoklis tika uzklauts tālākās sarunās, intervijās ciema izpētes un plānošanas gaitā. Kā redzams 1.attēlā, vislielākajai daļa no aptaujātajiem īpašums piederēja Lāčplēšī, Aviatorā, Rožkalnos un Veckalnos. Diemžēl, no kooperatīviem Restaurators, Ausma un Tekstilnieks netika saņemta neviena anketa.

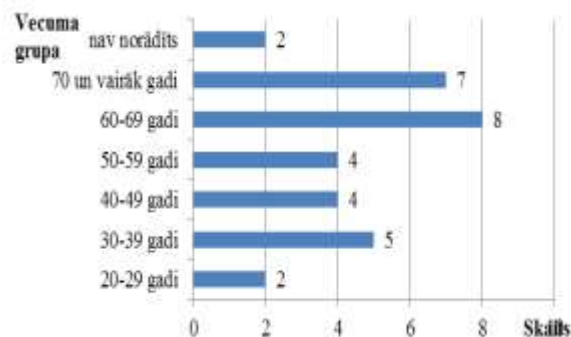
Aptaujāto skaits

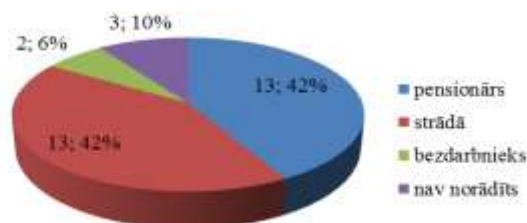
1.attēls. Respondentu skaits, kuros DKS tiem pieder īpašums.

Aptaujā piedalījās vienāds skaits vīriešu un sieviešu - 16 vīrieši un 16 sievietes, no kuriem, kā redzam 2.attēlā, lielākā daļa bija pirmspensijas un pensijas vecuma cilvēku – 15 cilvēki no 60 gadiem un vairāk, 2 respondenti vecumā no 20-29 gadiem, savukārt 2 respondenti savu vecumu nebija norādījuši.

Vienādās proporcijās un skaits – 13 jeb 42 %, kā to bija norādījuši respondenti, bija strādājošie un pensionāri, tomēr divi no aptaujātajiem nestrādāja un trīs savu nodarbošanos nebija norādījuši.

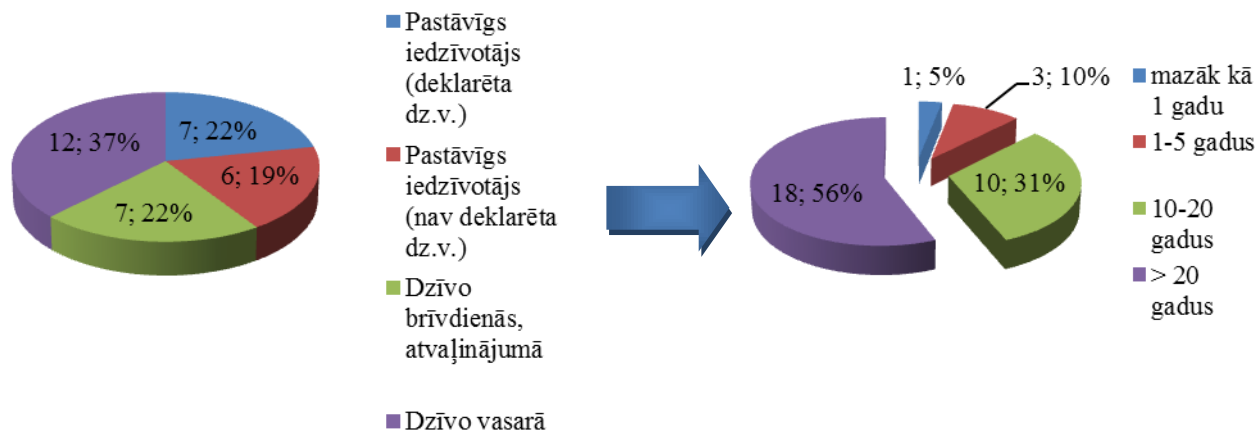

2.attēls. Respondentu vecums.

3.attēls. Respondentu nodarbošanās.

Vispirms Dzērumu ciema iedzīvotājiem uzdevām jautājumu, cik bieži viņi ir Dzērumos. Uz kuru 7 jeb 22 % no aptaujātajiem atbildēja, ka ir pastāvīgi iedzīvotāji un ir deklarējušies Dzērumu ciemā, 6 jeb 19 % tāpat atbildēja, ka ir pastāvīgi iedzīvotāji, bet deklarējušies nav Dzērumu ciemā, līdz ar to iedzīvotāju ienākumu nodokļi nenonāk Ķekavas pašvaldībā. Pārējie 59 % aptaujāto Dzērumos iegriežas sestdienās, svētdienās un atvaļinājumā (7 aptaujātie) kā arī 12 aptaujāto dzīvo tikai vasarā.

4.attēls. Cik bieži esat Dzērumos?

5. attēls. Cik ilgi Jums Dzērumos pieder īpašums?

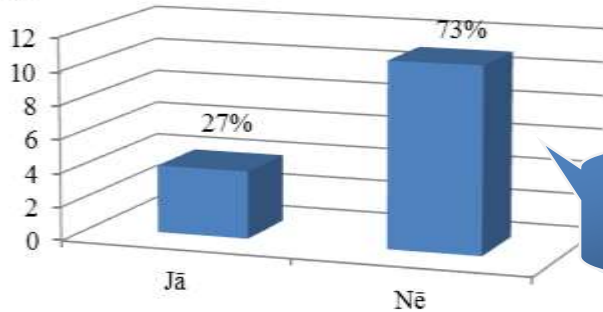
Vēlējāmie noskaidrot, cik ilgi viņi jau dzīvo šajā ciemā un lielākajai daļai - 18 aptaujāto īpašums šeit jau ir vairāk kā 20 gadus un kad papildus gribējām noskaidrot, kas tad ir tas, kas viņus pievelk šai vietai, minētie iemesli visvairāk bija saistīti ar dabas resursiem un skaisto dabu - laba ekoloģija, tīrs gaiss, mežs, upe, skaista daba, izdevīga vieta.

Minētie iemesli, kādēļ izvēlējušies Dzērumu ciemu par pastāvīgo dzīves vietu:

- Laba ekoloģija (tīrs gaiss, mežs, upe)
- Skaista daba
- Izdevīgā vietā – netālu no Rīgas, Ķekavas, Iecavas, Bauskas
- Vēlējos dzīvot mājā, nevis dzīvoklī Rīgā
- Tur, kur piešķīra, tur jādzīvo
- Netālu dzīvo radi, draugi
- Nejauši

Savukārt tiem, kas Dzērumu ciemā iegriežas tikai brīvdienās, svētku dienās un vasarā, jautājām, vai viņi būtu gatavi šeit dzīvot pastāvīgi. No lielākās daļas (11 aptaujātajiem jeb 73 %) tika saņemta atbilde „nē”, ciems nenodrošina pietiekamas ērtības, apkārtējā vide, it sevišķi ziemās ir skumīga, nepievilcīga un pati dzīvesvieta, iekārtotais mājoklis nav piemērots dzīvošanai visa gada garumā.

Respondentu skaits

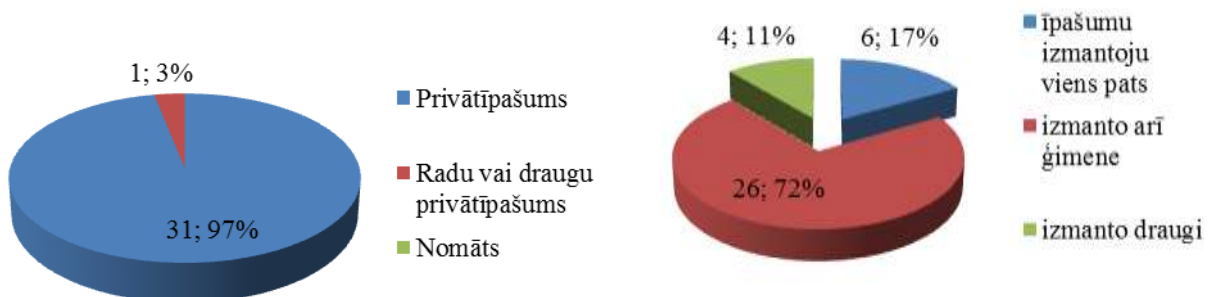
Minētie iemesli, kādēļ nav gatavi:

- Ērtību trūkums
- Dzīvesvieta nav piemērota ziemas apstākļiem
- Skumīgi

6.attēls. Vai Jūs būtu gatavs Dzērumos dzīvot pastāvīgi?

Runājot par īpašuma izmantošanu, kā redzam 7.diagrammā gandrīz visiem, izņemot vienu, kas apsaimnieko radu vai draugu vasarnīcu, īpašums ir privātīpašums, bet neviens no aptaujātajiem netika atbildējis, ka zemes gabalu nomā. Tātad savā īpašumā viņi var brīvi izpausties un ieguldīt, nedomājot, ka tas kādā brīdī būs jāatdod un viņi paši simtprocentīgi ir atbildīgi par savu darbību savā zemē, līdz ar to arī vairāk būtu ieinteresēti ciema attīstībā.

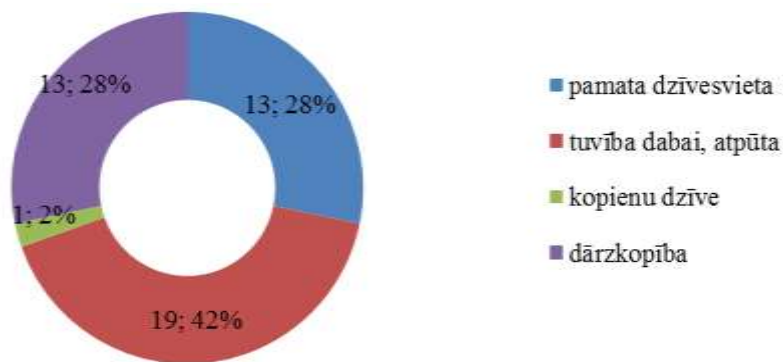
Lielākā vairumā īpašuma apsaimniekošanā piedalās arī tuvinieki, to apsaimnieko ne tikai īpašnieks viens pats, bet arī ģimene (26 aptaujātie jeb 72 %), 6 īpašnieki savu īpašumu pārvalda un apsaimnieko vieni paši, bet 4 īpašnieki atzina, ka to izmanto, tajā atpūšas un to apkopj ne tikai ģimene, bet arī draugi (8.attēls).

7. attēls. Īpašuma īpašumtiesības.

Jautāti par galveno īpašuma izmantošanas veidu, gandrīz puse atbildēja, ka īpašumu izmanto, lai atpūstos tajā, pabūtu tuvāk dabai (19 aptaujāto jeb 42 %), vēl 13 aptaujāto norādīja īpašumu kā pamata dzīvesvietu, 13 aptaujātie jeb 28 % no aptaujātajiem izteicās, ka īpašumu izmanto dārzkopības vajadzībām, iekopjot piemājas dārziņu, stādot pārtikai nepieciešamos augus un dārzeņus, bet viens respondents atzina, ka tas ir tipisks kopienu dzīves piemērs (9.attēls).

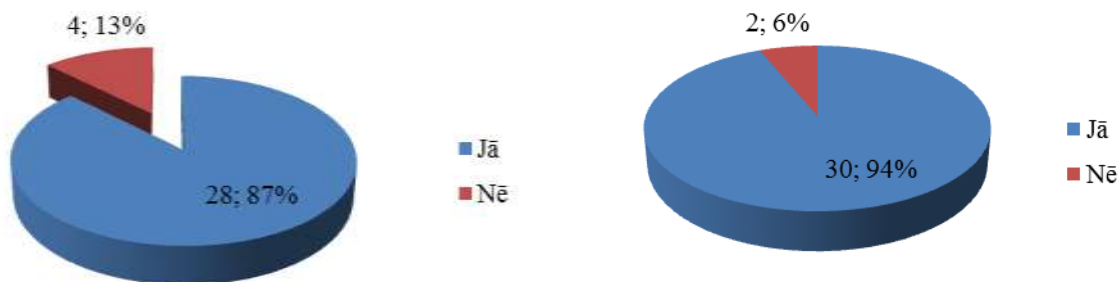
8.attēls. Vai īpašuma apsaimniekošanā piedalās arī Jūsu tuvinieki?

9.attēls. Galvenais īpašuma izmantošanas veids.

Ļoti svarīgi bija uzzināt, cik aktīvi un ieinteresēti iedzīvotāji ir ne tikai sava īpašuma, bet kooperatīva un ciema attīstībā, vai tie ir gatavi kopīga mērķa vārdā iesaistīties, līdzdarboties un cik pašorganizējoša sabiedrība tie ir. Jautāti, vai viņi piedalās dārzkopības kooperatīvu sabiedrību rīkotajās sapulcēs (10.att.), 28 aptaujāto jeb 87 % atzina, ka piedalās, bet pārējie 4 aptaujātie atbildēja, ka nepiedalās. Viens nepiedalās tādēļ, ka nesen ievācies un vēl nav paspējis nevienā no sapulcēm būt, bet vēl divi ir no Teikas, kas vairs kā DKS nepastāv, tādēļ arī nav sapulces, kurās piedalīties. Tātad var secināt, ka iedzīvotāji ļoti aktīvi piedalās sapulcēs, ir ieinteresēti par apkārt notiekošo. Protams, nevar izslēgt arī variantu, ka DKS priekšsēdētāji anketas iedevuši aktīvākajiem iedzīvotājiem, bet tas vien norāda uz to, ka ir cilvēki, kas ir gatavi iesaistīties.

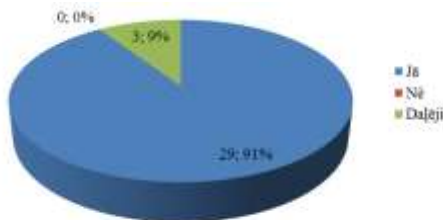
Aptaujātie iedzīvotāji aktīvi iesaistās ne tikai sava īpašuma sakopšanā, bet arī piedalās kooperatīva koplietošanas teritoriju sakopšanas darbos – dažādās rīkotajās talkās. Šādos darbos piedalās pilnīgi visi DKS ietilpstošie īpašnieki (11.att.), bet divi īpašnieki no Teikas nepiedalās, jo, protams, DKS rīkotas talkas nav un par teritorijas apkopšanas darbiem atbild arī pašvaldība.

10.attēls. Vai piedalīties DKS rīkotajās sapulcēs?

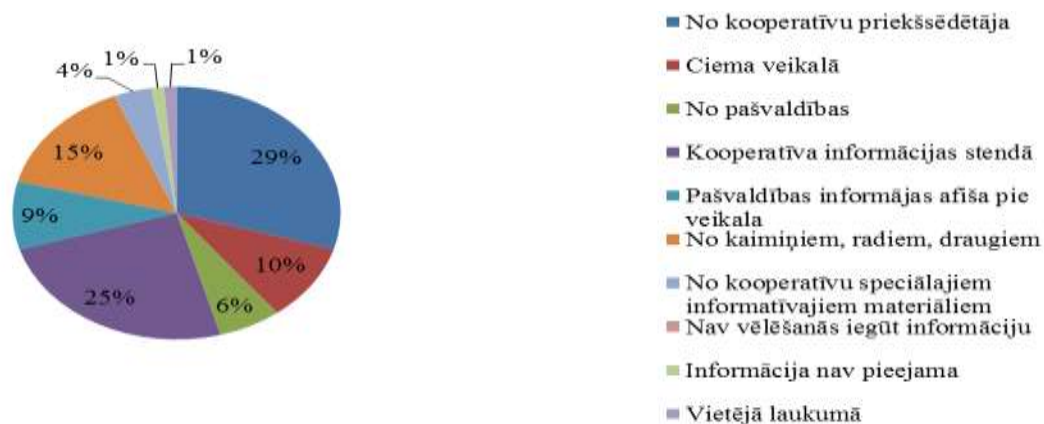
11.attēls. Vai iesaistīties kooperatīva koplietošanas teritorijas sakopšanas darbos?

Dzēruma ciema iedzīvotāji uztur labas kaimiņattiecības un kaimiņš kaimiņam uzmana viens otra īpašumu. To parāda 12.attēla diagramma, kur norādīts, ka lielākā daļa 91 % pazīst savus kaimiņus un kooperatīvā dzīvojošos. Piederība kādam no kooperatīviem kooperatīva iekšienē veicinājusi labas kaimiņattiecības, tādēļ iedzīvotāji spēj vienoties kopīgam labumam un izvērst iniciatīvas, iesaistīties kopēju problēmu risināšanā.

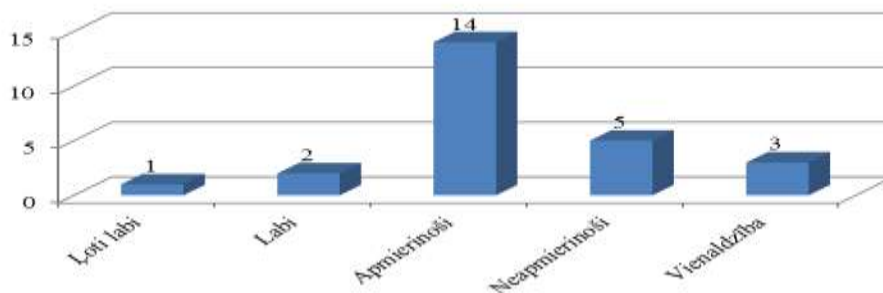
12. attēls. Vai pazīstat sava īpašuma apkārtnē/kooperatīvā dzīvojošos kaimiņus?

Nozīmīgi ir zināt, kādā veidā cilvēki gūst informāciju par notiekošo ciemā. Informācijas avoti ir ļoti dažādi, bet nozīmīgākie no tiem ir informāciju gūst no kooperatīva priekšsēdētāja, kooperatīva informācijas stendā, ciema veikalā un kooperatīva veidotiem speciāliem informācijas materiāliem. Var secināt, ka Lāčplēsī, Veckalnos un Rožkalnos informācijas apriti kooperatīva priekšsēdētājs nodrošina vislabāk, jo pilnīgi visi šajos kooperatīvos bija atzīmējuši šo informācijas avotu (13.att.).

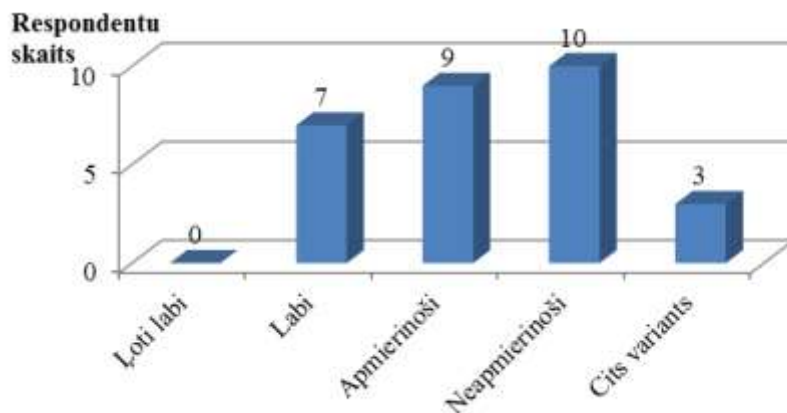
13.attēls. Nozīmīgākie informācijas gūšanas avoti.

Pārrunās un intervijās ar DKS priekšsēdētājiem uzklautajam viedokli, ka Ķekavas novada pašvaldība izturas vienaldzīgi pret Dzērumu ciema attīstību un problēmu risināšanu. Šo pašu jautājumu uzdevām iedzīvotājiem. Kā to redzam arī 14.attēlā, viņu viedoklis pārsvarā bija, ka pašvaldības ieinteresētība ir apmierinoša, 1 no aptaujātajiem pat izteicās, ka tā ir ļoti laba un 2 aptaujātie, ka laba. Šeit vēl papildus jānorāda, ka tā kā DKS priekšsēdētāji ir tiešie vidutāji starp pašvaldību un ciemu, visi jautājumi ar pašvaldību jārisina priekšsēdētājiem, bet iedzīvotāji to neizjūt, viņi redz rezultātu.

14.attēls. Kā vērtējat Ķekavas novada pašvaldības darbību Dzērumu ciema problēmu risināšanā?

Nav labas sasaistes arī dārzkopības kooperatīvu sabiedrībām arī savā starpā. Ja problēmas tiek risinātas sava kooperatīva robežās, var pašorganizēties, tad kopīgo ciema problēmu risināšana vērtēta no 9 aptaujātajiem apmierinoši, par vienu vairāk - 10 aptaujātajiem neapmierinoši, bet labi novērtējuši 7 aptaujātie. 3 aptaujātie minējuši citus variantus – ka sadarbība vispār nenotiek, ka kā jau iepriekš apskatījām Teikā vairs nepastāv DKS organizācija, līdz ar to tie ir paši par sevi un sadarbība ar citiem kooperatīviem nenotiek, un vēl viens no aptaujātajiem atzina, ka kopīgi tiek tīrīti grāvji un pļavas (15.att.).

15.attēls. Kā vērtējat DKS savstarpējo sadarbību ciema kopējo problēmu risināšanā?

Pēc iepriekšējās izpētes, analīzes un sarunām ar DKS priekšsēdētājiem, iedzīvotājiem, šajā aptaujā Dzērumu ciema iedzīvotājiem piedāvājām 11 problēmas, kas varētu būt problēmsituācijas Dzērumu ciemā un lūdzām tās sarindot pēc nozīmības. Lai gan pa kooperatīviem tās savā ziņā nedaudz atšķīrās, piemēram, DKS, kas ir pie upes un atrodas applūstošajā teritorijā (Aviators, Lāčplēsis, Teika, Pļavas), kā nozīmīgākā problēma izvirzīta teritorijas applūšana palu laikā, it visos DKS kā tikpat nozīmīga problēma ir ielas apgaismojuma trūkums, Radiotehnikas, Veckalnu iedzīvotājiem satrauc elektrības nodrošinājums, līdz ar to kopējās ciema nozīmīgākās problēmas pēc to nozīmības apkopotas 1.tabulā.

Kā vislielākās problēmas minētas ielas apgaismojuma trūkums, teritorijas applūšana palu laikā, nesakārtotas dabas teritorijas, pašvaldības intereses trūkums, drošība, elektrības nodrošinājums. Interesanti, ka par nesakārtotām īpašuma tiesībām, brīvā laika pavadīšanu un maz deklarētajiem iedzīvotājiem respondenti nesatraucas, lai gan pašvaldība kā lielāko iemeslu, kādēļ ciemam nevar pievērst pastiprinātu uzmanību min tieši maz deklarēto iedzīvotāju un daļa nevar deklarēt tieši tādēļ, ka nav sakārtotas īpašumtiesības.

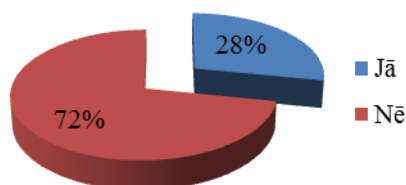
1.tabula

Nozīmīgākās problēmas Dzērumu ciemā

Nozīmība n.p.k.	Nozīmīgākās problēmas
1	Ielas apgaismojuma trūkums
2	Teritorijas applūšana palu laikā
3	Nesakārtotas dabas teritorijas
4	Pašvaldības intereses trūkums
5	Drošība
6	Elektrības nodrošinājums
7	Sabiedriskā transporta pieejamība

8	Nesakārtota infrastruktūra (t.sk.ielas)
9	Ļoti maz deklarēto iedzīvotāju
10	Brīvā laika pavadīšanas iespējas
11	Nesakārtotas īpašuma tiesības

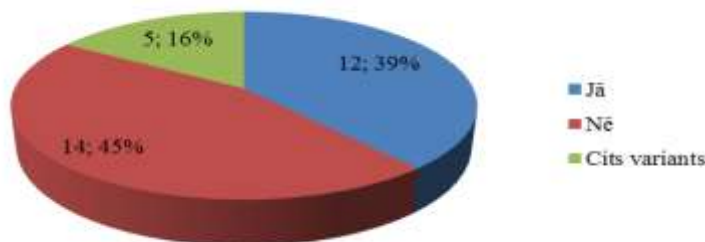
Kā jau minēts, atsevišķus kooperatīvus, kas atrodas pie Mīsas upes ietekmē pārplūšana pavasara palu laikā. Tie ir Lāčplēsis, Aviators, Teika, Rožkalni, Pļavas. No aptaujātajiem 35 % jeb 9 īpašniekus ietekmē palu ūdeņi un šie aptaujātie ir no Lāčplēša, Aviatora un Teikas. Aptaujātie, kas dzīvo Pļavās un Rožkalnos un kurus arī varētu skart applūšana, nedzīvo plūdu teritorijā, tādēļ atzina, ka viņu īpašumu pali neskar.

16.attēls. Vai palu ūdeņi ietekmē Jūsu īpašumu?

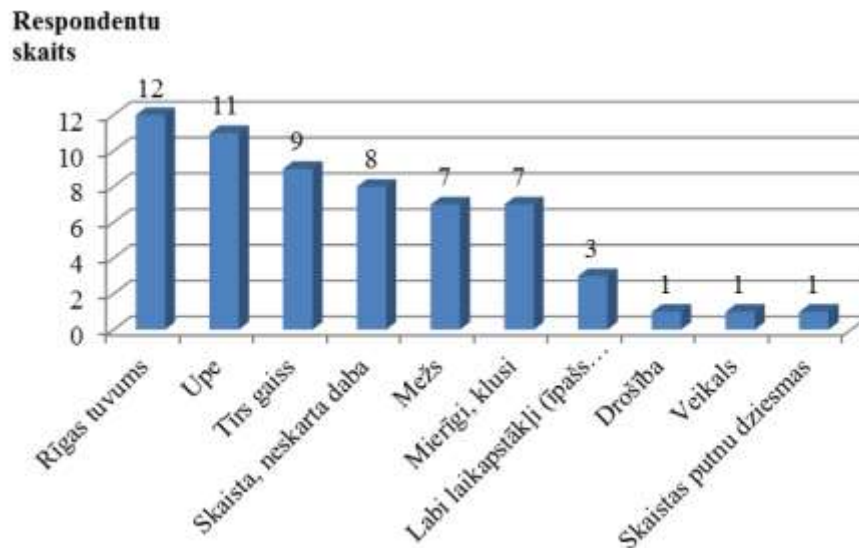
Jautāti vai viņi arī ko lietas labā dara un cīnās pret palu izraisīto applūšanu, aptaujātie atbildējuši, ka konsultējušies ar speciālistiem palu sakarā, bet īpašas darbības tomēr nepasāk.

Uz jautājumu par iespējamu risinājumu palu mazināšanai, vai atbalstāt, uzskatāt par tehniski ekonomiski pamatotu polderu sistēmas vai aizsargsienu izbūvi applūstošo Dzērumu ciema teritoriju aizsardzībai, vien 39 % jeb 12 aptaujāto atbildēja, ka atbalsta (17.att.), jo tas pasargātu daudzus īpašumus, pavasarī tiktu nodrošināta piebraukšana pie īpašumiem un vairāk negribas brist pa ūdeni, 16% jeb 5 aptaujātie izteicās, ka viņi nezina, kas ir polderu sistēma un viņiem nav stingras nostājas, bet 45 % no aptaujātajiem (14 aptaujātie) atbildēja, ka neatbalsta šādu polderu un aizsargsienu izbūvi. Kā iemesli tika minēti, ka tas nav nepieciešams, nav ekonomiski pamatots, ka tas konkrēto īpašnieku neskar, ka ir augsti gruntsūdeņi, un tas varētu tikt realizēts tikai tad, ja tas tiek risināts par valsts, ES finansējumu.

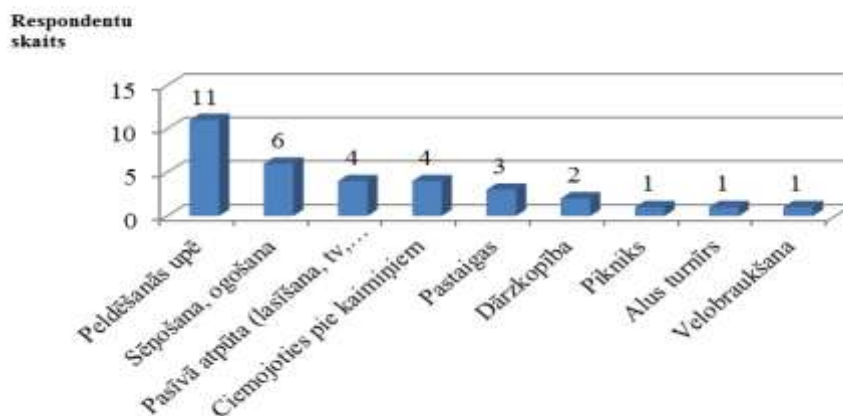
17.attēls. Vai atbalstāt/uzskatāt par tehniski ekonomiski pamatotu polderu sistēmas vai aizsargsienu izbūvi applūstošo Dzērumu ciema teritoriju aizsardzībai?

Pat tad ja ciemā ir problēmas, kuras risināt, ir lietas, kuru dēļ Dzērumu ciema īpašumu īpašniekiem šeit patīk dzīvot, pavadīt savu laiku, atvaļinājumā atpūsties. Jautājot 3 ciema pozitīvas iezīmes, 12 respondenti atzina, ka tas ir Rīgas tuvums, citi kā pozitīvu iezīmi minēja upes tuvumu, kurā var peldēties, maksšķerēt, minēts arī tas, ka Dzērumos ir tīrs gaiss, mežs, šeit ir mierīgi, klusi, skaista neskarta daba, neskarta daba un vairākas citas pozitīvas iezīmes, kas Dzērumu ciemam piešķir tīkamu vidi, kur vēlēties pavadīt laiku, dzīvot, atpūsties. Visas aptaujāto atbildes par 3 pozitīvajām lietām var redzēt 18.attēlā.

18.attēls. Dzērumu ciema pozitīvās iezīmes.

Pie pozitīvajām ciema iezīmēm jāmin arī brīvā laika pavadīšanas iespējas. Visvairāk aptaujātie norādījuši, ka tādas Dzērumu ciemā ir peldēšanās upē, vairāki izmanto mežu gan kā rekreācijas vietu, gan sēņošanai, ogošanai, kas var būt arī papildus peļņas avots, citi brīvo laiku izmanto, ciemojoties pie kaimiņiem, savukārt daži velta laiku pastaigām, dārziņa iekopšanai, piknikiem vai pasīvajai atpūtai savā īpašumā, lasot grāmatas, sauļojoties, skatoties TV un gulšņājot. Viens gados jaunāks aptaujātais kā vienu no brīvā laika pavadīšanas iespējām minēja alus turnīru, ko rīko ar saviem draugiem.

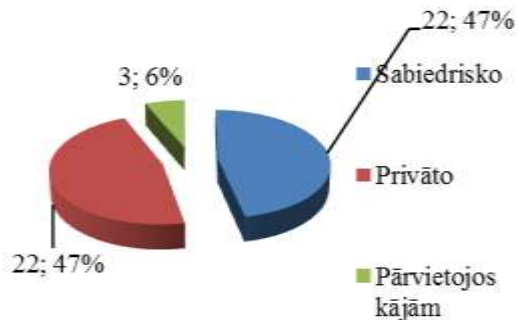
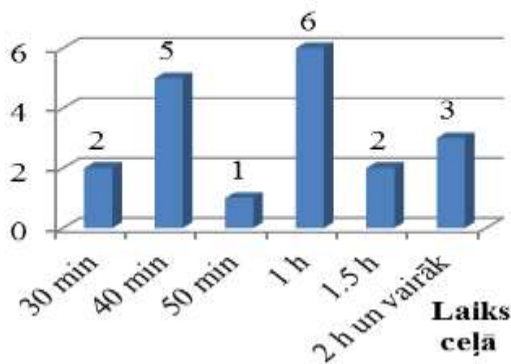

19.attēls. Brīvā laika pavadīšanas iespējas Dzērumu ciemā.

Ja ciems nav kā pastāvīgā dzīvesvieta, tad viens no svarīgiem aspektiem ir tuvums līdz dzīvesvietai. Kā noskaidrots pie Dzērumu ciema pozitīvajām iezīmēm ir Rīgas tuvums, un vairāki no iedzīvotājiem kā pastāvīgo dzīvesvietu arī ir izvēlējušies galvaspilsētu, bet nepieciešams uzziņāt arī laika patēriņu kas nepieciešams, lai tiktu no Dzērumiem līdz pamata dzīvesvietai un otrādi. Kā parāda 20.attēls, tad lielākajai daļai dzīvesvieta ir līdz 1 h attālumā. Pie šiem noteikti ir arī tie, kas par pamat dzīvesvietu skaita Rīgu. Bet pieci no aptaujātajiem mēro ceļu vairāk kā 1 h braucienā.

Jautāti par transporta līdzekli, ko aptaujātie izmanto ikdienā, 47 % norādīja privāto transportlīdzekli, tikpat sabiedrisko transportlīdzekli (autobusu) un 6 % jeb 3 pārvietojas kājām (21.att.).

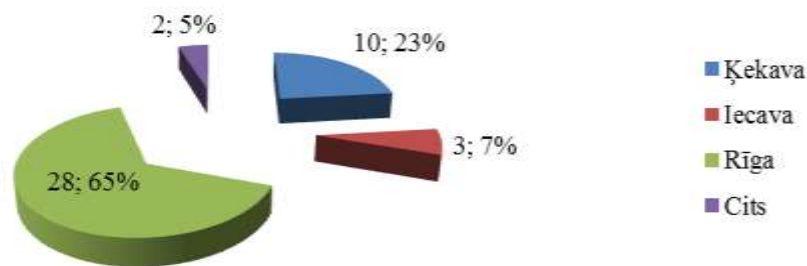
Respondentu skaits

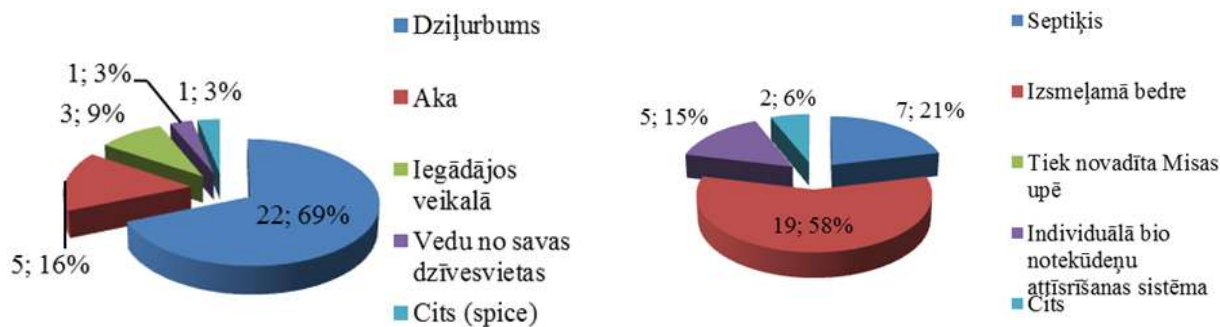
20.attēls. Kāds ir laika patēriņš, kas nepieciešams, lai tiktu no Dzērumiem līdz pamata dzīves vietai?

21.attēls. Kādu transporta līdzekli/veidu izmantojat ikdienā?

Kā parādīja aptaujas rezultāti, tad gandrīz visi aptaujātie izmanto kādu no transportlīdzekļiem – privāto auto vai sabiedrisko. Tā kā Dzērumu ciems nenodrošina sabiedrisko pakalpojumus un tajā ir tikai 2 veikali – viens pastāvīgi, viens sezonas laikā un kafējnīca, lai saņemtu citus pamatpakalpojumus iedzīvotājiem ir jābrauc uz citām apdzīvotajām vietām un centriem – Ķekavu, Iecavu, Rīgu, Bausku. Lai saņemtu šos pamatpakalpojumus, lielākā daļa iedzīvotāju pretēji tam, ka Ķekava ir tuvākā apdzīvotā vieta un tajā atrodas arī pašvaldības centrs, uz Ķekavu dodas 23 % jeb 10 aptaujātie. Tos pakalpojumus, ko viņi nevar saņemt Ķekavā, iedzīvotāji dodas saņemt Rīgā, līdz ar to lielākā daļa atbildējuši, ka dodas uz Rīgu (65 % jeb 28 aptaujātie), kā arī daži dodas uz Iecavu vai Bausku vai arī sapērk visu pirms braukšanas uz ciemu brīvdienās vai atvaļinājumā.

22. attēls. Uz kuru no apdzīvotajām vietām dodaties, lai saņemtu pamatpakalpojumus?

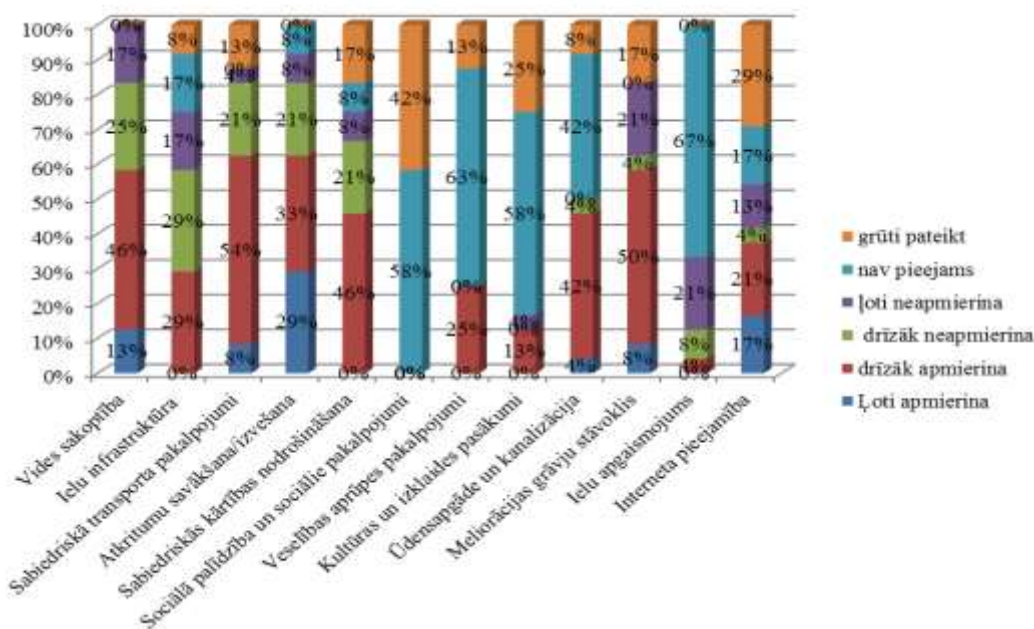

23.attēls. Kādus risinājumus izmantojat dzera- mā ūdens ieguvei?

24.attēls. Kādus risinājumus izmantojat kanali- zācijas novadīšanai?

Kā jau iepriekš tika noskaidrots, ciemā ir nesakārtota ūdens pievades sistēma, kanalizācijas sistēma. Pazemes ūdeņu kvalitāte ir apmierinoša. Tādēļ aptaujā tika jautāts, kādus risinājumus cilvēki izmanto dzeramā ūdens ieguvei. Lielākajai daļai no aptaujātajiem ir dziļurbums, kas nodrošina piekļuvi dziļākajiem zemūdens slāņiem. Bet pārējiem ūdens ņemšanai ir aka, tie iegādājas veikalos, ved no savas dzīvesvietas, bet vienam ir spice ūdens ņemšanai (23.att.).

Kanalizācijas risinājumi galvenokārt tiek risināti ar izsmejamās bedres iespējām, ko norādījusi lielākā daļa respondentu, pārējie to risina ar septiķi, individuālo bionotekūdeņu attīrīšanas sistēmu un divi norādījuši citu variantu, kas ir sausā tualete (24.att.).

25.attēls. Respondentu apmierinātība ar pakalpojumu pieejamību Dzērums ciemā?

Tā kā vairāku pakalpojumu pieejamība Dzērums ciemā netiek nodrošināta pilnvērtīgi, aptaujā lūdzām novērtēt, vairākus pakalpojumus un to kvalitāti, norādot cik iedzīvotāji ir apmierināti ar konkrēto pakalpojumu. Pēc aptaujas rezultātiem visvairāk aptaujāto ir apmierināti ar sabied-

riskā transporta pakalpojumiem, atkritumu izvešanu, vides sakoptību, meliorācijas grāvju stāvokli.

Par ielu infrastruktūru domas dalās – daļa aptaujāto atzīst, ka šis pakalpojums viņus drīzāk apmierina, bet tāda pati daļa, ka drīzāk neapmierina un pat citi, ka tos ļoti neapmierina vai nav pieejams.

Tāpat domas dalās par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu un interneta pieejamību, kas var tikt nodrošināts arī no mobilo sakaru torņiem.

Iedzīvotājus neapmierina ielu apgaismojums, kas ir tikai daļā no ciema ielām, kā arī veselības aprūpes pakalpojumi un kultūras un izklaides pakalpojumi, kas nav pieejami. Par veselības aprūpes pakalpojumiem apmierināti ir 6 aptaujātie, bet pārējā daļa atzinusi, ka tā nav pieejama ciemā vai ir grūti par to spriest. Līdzīgi ir ar kultūras pasākumiem, kur 3 respondenti ir apmierināti, bet pārējie atzīst, ka ciemā kultūras pasākumi nav (25.att.).

Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi, kā to atzīst iedzīvotāji Dzērumu ciemā nav pieejami, bet daļa no iedzīvotājiem atzīmējusi variantu grūti pateikt. Visticamāk šī atbilde arī atzīmēta dēļ tā, ka nav pieejams pakalpojums.

Kopumā var teikt, ka nav neviens no pakalpojumiem, ar kuru ir apmierināti visi aptaujātie. Ir tādi pakalpojumi, ar kuriem ir vairāk apmierināti – sabiedriskā transporta pakalpojumiem, atkritumu izvešanu, vides sakoptību, meliorācijas grāvju stāvokli.. Tādi, ar kuriem nav apmierināti – ielu infrastruktūra, ielu apgaismojums un tādi, kas nav pieejami – sociālā palīdzība, veselības nodrošināšana, kultūras pasākumi, ūdensapgāde un kanalizācija.

PIELIKUMS NR.2

Saskaņā ar 2008.gada 8.maija likumu "Attīstības plānošanas sistēmas likums", attīstības plānošanā ievēro šādus pamatprincipus:

- ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PRINCIPS** - tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu.
- INTEREŠU SASKAŅOTĪBAS PRINCIPS** - saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos.
- LĪDZDALĪBAS PRINCIPS** - visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē.
- SADARBĪBAS PRINCIPS** - valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu.
- FINANSIĀLO IESPĒJU PRINCIPS** - izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām.
- ATKLĀTĪBAS PRINCIPS** - attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot likumā noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus.
- UZRAUDZĪBAS UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPS** - attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem.
- SUBSIDIARITĀTES PRINCIPS** - politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī.
- ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS UN NORMATĪVO AKTU IZSTRĀDES SASAISTES PRINCIPS** - politiku plāno pirms normatīvā akta izdošanas, un, izstrādājot normatīvos aktus, ņem vērā attīstības plānošanas dokumentus.
- LĪDZSVAROTAS ATTĪSTĪBAS PRINCIPS** - politiku plāno, sabalansējot atsevišķu valsts teritoriju attīstības līmeņus un tempus.
- AKTUALITĀTES PRINCIPS** - attīstības plānošanas dokumentus aktualizē atbilstoši situācijai.
- DOKUMENTU SASKAŅOTĪBAS PRINCIPS** - pieņemot attīstības plānošanas dokumentu vai izdarot grozījumus šādā dokumentā, nodrošina izmaiņu veikšanu arī citos saistītajos dokumentos un normatīvajos aktos, ievērojot tiesiskās palāvēības principu

PIELIKUMS NR.3

2014 - 2020 ĶEKAVAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
**RĪCĪBAS (INVESTĪCIJU) PLĀNS 2014. –2016. GADAM- tiešas/netiešas
 ietekmējošās darbības Dzērumos**

ILGTERMIŅA PRIORITĀTE – dabai draudzīga un ilgtspējīga vides apsaimniekošana
 VIDE, LAUKSAIMNIECĪBA UN MEŽSAIMNIECĪBA

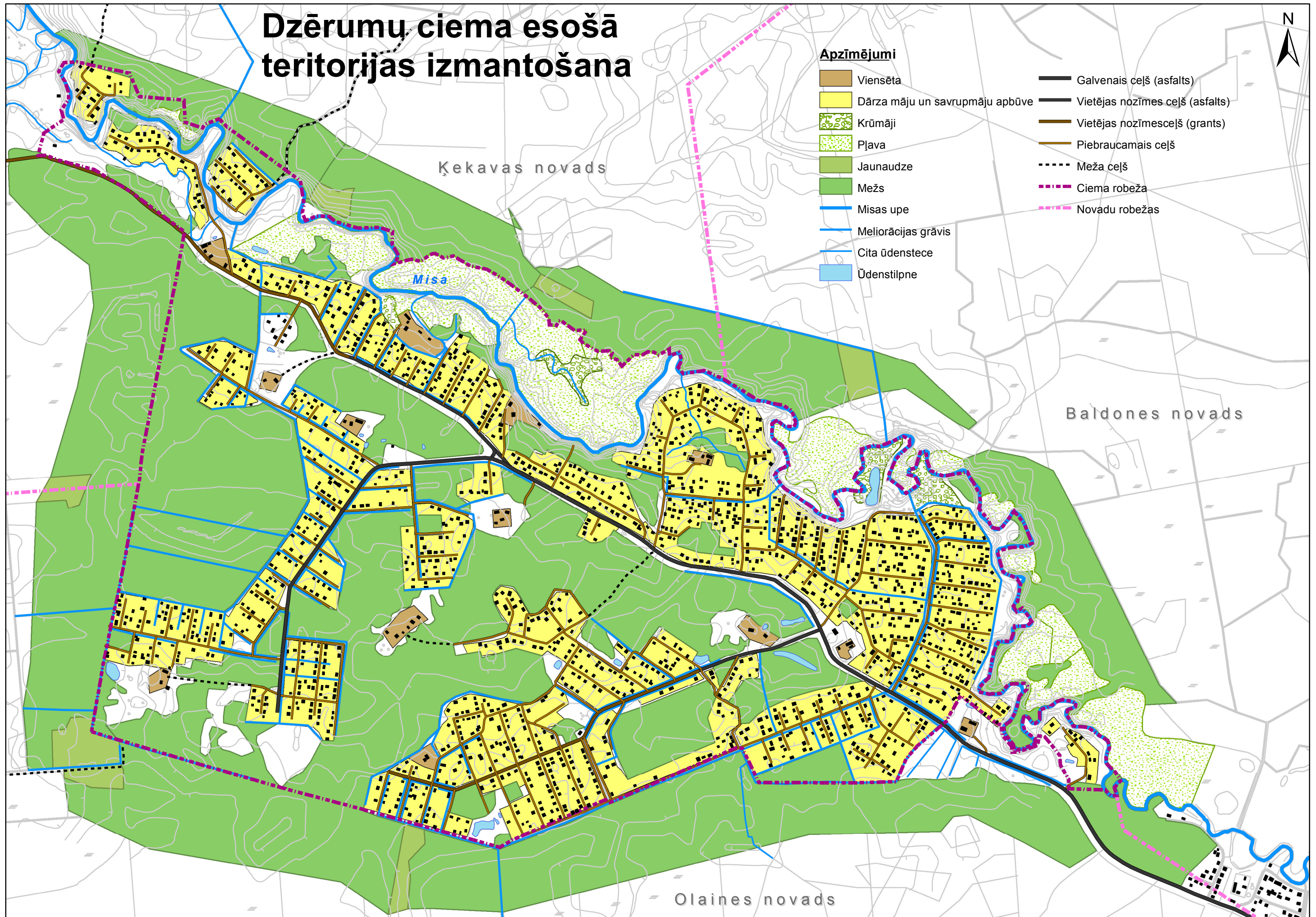
Nr	Projekta nosaukums/ pasākums	Projekta/pasākuma plānotie darbības rezultāti	Plānotais laika posms		Finanšu instruments un indikatīvā summa			Atbildīgais
			Projekta/ pasākuma uzsākšanas gads	Projekta/ pasākuma realizācijas ilgums	Pašvaldības budžets	ES u.c.ārējo fondu finansējums	Cits finan- sējuma avots	
VTP 1. Attīstīta atkritumu apsaimniekošana								
RV 1.1. Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība								
U 1.1.1. Pilnveidot atkritumu apsaimniekotāja sniegtos pakalpojumus								
1.	Jaunu dalīto atkritumu savākšanas punktu izveide apdzīvotās vietās (Dzērumi, Plakanciems, Vimbukrogs, Valdlauči) un esošo laukumu uzturēšana un labiekārtošana	Izveidoti jauni šķirošanas punkti vai laukumi novada teritorijā, pilnveidoti esošie	2014	3 gadi	50 000	200 000		Vides un labiekārtošanas daļa
RV 1.2. Iedzīvotāju apziņas līmeņa celšana tīrākai šķirošanai un ekonomiskajam ieguvumam								
U1.2.1. Popularizēt atkritumu šķirošanu, izskaidrojot iedzīvotāju ekonomisko ieguvumu (vairāk šķirosim – mazāk maksāsim)								
2.	Organizēt sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotājiem informatīvus seminārus par atkritumu šķirošanu un tās ekonomisko ieguvumu	Informēti iedzīvotāji, samazināta maksa par atkritumu apsaimniekošanu	2013	Pastāvīgi	0			Vides un labiekārtošanas daļa
U1.2.2. Uzlabot informācijas par atkritumu šķirošanas pieejamību iedzīvotājiem								
3.	Nodrošināt iedzīvotājiem informāciju par atkritumu šķirošanu drukātā un elek-	Izdoti informatīvi materiāli par atkritumu šķirošanas iespējām Regulāri papildināta	2013 2013	1 gads Pastāvīgi	500 0			Vides un labiekārtošanas daļa

	troniskā veidā	informācija mājas lapā www.kekava.lv						
VTP 2. Efektīva vides aizsardzība								
RV2.1. Punktveida kanalizācijas piesārņojuma vietu likvidēšana								
U2.1.1. Izmaiņas pašvaldības saistošajos noteikumos, efektīvākai pienākumu noteikšanai, atbildībai un kontrolei								
4.	Pārskatīt un pilnveidot pašvaldības saistošos noteikumus par nelegālu kanalizācijas tīklu uzturēšanu	Pārskatīti un pilnveidoti saistošie noteikumi 1 reizi gadā	2013	Pastāvīgi	0			Vides un labiekārtošanas daļa
RV3.2. Ilgtspējīga mežsaimniecība								
U3.2.1. Veicināt un atbalstīt meža resursu racionālu apsaimniekošanu								
5.	Meža īpašnieku informēšana un apmācība, meža audzēšanas, apsaimniekošanas un ekonomiskā ieguvuma popularizēšana – 1 seminārs gadā vēlā rudenī vai ziemā	Ilgtspējīgi apsaimniekotas meža resursu platības	2013	Pastāvīgi	1000	3000	1000	Vides un labiekārtošanas daļa
U3.2.3. Samazināt mežu, purvu un kūlas ugunsgrēku skaitu								
6.	Veikt iedzīvotāju izglītošanu mežu ugunsdrošības jautājumos	Samazinājies mežu un purvu ugunsgrēku skaits	2013	Pastāvīgi	1000		1000	Vides un labiekārtošanas daļa
7.	Veikt informatīvus pasākumus, kas vērsti pret kūlas dedzināšanu	Samazinājies kūlas ugunsgrēku skaits	2013	Pastāvīgi	1000		1000 (VARAM)	Vides un labiekārtošanas daļa
RV 3.4. Ilgtspējīga ūdenssaimniecība								
U3.4.1. Nodrošināt pašvaldības īpašumā esošo ūdens objektu uzturēšanu, labiekārtošanu, attīstību								
8.	Attīrīt no piesārņuma un no iekritušiem un bīstamiem kokiem Daugavas krastu, mazo upju un Daugavas-Misas kanāla krastu un veikt gultnes tīrīšanu	Uzturēti un labiekārtoti pašvaldības ūdens objekti	2013	Pastāvīgi	12 000			Vides un labiekārtošanas daļa

U3.4.2. Samazināt plūdu draudu risku, nodrošinot meliorācijas sistēmu atbilstošu ekspluatāciju un efektīvu plānošanas prasību ievērošanu								
9.	Veikt meliorācijas sistēmu atjaunošanu, meliorācijas grāvju, drenāžas un caurteku atbilstošu uzturēšanu	Samazināti plūdu draudi un gruntsūdens līmenis	2013	Pastāvīgi	45 000			Vides un labiekārtošanas daļa
10	Informēt īpašniekus un atbildīgās institūcijas par viņu īpašumā esošo meliorācijas sistēmu uzturēšanu un uzraudzīt meliorācijas sistēmu stāvokli	Samazināti plūdu draudi un gruntsūdens līmenis	2013	Pastāvīgi	0			Vides un labiekārtošanas daļa
11	Informēt zemes īpašniekus plūdu riska teritorijās par plūdu draudiem un apdraudējumu jaunu objektu būvniecībai	Zemes īpašnieki plūdu riska teritorijās ir informēti par plūdu draudiem un apdraudējumu jaunu objektu būvniecībai (zemes applūšanas modelis)	2013	Pastāvīgi	2000	8000		Vides un labiekārtošanas daļa
IZGLĪTĪBA, JAUNATNE UN SPORTS								
ILGTERMIŅA PRIORITĀTE – izglītota, aktīva un mūžizglītībai motivēta sabiedrība								
RV 1.1. Izglītības sistēmas un sporta nozares pilnveidošana								
U1.1.4. Attīstīt privāto investīciju ieplūšanu sporta infrastruktūras uzlabošanā un sporta finansēšanā								
12	Sadarbības līgumu slēgšana ar uzņēmējiem par sporta infrastruktūras objektu finansēšanu, veselīga dzīvesveida popularizēšanu, u.c.	Piesaistīts finansējums sporta attīstībai	2013	Pastāvīgi	0			Sporta aģentūra
KULTŪRA, STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA UN TŪRISMS								
ILGTERMIŅA PRIORITĀTE – daudzveidīga un pieejama kultūrvide								
VTP 1. Efektīva kultūras procesa, tūrisma un starptautiskās sadarbības jomas pārvalde								
RV 1.1. Kultūras, tūrisma un starptautiskās sadarbības procesu un menedžmenta pilnveidošana								
U1.1.2. Uzlabot tūrisma nozares menedžmenta organizāciju un mārketingu								
13	Izstrādāt tūrisma	Izstrādāts tūrisma	2013	2 gadi	5000	20 000		Kultūras

	nozares attīstības un popularizēšanas plānu	nozares attīstības un popularizēšanas plāns						āģentūra
VESELĪBA UN SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA								
VTP 3. Sociālo un veselības pakalpojumu attīstība un sabiedrības līdzdalība								
RV3.1. Ārējā finanšējuma piesaiste sociālo un medicīnas pakalpojumu attīstībai								
U3.1.2. Atbalstīt NVO atbalsta centra izveidi								
14	Saieta vietas/pulcēšanās vietas nodrošināšana sociālā dienesta telpās sociālajām un medicīnas NVO	Nodrošināta saieta/pulcēšanās vieta	2013	Pastāvīgi	0			Sociālais aprūpes centrs
RV3.2. Sociālo pakalpojumu pilnveide un jaunu pakalpojumu ieviešana								
U3.2.1. Uzlabot sniegto pakalpojumu profesionalitāti, kvalitāti un pieejamību iedzīvotājiem								
15	Sniegto pakalpojumu pieejamības uzlabošana iedzīvotājiem	Medicīnas punktu telpas, sociālā dienesta un pašvaldības policijas telpu pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām	2014	Pastāvīgi	55 000 (lifts-soc. apr. c.) 3000 kāpulis ambulancei	10 000 (policija)		Sociālais aprūpes centrs
RV3.3. Sabiedrības līdzdalība sociālo problēmu risināšanā								
U3.3.1. Atbalstīt veselīga dzīvesveida un preventīvo pasākumu veselības jomā organizēšanu								
16	Organizēt izbraukuma speciālistus	Noorganizēti izbraukuma speciālisti uz Plakanciemu, Dzērumiem u.c.	2013	Pastāvīgi	1500			Ķekavas ambulance
INFRASTRUKTŪRA, NEKUSTAMĀIS ĪPAŠUMS UN APDZĪVOTO VIETU ATTĪSTĪBA								
VTP 4. Ilgtspējīga apdzīvojuma struktūra								
RV4.2. Sociālās (kopienu) plānošanas instrumenta ieviešana ilgtspējīgas attīstības īstenošanā								
U.4.2.1. Izstrādāt sociālās (kopienu) plānošanas koncepciju								
17	Apzināt esošo apkaimju kopienas, līderus, veidot dialogu, izstrādāt sadarbības principus un sadarbības virzienus	Attīstīta sociālo grupu savstarpēja sadarbība dažādos līmeņos starp kopienām, apkaimēm un pašvaldību	2013	Pastāvīgi	1000			Telpiskās plānošana daļa

Dzērumu ciema esošā teritorijas izmantošana

Apzīmējumi

Viensēta	Galvenais ceļš (asfalts)
Dārza māju un savrupmāju apbūve	Vietējas nozīmes ceļš (asfalts)
Krūmāji	Vietējas nozīmes ceļš (grants)
Pļava	Piebraucamais ceļš
Jaunaudze	Meža ceļš
Mežs	Ciema robeža
Misa upe	Novadu robežas
Meliorācijas grāvis	
Cita ūdenstece	
Ūdenstilpne	

Ķekavas novads

Baldones novads

Olaines novads

Pieejamie pakalpojumi un esošās inženierkomunikācijas

Apzīmējumi

Viensēta	Radio un TV masts
Dārza māju un savrupmāju apbūve	Mobilo sakaru tornis
Misas upe	Ūdenstornis
Meliorācijas grāvis	Transformators
Cita ūdenstece	Atkritumu konteineru laukums
Ūdenstīlpne	Veikals
Galvenais ceļš (asfalts)	Apsardzes firma
Vietējas nozīmes ceļš (asfalts)	Peldvieta
Vietējas nozīmesceļš (grants)	Ciema robeža
Piebraucamais ceļš	Novadu robežas
Meža ceļš	
20kV elektrolīnija	

Ķekavas novads

Baldones novads

Olaines novads

